



PLA D'ACCIÓ LOCAL PER A LA SOSTENIBILITAT

Document 2. Diagnosi estratègica

Maig de 2008

Índex

1. Introducció.....	1
2. Aspectes de sostenibilitat ambiental i d'ordenació del territori.....	1
2.1. Entorn físic.....	1
2.2. Anàlisi del territori.....	8
2.3. Biodiversitat i paisatge.....	13
2.4. Riscos ambientals	18
2.5. Mobilitat.....	27
2.6. Aigua.....	33
2.7. Contaminació atmosfèrica.....	42
2.8. Soroll.....	48
2.9. Residus.....	51
2.10. Energia.....	57
3. Aspectes de sostenibilitat econòmica.....	63
3.1. Mercat laboral i àrees d'influència.....	63
3.2. Sectors econòmics.....	70
4. Aspectes de sostenibilitat social.....	79
4.1. Població.....	79
4.2. Habitatge.....	84
4.3. Salut i benestar social.....	90
4.4. Educació.....	96
4.5. Associacionisme i activitat cultural.....	105

1. Introducció

Aquest document correspon a la fase de diagnosi municipal i constitueix el segon volum del Pla d'Acció Local per a la Sostenibilitat dels municipis de Cabanelles, Crespià, Esponellà, Fontcoberta i Serinyà. A diferència de la memòria descriptiva, la diagnosi estratègica és específica per a cada municipi i té per finalitat:

- valorar els resultats obtinguts en el primer exercici d'anàlisi, i
- servir de referent per a la posterior elaboració del Pla d'Acció Local.

La diagnosi facilita una interpretació territorial i municipal en clau de desenvolupament sostenible sobre un conjunt d'aspectes ambientals, econòmics i socioculturals distribuïts en 17 capítols temàtics relatius a: entorn físic, territori, biodiversitat, riscos ambientals, mobilitat, aigua, atmosfera, soroll, residus, energia, mercat de treball, sectors econòmics, població, habitatge, salut i benestar, educació i cultura. Cadascun d'aquests capítols s'estructura a partir de dos apartats:

a) Objectius i criteris de desenvolupament.

Apartat a on s'esmenten els objectius i criteris de referència per efectuar l'avaluació dels territoris.

b) Diagnosi estratègica.

Apartat que conté una diagnosi a dues escales territorials:

- àmbit d'estudi dels 5 municipis de l'Agenda 21 en clau de punts de context, i
- àmbit municipal específic en clau de punts forts i punts febles.

En la diagnosi municipal, els punts forts es refereixen als aspectes positius que es poden potenciar i valoritzar, mentre que els punts febles esmenten els aspectes negatius que cal corregir o mitigar els efectes i conseqüències que produeixen. Per aquest motiu, la diagnosi de punts forts i sobretot de punts febles té una vàlua especial perquè es pugui prendre en consideració en la proposta d'actuacions i projectes que contingui el Pla d'Acció Local.

2.1. Aspectes generals i entorn físic

2.1.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

Les interaccions que exerceix l'activitat humana sobre el medi físic són diverses i tenen relació directa amb l'ordenació del territori. Aquestes incidències afecten fonamentalment al medi hidrològic, relacionades amb la qualitat i quantitat dels recursos hídrics, i el medi agroforestal, amb la pèrdua de sòl agrícola i forestal motivat per la pressió urbanística.

Amb la finalitat d'avaluar si la gestió dels recursos en l'àmbit d'estudi és l'adequat, per a un model territorial de desenvolupament sostenible, i per tal de garantir la protecció del patrimoni natural i social, s'estableixen els següents objectius principals:

- Preservar els espais naturals i oberts (agrícola, forestal, fluvial,...).
- Protegir les capçaleres fluvials i la delimitació i protecció dels aqüífers per garantir la quantitat i la qualitat de l'aigua.
- Regular les activitats extractives ja siguin en l'àmbit fluvial com de muntanya i minimitzar el seu impacte sobre el territori.
- Reduir la concentració de nitrats al sòl i als aqüífers tot regulant l'aplicació agrícola de purins.
- Cercar mesures per reduir els impactes adversos de l'activitat i la infraestructura del futur Parc Natural de l'Estany de Banyoles relacionats amb el desenvolupament dels usos públics.

A nivell català, la normativa en matèria d'aigües i activitats extractives és la que es detalla a continuació:

- Decret 328/1988, d'11 d'octubre, pel qual s'estableixen normes de protecció addicionals en matèria de procediment en relació amb diversos aqüífers de Catalunya.
- Decret 283/1998, de 21 d'octubre, de designació de zones vulnerables en relació a la contaminació de nitrats procedents de fonts agràries.
- Decret 119/2001, de 2 de maig, pel qual s'aproven mesures ambientals de prevenció i correcció de la contaminació de les aigües per nitrats.
- Decret 476/2004, de 28 de desembre, pel qual es designen noves zones vulnerables en relació amb la contaminació de nitrats procedents de fonts agràries.
- Llei 12/1981 de 24 de desembre, relativa a les normes addicionals de protecció dels espais d'especial d'interès natural afectats per activitats extractives.
- Decret 343/1983 de 15 de juliol, sobre les normes de protecció del medi ambient d'aplicació a les activitats extractives.

- Decret 114/1988, de 7 d'abril, d'avaluació d'impacte ambiental.
- Decret Legislatiu 14/1994, de 26 de juliol, pel qual s'adequa la llei 12/1981, de 24 de desembre, per la qual s'estableixen normes addicionals de protecció dels espais d'especial interès natural afectats per activitats extractives.
- Ordre de 6 de juny de 1998, de desplegament parcial del Decret 343/1983.

2.1.2. Diagnosi estratègica

a) Àmbit d'estudi

L'ordenació del territori i de les interaccions entre l'activitat antròpica i l'entorn natural són la via per aconseguir millores en la qualitat de l'entorn i en les condicions de vida de la població en un model territorial de desenvolupament sostenible. Una bona gestió de l'entorn en l'àmbit d'estudi suposa un desenvolupament socioeconòmic equilibrat, la millora de la qualitat de vida dels ciutadans, la gestió responsable dels recursos naturals i la protecció del medi ambient, així com l'ús racional del sòl. En aquest sentit l'entorn natural de Cabanelles, Crespià, Esponellà, Fontcoberta i Serinyà es caracteritza per:

PUNTS DE CONTEXT

- **Una àrea territorial extensa i una baixa densitat de població**

L'àmbit d'estudi comprèn un total de 117,8 km² amb una densitat de població de 28 hab/km², essent la densitat mitjana de Catalunya de 222 hab/km²

- **El 2,5% de la superfície total de l'àmbit és urbana**

Es tracta doncs d'un àmbit eminentment rural, poc poblat, on els hàbitats naturals principals són boscos aciculifolis (36% sobre la superfície total de l'àmbit d'estudi), seguit de conreus i pastures (35%) i de boscos d'escleròfil·les i laurifolis (24%).

- **Un 4,8% de la superfície total de l'àmbit d'estudi es troba inclosa en alguna Figura de Protecció (Zones PEIN, Zones Humides i Xarxa Natura 2000)**

Una gran part d'aquest territori correspon a espais naturals, alguns dels quals de gran interès i reconeguts com a figures de protecció en diferents catàlegs o inventaris d'espais naturals:

- *Pla Espais d'Interès Natural (PEIN) de l'Alta Garrotxa – Massís de les Salines* (401,3 ha al municipi de Cabanelles) inclòs a la *Xarxa Natura 2000*
- *Pla Espais d'Interès Natural (PEIN) de l'Estany de Banyoles* (13,20 ha al municipi

de Fontcoberta) inclòs a la *Xarxa Natura 2000*

- *Inventari de zones humides de Catalunya*: Platja d'Espolla (11,96 ha) al municipi de Fontcoberta, i Resclosa de Serinyà i Illa del Fluvià (4,74 ha) al municipi de Serinyà.
- *Reserva de fauna salvatge*: L'illa del Fluvià amb 4,74 ha al municipi de Serinyà.
- *Xarxa Natura 2000*: Un total de 546,98 ha de la superfície total de l'àmbit d'estudi (gairebé un 5%) es troba inclòs en la Xarxa Natura 2000. D'aquesta superfície, 427,33 ha corresponen a Cabanelles, 9,10 ha a Crespià, 27,06 ha a Esponellà, 13,20 ha a Fontcoberta i 70,29 ha a Serinyà.
- *Inventari d'espais d'interès geològic de Catalunya (IEIGC)*: En forma part la conca lacustre de Banyoles, i en concret a l'àmbit d'estudi, la Platja d'Espolla al Pla d'Usall com a formació sedimentària d'especial rellevància, classificada com a geozona 211.

La declaració del Parc Natural de l'Estany de Banyoles inclourà totes aquestes figures de protecció dins els seu límits.

- **La proposta del Parc Natural de l'Estany de Banyoles afavorirà la protecció de la Platja d'Espolla, del riu Ser, de l'Illa del Fluvià i del Pla de Martís com a Reserva Natural Parcial i aportarà beneficis econòmics, socials, territorials i ambientals.**

La materialització de la proposta del Departament de Medi Ambient i Habitatge del Parc Natural de Banyoles inclourà tot l'àmbit oest d'Esponellà, Fontcoberta i sud de Crespià, pràcticament tot el terme municipal de Serinyà i totes les Figures de Protecció existents en l'actualitat, consolidant un territori d'elevat valor natural, paisatgístic i ambientalment funcional, desenvolupant socioeconòmicament l'àrea i contribuint a mantenir l'activitat econòmica tradicional, garantint els nivells de qualitat de vida de la població resident atenent a les demandes culturals i de lleure de la població i homogeneïtzant la planificació del territori utilitzant criteris comuns de sentit supramunicipal.

Aquesta inclusió de bona part del territori en aquesta figura de protecció afavoreix la preservació de l'entorn natural establint una xarxa d'espais naturals de representativa riquesa paisatgística i diversitat biològica i fonamentant mesures necessàries per a la protecció bàsica d'aquests espais naturals.

La Declaració de Parc Natural potenciarà l'ús públic de l'espai natural, en aquest sentit hi haurà beneficis i perjudicis derivats de conciliar la conservació del patrimoni i el seu aprofitament.

En sentit positiu el Parc Natural protegirà i millorarà els hàbitats naturals, tot mantenint l'activitat tradicional identitària i l'estructura productiva, dinamitzant la zona econòmica i turísticament, augmentant l'educació i la sensibilització ambiental dels visitants, creant llocs de treball, potenciant l'estructura productiva i empresarial de la zona, configurant identitat territorial a la població resident i qualitat de vida, potenciant la recerca i la

investigació científica, contenint la pressió urbana sobre els espais naturals, mantenint l'equilibri territorial, i fins i tot, implicant la societat en la presa de decisions.

D'altra banda, la declaració de Parc Natural pot implicar certs perjudicis derivats de la pròpia protecció, com poden ser l'augment de la freqüentació als espais naturals, el comportament dels visitants, la zonificació dels usos del sòl i el conflicte social derivat, la tipologia i intensitat de l'ús públic de l'espai o de l'ús agrícola, la presència d'instal·lacions i mobiliari, les inèrcies urbanes des del nucli de Melianta (Fontcoberta) i de Serinyà, o l'aparició de nous processos de mobilitat. Aquí rau la importància de detectar les amenaces que pot suposar el futur Parc Natural i la planificació de mesures preventives per paliar-les.

- **L'àmbit natural i rural afavoreix la connexió ecològica entre diferents espais naturals (fluxos genètics i de biodiversitat), i actua com a zones també en àrees industrials properes o com a protecció de determinats elements d'elevat valor ambiental**

La permanència d'una xarxa de paisatges i hàbitats naturals interconnectats de caràcter forestal amb d'altres d'agrícoles que trenquin el continu urbà i industrial afavorint un paisatge en mosaic, permet una connexió biològica entre els diferents ambients (facilitant els fluxos migratoris de flora i fauna) i assegura un paisatge d'alta qualitat ecològica per als seus habitants. Els boscos i els marges dels camps han de funcionar com a corredors biològics i com a regeneradors de les pertorbacions provocades en l'aire, l'aigua i l'hàbitat natural de la flora i la fauna.

- **Els sòls desenvolupats sobre roques no consolidades de les àrees de la plana al·luvial del Fluvià, del Ser o de la conca lacustre concentren el major interès productiu**

La informació sobre el sòl a la zona és minsa i molt general, de manera que s'està a l'espera de la realització del mapa de sòls, que permetrà identificar millor quines són les zones de major interès productiu. Tot i això, es pot determinar que les àrees de major interès edàfic i productiu de l'àmbit d'estudi, són els sòls desenvolupats sobre roques no consolidades de les àrees de plana al·luvial del Fluvià i el Ser (Esponellà, Crespià i Serinyà) o de la conca lacustre (pla d'Usall, pla de Centenys, les Llacunes i el pla de Martís).

En canvi, els anomenats sòls de muntanya del nord de Cabanelles acostumen a ser sòls poc profunds, amb punts d'aflorament rocós i desenvolupats en àrees de pendent, que actualment estan ocupades per masses forestals de tipologia diversa.

- **Qualitat deficient de les aigües superficials en les àrees d'influència del riu Fluvià al seu pas per Esponellà i Crespià, i a la riera d'Àlguema a Cabanelles**

L'aigua de la zona és bicarbonatada càlcica, en general d'alta conductivitat amb un pH bàsic, de la que es pot detectar un elevat nivell de contaminació per nitrats, possiblement

d'origen agrari, ja que tots els municipis es troben inclosos en zona vulnerable per nitrats (segons Decret 476/2004 i Decret 283/1998).

Per altra banda però, les dades disponibles de la qualitat de l'estat ecològic del riu a partir de l'índex BMWPC, basat en la composició de les comunitats de macroinvertebrats bentònics, determina que els tributaris del riu Fluvià presenten una qualitat biològica notable en el seu pas per Esponellà (rec d'Espolla i platja intermitent d'Espolla inclosos en l'inventari de zones humides de Catalunya) i per Serinyà (riu Ser). El riu Terri i la riera d'Àlguema, aigües avall de l'àmbit d'estudi, presenten una qualitat biològica mediocre.

- **Els municipis de l'Agenda 21 s'ubiquen en zona vulnerable per nitrats, fet que suposa una qualitat mediocre de les aigües subterrànies**

Destacar la presència de nitrats i nitrits a l'aigua subterrània de tots els municipis, ja que es troben inclosos en la delimitació de zones vulnerables per nitrats (segons Decret 476/2004 i 283/1998). Les elevades concentracions de níquel en el municipi de Cabanelles i les concentracions de seleni, níquel i ferro en les aigües subterrànies fan que sovint no siguin aptes pel consum humà.

Els nivells piezomètrics de la zona són bastant superficials, aquest fet, juntament amb l'activitat agrícola, confereix una situació d'aqüífers superficials molt vulnerables a la contaminació.

- **No hi ha cap aqüífer protegit segons Decret 328/1988, i les masses d'aigua subterrànies d'influència als municipis (massa de l'Empordà, massa de Banyoles i massa de la Conca Alta de la Muga) presenten una vulnerabilitat intrínseca alta**

La vulnerabilitat dels aqüífers per part de qualsevol acció antròpica, tant pel què fa als superficials com als confinats, es deu a un nivell freàtic elevat, uns fluxos ràpids amb una permeabilitat de moderada-alta, amb direcció ascendent, i a una elevada permeabilitat per fisuració.

- **Presència d'activitats extractives**

Les explotacions extractives d'àrids a les lleres fluvials incideixen sobre el territori causant impacte ambiental, afectant la dinàmica dels ecosistemes fluvials i la qualitat i quantitat dels recursos hídrics. Actualment hi ha 3 explotacions extractives en actiu (2 a Esponellà i 1 a Crespià) si bé les que estan abandonades, segons dades del Departament de Medi Ambient, són 6 a Fontcoberta (les quals afectaven espais actualment protegits com la platja i el serrat d'Espolla) i 2 a Serinyà.

La regulació d'aquest tipus d'activitats és molt important perquè permet establir una sèrie de condicions per garantir la protecció del medi ambient i del paisatge. En aquest sentit, Esponellà i Cabanelles disposen d'una Pla Especial regulador de les activitats extractives:

- *“Pla Especial d’Ordenació de les Activitats extractives al T.M. d’Esponellà”, juny del 2006.*
- *“Pla Especial Urbanístic per a la regulació de l’aprofitament de recursos naturals”, al municipi de Cabanelles (Espinavessa), abril de 2001.*

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **El 99% del sòl del municipi no és urbà i compta amb figures de protecció d’espais naturals (PEIN i Xarxa Natura 2000)**

Cabanelles té 401,38 ha incloses en el PEIN de l’Alta Garrotxa – Massís de Salines, i 427,33 ha en la Xarxa Natura 2000.

El fet que Cabanelles sigui un municipi rural amb entorns naturals de rellevància és l’encant del municipi, li confereix qualitat de vida i pot suposar la dinamització de l’economia local (per exemple mitjançant turisme rural, actiu i cultural).

La qualitat paisatgística del municipi requereix eines de gestió i una regulació de l’ús social de l’entorn natural (per exemple, la regulació de l’accés rodat, sobretot motos i quads, a les pistes forestals)

A nivell ecològic, aquest extens àmbit natural i rural actua com a connector biològic dels espais naturals més pròxims (Garriga d’Empordà, Estany de Banyoles, Zona Volcànica de la Garrotxa, Pena-segats de la Muga...).

- **Cabanelles compta amb el “Pla Especial Urbanístic per a la regulació de l’aprofitament de recursos naturals”**

Si bé actualment no hi ha cap explotació extractiva al municipi, el pla delimita zones aptes per aquestes activitats a l’entorn del Fluvià, en concret al nucli d’Espinavessa.

Per un costat aquesta planificació suposa la previsió de zones aptes per aquesta activitat i per tant la preservació d’altres, però per l’altre costat, si les activitats extractives autoritzades són d’elevada incidència ambiental, poden ser causa d’impacte ecològic i paisatgístic.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **El municipi es distribueix en dos nuclis desconnectats territorialment i amb població molt disseminada**

Es tracta d'un municipi estructurat en base a dos nuclis desconnectats territorialment: Cabanelles i Espinavessa, i dividit en diferents veïnats amb població molt disseminada: Cabanelles (33 hab.), Espinavessa (56 hab.), L'Estela (2 hab.), Queixàs (43 hab.), Sant Martí Sesserres (12 hab.), Vilademires (40 hab.) i masies disperses (60 hab.).

Si bé aquestes són les disponibilitats de l'entorn, l'aïllament territorial dels nuclis i de la població pot suposar diferències en la justícia territorial, dificultats per assegurar serveis a tots els nuclis, dificultats de comunicació i de sentiment de poble...

- **La tipologia del substrat com a condicionant de la vulnerabilitat del medi i la seva riquesa hídrica**

El predomini de materials rocósos que configuren el substrat paleògen i les sorres del neògen juntament amb els sediments conglomerats i argilosos dels trams més superficials dels dipòsits al·luvials quaternaris, impliquen una vulnerabilitat alta del medi envers possibles contaminacions d'origen antròpic, ja que els aqüífers són lliures o bé confinats amb fisuració, on el nivell freàtic es troba superficial.

Les fosses sèptiques i els dipòsits associats als corrents superficials existents, juntament amb l'activitat agropequària estesa a la zona, han donat lloc a problemes de contaminació per nitrats a les aigües superficials i subterrànies.

- **Problemes de contaminació dels aqüífers**

Les aplicacions de purins juntament amb les captacions dels aqüífers (15 captacions públiques i privades que suposen 190.745 m³/any) han derivat en un empitjorament progressiu de la qualitat de les aigües subterrànies, especialment pel que fa al contingut en nitrats. Aquesta situació perllongada en el temps pot comprometre seriosament l'abastament d'aigua del municipi.

- **Qualitat deficient de les aigües superficials en les àrees d'influència de la riera d'Àlguema a Cabanelles**

La qualitat de l'aigua circulant a la riera d'Àlguema, segons dades analítiques de l'any 2002, és de condició deficient tant pel que fa la concentració de fosfats (1mg/l) com la d'amoni (1,34 mg/l). La concentració de nitrats de la riera és també molt elevada (109 mg/l). Si bé no es disposa de l'índex biològic de l'aigua (BMWPC), es preveu un nivell de qualitat d'aigües eutrofitzades amb signes de contaminació, i per tant de qualitat mediocre.

2.2. Anàlisi del Territori

2.2.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

El model territorial i l'ocupació del sòl d'un àmbit determinat són uns dels principals paràmetres que determinen de forma molt marcada les línies que han de conduir en un major o menor grau a un model de desenvolupament sostenible. Per tal d'avaluar el model territorial dels diversos municipis de l'àmbit d'estudi, s'estableixen uns criteris i objectius de sostenibilitat, que caldrà incorporar-los en el pla d'acció del municipi, i que es poden resumir en els següents:

- Un model territorial globalment eficient és aquell que integra la minimització del consum del sòl amb la racionalització de l'ús del mateix.
- Cal fomentar les estructures urbanes compactes i plurifuncionals, per tal de tendir a un sistema urbà compacte enfront del sistema urbà dispers o difús, menys eficient.
- Fomentar la rehabilitació, millora, reestructuració i/o renovació dels propis nuclis urbans, com a estratègia d'aprofitar al màxim el teixit urbà existent i evitar expansions innecessàries.
- Establir un model de planejament adequat a la potencialitat de creixement previst i a la capacitat d'acollida del territori en concret. En qualsevol cas, caldrà situar els sectors que preveuen absorbir el creixement i expansió del nucli en els espais amb un interès natural més baix.
- Evitar l'aparició o la implementació de barreres físiques que impliquen una fragmentació del territori i una limitació en la mobilitat interna dins del teixit urbà, i en el cas que existeixin, establir mesures per tal de corregir-ho.
- Dotar de figures de protecció al sòl no urbanitzable, per tal de conservar els valors ecològics, potenciar la connexió entre espais, i preservar els elements naturals emblemàtics al municipi, així com de la mateixa manera, els sòls agrícoles i forestals.
- Dissenyar el model territorial tenint en compte els sistemes de comunicació i les xarxes internes per tal de potenciar una mobilitat sostenible, ja sigui en termes de reduir la mobilitat obligada com de potenciar una accessibilitat plena.

El model territorial a escala municipal es troba determinat per altres planejaments a nivell supramunicipal, que estableixen les directrius bàsiques que cal seguir a l'hora de dissenyar un planejament urbanístic. Aquests documents són els següents:

- Pla Territorial General de Catalunya (PTGC), aprovat per la Llei 1/95.
- Pla Territorial Parcial de les Comarques Gironines, actualment en elaboració.
- Pla Director Territorial de l'Empordà, aprovat definitivament en data 3/10/2006.
- Pla Director Urbanístic del Pla de l'Estany, actualment en fase de redacció inicial.
- Pla de l'Energia 2006-2015.

- Pla d'Espais d'Interès Natural, aprovat mitjançant el Decret 328/1992.
- Pla d'Infraestructures de Transport de Catalunya 2006-2026.
- Pla de Transports de Viatgers de Catalunya 2008-2012.

2.2.2. Diagnosi estratègica

a) Àmbit d'estudi

PUNTS DE CONTEXT

En l'anàlisi del territori, es destaquen quatre punts de diagnosi pel que fa a l'àmbit d'estudi en general, referents a l'evolució dels usos del sòl, el planejament supramunicipal, la tipologia urbanística, el patrimoni històric i cultural i la xarxa de camins rurals.

- **Un territori amb pocs canvis en els usos del sòl, en la última dècada**

De forma global per tot l'àmbit d'estudi s'observa com proporcionalment i de forma relativa, els usos del sòl no han patit canvis notablement significatius durant els últims anys (segons anàlisi realitzada a partir de dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge pels anys 1993 i 2002).

Les àrees boscoses han experimentat un mínim augment de superfície (2%), tant pel que fa als boscos clars com als densos, exceptuant els de ribera. Aquests últims han vist disminuïda la seva superfície ja que al llarg dels anys s'han anat substituint per plantacions de plàtans i pollancre. La superfície dedicada als conreus, en canvi, ha patit un lleuger descens (-6,5%), en favor de la superfície boscosa en els municipis de Cabanelles i Crespià i de la superfície improductiva artificial en els municipis d'Esponellà i Fontcoberta. Les zones antropitzades són les que mostren un canvi més acusat (26,8%), sobretot als municipis d'Esponellà i Fontcoberta. Cal destacar, alhora, que aquest augment es produeix sobretot en els nuclis principals o que agrupen una major població, ja que els nuclis més aïllats i els veïnats rurals no han experimentat canvi en aquest sentit.

Així doncs, les dades analitzades en l'evolució dels usos del sòl no mostren canvis significatius, testimoni d'un manteniment i conservació del territori i de les activitats que s'hi duen a terme.

- **El Pla Director Territorial de l'Empordà i Pla Director Urbanístic del Pla de l'Estany estableixen criteris i objectius per a l'assoliment d'un desenvolupament sostenible**

Malgrat que el Pla Director Urbanístic del Pla de l'Estany es troba en fase de redacció inicial, s'ha plantejat quatre propòsits generals que han de permetre la definició d'un model supramunicipal urbanístic segons les condicionants de la matriu biofísica, preservar la

qualitat i funcionalitat de l'espai lliure, consolidar la connectivitat entre els espais naturals protegits, mantenir la funcionalitat de la matriu biofísica i la qualitat ambiental i preveure les determinacions espacials necessàries per a la gestió del sòl i el paisatge. Encara que no s'han establert objectius concrets per a cadascun dels municipis i àrees del territori, sí que s'han plantejat uns objectius específics que segueixen criteris ambientals de sostenibilitat, i que han de garantir el manteniment de la qualitat paisatgística, el manteniment de les capacitats del territori per acollir la diversitat productiva que el caracteritza, la consolidació de l'activitat agropecuària, l'establiment d'una estructura coherent i jerarquitzada de la xarxa viària i establiment de les bases d'un model territorial.

Pel que fa al Pla Director Territorial de l'Empordà, també estableix unes directrius que coincideixen de forma notable amb els criteris i objectius de sostenibilitat definits en el primer paràgraf, sobretot pel que fa a fomentar la rehabilitació, millora i reestructuració dels propis nuclis urbans, establir un model de planejament adequat al creixement previst i a la capacitat d'acollida (preveient aquest creixement en els espais amb interès natural més baix) i la protecció del sòl no urbanitzable.

- **La tipologia urbanística dels municipis, en veïnats rurals, n'afavoreix el despoblament per manca de serveis, però n'ha permès la conservació com a conjunts històrics i monumentals**

Els quatre municipis mostren una tipologia urbanística molt semblant en tractar-se de conjunts urbanístics formats per diversos nuclis i veïnats rurals de poca població, a excepció del nucli de Melianta, al terme municipal de Fontcoberta. Aquesta característica determina un aïllament de la població per manca de transport públic i serveis, i un despoblament gradual com a conseqüència d'aquest fet. No obstant això, cal destacar que la majoria de nuclis i veïnats rurals s'han conservat de forma òptima com a uns conjunts patrimonials històrics i culturals molt rics.

- **Una extensa xarxa de camins que cal mantenir i ordenar**

L'extensa xarxa de camins de l'àmbit d'estudi presenta diferents graus de manteniment i conservació, així com tipologia d'asfaltat i arranjamet. Des dels Consells Comarcals s'han portat a terme una sèrie d'iniciatives per tal d'establir una xarxa de senders senyalitzats per realitzar rutes a peu i en bicicleta. No obstant això, es considera que es pot potenciar encara més aquesta xarxa de senders, per tal de donar un major impuls a l'activitat turística de la zona.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **La majoria dels objectius plantejats en les Normes Subsidiàries segueixen criteris de sostenibilitat**

Les Normes Subsidiàries de Cabanelles, aprovades el setembre de l'any 2001, plantegen diversos objectius seguint criteris de sostenibilitat i de coherència amb els usos i assentaments urbans existents actualment. Alguns exemples són: protegir els conjunts arquitectònics i fomentar-ne la restauració, potenciar la imatge exterior de cada vila, protegint la seva silueta i els entorns, preservar el caràcter i aspecte dels nuclis rurals, protegir els valors paisatgístics i ecològics del sòl rústic, i regular la instal·lació de granges o naus.

- **Les Normes Subsidiàries basen l'ordenació en regular la preservació i manteniment dels nuclis històrics i del sòl no urbanitzable**

Els grans trets de l'Ordenació adoptada a les Normes Subsidiàries de Cabanelles són el manteniment i preservació del model estructural evitant la construcció d'elements i edificis discordants i fomentar la rehabilitació de construccions ja existents, regular la conservació dels nuclis rurals i històrics i adoptar mesures de protecció que garanteixin la preservació de valors paisatgístics i ecològics.

- **La qualificació urbanística preveu una protecció del Sistema Hidrogràfic**

Les Normes Subsidiàries qualifiquen el sòl en sistemes i zones, entre les que es distingeix la xarxa hidrogràfica com a Sistema propi i, per tant, garantint-ne una protecció específica.

- **Les Normes Subsidiàries preveuen una actuació en sòl urbà per tal de recuperar els entorns de l'església de Cabanelles**

Actualment existeix una petita activitat industrial situada al costat de l'església que aporten aspectes estètics molt negatius en presentar-se una granja i diverses naus i coberts en desordre. Amb la unitat d'actuació prevista es vol facilitar la reconversió d'aquesta zona per tal que desapareguin les construccions enganxades a l'església i així aprofitar l'espai com a viari públic.

- **A Espinavessa, el desenvolupament de la unitat d'actuació en sòl urbà s'ha dissenyat de manera que s'assegura la preservació de la imatge paisatgística de la vila des de la carretera**

En aquest cas s'impedeix l'edificació del camp que s'interposa entre la vila i la carretera proposant l'ampliació de la vila en una zona on no interfereix la vista.

- **La regulació del sòl no urbanitzable inclou figures de protecció**

Amb aquesta regulació es pretén protegir el patrimoni natural i cultural dels efectes derivats de la pressió sobre el territori. Algunes de les figures de protecció definides són: a) SNU PEIN, b) SNU Protegida de l'Edificació i c) SNU de Reserva Forestal.

- **El municipi disposa d'un Pre-catàleg d'elements de Protecció del Patrimoni**

A l'espera de la redacció d'un Pla Especial de Protecció del Patrimoni, les Normes Subsidiàries defineixen un Pre-catàleg d'elements que pel seu interès arqueològic, històric, artístic, paisatgístic o arquitectònic, han de disposar, de forma urgent, d'una especial protecció.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **El desenvolupament previst en sòl urbà tant al nucli de Cabanelles com al d'Espinavessa, preveu un creixement de baixa densitat, però coherent amb les característiques dels assentaments urbans actuals**

Es tracta de creixements amb densitat baixa i, per tant, que no segueixen criteris de sostenibilitat urbanística en suposar un consum de sòl ineficient, però que són coherents amb l'estructura urbana existent que es basen amb el manteniment de l'estètica urbanística i preservació dels conjunts històrics de Cabanelles i Espinavessa. A més a més, es tracta de dos creixements de poca superfície i un nombre d'habitatges reduït.

2.3. Biodiversitat i Paisatge

2.3.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

En els últims anys l'augment del consum del sòl, i per tant l'ocupació d'espai per a l'edificació, ha portat a una pèrdua d'elements d'interès natural. Així mateix les activitats humanes han comportat un impacte directe sobre el sistemes naturals que les sosté.

Aquests fets han dut a la reflexió sobre la necessitat de conservació dels ecosistemes naturals que sostenen la vida. En aquest procés s'han incorporat els espais naturals i la seva conservació dins els objectius de molts municipis i han aparegut figures de protecció, tant a nivell local com regional, estatal, europeu o internacional. Cal marcar, doncs, certs criteris per aconseguir aquests objectius i promoure l'ús sostenible dels recursos. Aquests criteris caldran incorporar-los en els diferents instruments estratègics, de planificació i gestió del municipi, i es poden sintetitzar en:

- Conèixer els elements naturals del municipi i els principals hàbitats.
- Evitar la pèrdua de sòl amb valor agrícola o forestal.
- Preservar els principals elements i espais naturals del municipi.
- Protegir la funció estructuradora dels sistemes hídrics.
- Realitzar la gestió correcta pel manteniment dels espais naturals en un estat de conservació favorable.
- Estructurar el territori de manera que afavoreixi la connectivitat i permeabilitat entre els diferents espais naturals.
- Fomentar l'ús racional dels recursos naturals que afavoreixi un desenvolupament sostenible on no es compromet la disponibilitat futura.
- Evitar actuacions que provoquin una alteració del paisatge que porti a una reducció de la seva qualitat.

La legislació actual en bona part recull i incorpora aquests principis. La principal normativa incident és:

- La llei 12/1985, d'espais naturals, que és el marc general per a la protecció dels espais naturals a Catalunya.
- Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural.
- Llei 9/1995, de 27 de juliol de regulació de l'accés al medi natural. La desenvolupa el Decret 166/1998, de regulació d'accés motoritzat al medi natural.
- Decret 148/1992, de 9 de juny, pel qual es regulen les activitats fotogràfiques, científiques i esportives que poden afectar les espècies de la fauna salvatge.

- Llei 6/1988, de 30 de març, forestal de Catalunya.

2.3.2. Diagnosi estratègica

a) Àmbit d'estudi

PUNTS DE CONTEXT

- **L'àmbit d'estudi presenta una nombrosa varietat d'espais d'interès ecològic i paisatgístic, tot i que un percentatge molt baix es regeixen sota figures de protecció**

Un 3,5% del territori es troba classificat dins la normativa del PEIN, un 0,14% s'ha inclòs dins l'Inventari de Zones Humides, un 4,64% pertany a la Xarxa Natura 2000 i un 0,04% a Reserva de Fauna Salvatge. Aquests espais corresponen a l'Alta Garrotxa, el Riu Fluvià i la platja d'Espolla i àrea d'influència, i l'Illa del Fluvià. En canvi, altres espais d'interès natural com Incarcal, el pla d'Usall i Martís, Terraprim d'Empordà, el riu Manol i la riera d'Àlguema, el riu Ser, el riu Garrumbert i el plans de Crespià i de Palol no gaudeixen de cap figura de protecció.

- **El Departament de Medi Ambient ha elaborat una proposta per a la creació del Parc Natural de l'Estany que afectaria una petita part de l'àmbit d'estudi**

El Departament de Medi Ambient i Habitatge ha presentat una proposta provisional per declarar la conca lacustre de Banyoles com a Parc Natural que inclouria les zones de la platja d'Espolla, l'illa del Fluvià, les riberes del riu Ser i el sector de llevant del pla de Martís, com a Reserva Natural Protegida. En aquesta proposta s'ha identificat unes àrees d'interès paisatgístic i agrícola, que en l'àmbit d'estudi corresponen al terme municipal de Serinyà, al sector nord-oest de Fontcoberta i al sector sud-oest d'Esponellà. En el cas del municipi de Fontcoberta, però aquestes àrees perdran els valors d'interès en estar classificades en el POUM com a sòl urbanitzable.

- **La zona humida de la platja d'Espolla rep diverses pressions que en comprometen la seva conservació**

Les zones humides són uns dels ecosistemes més diversos i rics biològicament però, alhora, particularment fràgils i vulnerables. Històricament han estat amenaçades perquè es consideraven espais insalubres i actualment es troben en un estat de regressió.

La platja d'Espolla és un espai que per les seves característiques esdevé un indret únic per a determinada fauna de vertebrats que hi habiten i s'hi reproduïxen, sobretot pel què fa al grup dels amfibis. La coincidència de l'arribada de l'aigua amb l'inici de l'època reproductiva, l'esquema geològic que dóna escassa profunditat, determinada absència de depredadors

habituals, i d'altres fenòmens fan de la platja d'Espolla el nucli de reproducció d'amfibis més important de la comarca del Pla de l'Estany, i no només en nombre d'espècies, sinó també en quantitat d'individus metamorfosats, que s'irradien des del nucli.

Es tracta d'un espai situat en un entorn força humanitzat i que rep diverses pressions: especialment l'increment del sòl agrícola, però també la pressió urbanística del nucli de Melianta, del polígon industrial i de les vies de comunicació. Aquests elements de pressió fan perillar greument la qualitat ecològica de l'indret, principalment per la conservació dels amfibis.

- **El bosc de ribera es troba en general ben conservat, tot i que en algun punt s'ha substituït per plantacions de pollancre o s'ha vist degradat per l'acció humana.**

L'àmbit d'estudi conté una hidrologia superficial complexa amb un gran nombre de rius, torrents, rieres, rierols, recs i surgències naturals que aporten un abundant nombre d'hàbitats propis de l'entorn fluvial. El riu Fluvià presenta un bosc de ribera ben conservat i continu, tot i que en el tram més occidental s'ha vist desplaçat per les plantacions de pollancre i/o platans. El rec d'Espolla, les rieres de Sant Jaume, el Torrent Merler, la riera de Turbany, el riu Manol, la riera d'Àlguema i la riera de la Farga són exemples d'un estat de conservació excepcional del bosc de ribera, amb presència de comunitats variades d'espècies autòctones. En canvi el riu Garrumbert, presenta una degradació de la vegetació de ribera en molts punts, a causa de la mala qualitat de les seves aigües.

- **Prop del 35,8 % de la superfície forestal es troba gestionada per un Instrument d'Ordenació Forestal.**

En el conjunt de l'àmbit d'estudi s'han tramitat un total de 14 Plans Tècnics Forestals i un Pla Simple de Gestió i Millora Forestal, afegint que no tots aquest instruments de gestió s'hauran aplicat, es reflexa un nivell de gestió dels boscos considerable però que pot incrementar i millorar molt.

- **Les carreteres N-260 i C-66 esdevenen barreres per a la fauna.**

La carretera N-260 entre Figueres i Olot, que travessa l'àmbit per la banda septentrional, presenta una IMD entre 2.000 i 5.000 vehicles diaris, i per tant, esdevé una barrera important per a la fauna. Aquesta via es preveu desdoblant en el Pla d'Infraestructures de Catalunya, de manera que incrementarà la intensitat mitjana diària i per tant, també l'efecte barrera de la pròpia via.

La C-66, entre Besalú i Banyoles, que transcorre per l'extrem occidental de l'àmbit d'estudi i on es preveu el seu desdoblament al seu pas per Serinyà, presenta una IMD de més de 10.000 vehicles, i per tant, esdevé una barrera infranquejable per a la fauna.

En la carretera C-66 s'ha localitzat només un punt que pugui funcionar com a pas de fauna destacable, mentre que a la N-260, s'han localitzat dos punts on la fauna no tindria dificultat en passar.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **Les activitats extractives del municipi s'han regulat a partir de la redacció d'un "Pla Especial Urbanístic per a la regulació de l'aprofitament de recursos naturals"**

Aquest Pla regula l'ús extractiu en sòl no urbanitzable i preveu ampliar les àrees aptes per a l'extracció d'àrids en les riberes del riu Fluvià al costat del nucli d'Espinavessa, fet que implica una pressió d'impacte ambiental sobre una zona declarada com a Xarxa Natura 2000 i d'elevat valor ecològic i paisatgístic. No obstant això, la regulació d'aquestes activitats en un Pla Especial fa que es localitzin en àrees predeterminades i que estiguin restringides per unes mesures preestablertes, com per exemple la limitació en l'àmbit d'explotació màxim i la previsió que es mantinguin inalterades i sense explotar unes franges de 30 metres d'amplada mínima en tots els límits de les zones respecte el marge més proper a la llera del Fluvià i dels afluents.

- **La redacció del "Pla de Gestió de la riera d'Àlguema" n'impulsa la conservació i restauració d'espais degradats**

Aquest Pla ha estat impulsat per la Fundació Territori i Paisatge de l'Obra Social de Caixa Catalunya amb els següents objectius principals: conèixer, conservar i recuperar els hàbitats presents, potenciar les activitats agràries i forestals que conservin i millorin els hàbitats, crear propostes ecoturístiques, promoure la recuperació i restauració d'espais degradats, entre d'altres.

- **El municipi esdevé un punt clau de connectivitat**

Per garantir la conservació de la biodiversitat en una determinada zona és bàsic preservar no només els espais més valuosos des del punt de vista natural sinó que també cal garantir els principals fluxos ecològics entre aquests. Dins l'àmbit del municipi es localitzen els eixos de connexió ecològica del riu Manol, la riera d'Àlguema, la riera de Sant Jaume i l'eix de connexió terrestre entre la Garrotxa d'Empordà i Terraprimis d'Empordà.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **Presència d'un nombre important d'activitats extractives a les riberes del riu Fluvià.**

Tant a les riberes del riu Fluvià com en l'àrea d'influència, hi ha una gran presència d'activitats extractives, bàsicament dedicades a l'extracció de grava, sauló, argiles i sorres. El principal impacte de les activitats extractives és la destrucció de les comunitats fluvials, el bosc de ribera, hàbitats faunístics, rebaix de la cota del riu, entre d'altres. Però també es produeixen altres impactes col·laterals com l'obertura de camins d'accés, la degradació general per la pols produïda i l'impacte visual i acústic. A més, les obres de restauració en

molts casos no es duen a terme o només es realitzen de manera parcial. Aquestes activitats han quedat regulades amb l'aprovació d'un Pla Especial, tal i com s'ha indicat en l'apartat punts forts / oportunitats.

- **El municipi es veu afectat pel projecte d'instal·lació d'una línia d'alta tensió**

Els impactes ambientals i paisatgístics que provoca la instal·lació d'una infraestructura d'aquest tipus són notables i nombrosos: impacte visual, afectació d'un espai d'aigües continentals inclòs a la Xarxa Natura 2000 com és el riu Fluvià, afectació d'Hàbitats d'Interès Comunitari (HIC) no prioritaris, pèrdua de sòl forestal, risc per a l'avifauna, risc d'incendi forestal i risc per a la salut de les persones.

- **El municipi es veu parcialment afectat pel projecte d'instal·lació d'un gaseoducte**

Aquest projecte disposa de Declaració d'Impacte Ambiental, emesa el 8 de novembre del 2005, amb resultat d'informe amb caràcter favorable, mentre s'implantin les condicions establertes a l'estudi d'impacte ambiental i a la declaració d'impacte ambiental.

No obstant aquest informe favorable, cal destacar que l'execució del projecte implicarà un impacte ambiental sobre diversos elements i paratges d'interès natural, tot i que les condicions a implantar són la restauració de les zones afectades per tornar-les al seu estadi original i la realització de les obres, a les zones amb creuament de cursos fluvials, respectant en tot moment el cabal dels rius, sense deixar en cap moment la llera desprovista d'aigua.

2.4. Riscos ambientals

2.4.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

Es denomina risc a qualsevol situació que representa una amenaça per a la seguretat i el benestar de les persones. Segons el seu origen els riscos poden ser de dos tipus: naturals com a conseqüència de processos naturals (inundacions, sismes,..); i tecnològics, derivats de l'activitat antròpica (incendis, contaminació de sòls i aigües,...).

A l'hora de valorar els tipus de risc no només es té en compte la seva perillositat sinó també la vulnerabilitat intrínseca del medi envers una situació crítica. L'avaluació dels riscos ambientals s'ha d'entendre com un instrument de prevenció, el qual es pot incorporar en la planificació territorial dels municipis, ja que aquests tenen una gran incidència sobre el territori i alhora es troben relacionats amb la protecció civil. És per tant, molt important elaborar estratègies de prevenció i actuacions de control ben planificades per a cadascuna de les situacions de risc, amb l'objectiu de minimitzar els seus efectes i possibles danys.

Amb la finalitat d'avaluar si la gestió en matèria de prevenció de riscos ambientals de Cabanelles és adequada per un model territorial de desenvolupament sostenible i per tal de garantir la protecció de la població i de l'entorn natural, s'estableixen els següents objectius principals:

- Prevenir i protegir la població, les infraestructures i el medi natural dels riscos per inundacions, avingudes i esfondraments, per sismes, per erosió del sòl, per incendis forestals i industrials, per contaminació de sòls i d'aigües subterrànies, per activitats industrials, per transport de mercaderies perilloses...
- Adoptar les mesures pertinents per tal de reduir la vulnerabilitat intrínseca del medi.
- Dotar als municipis dels Plans de Protecció Civil, dels Plans d'Actuació Municipal i dels protocols d'actuació adequats en funció dels riscos ambientals inherents al territori.
- Afavorir els mitjans físics i humans per reduir els efectes ocasionats per una possible emergència ambiental.

En l'àmbit català, en matèria de riscos ambientals i més concretament pel que fa a prevenció d'incendis forestals, a contaminació d'aigües i de sòls i a protecció civil en sentit ampli, es regula per la normativa que es detalla a continuació:

- Decret 64/1995, de 7 de març, pel qual s'estableixen mesures de prevenció d'incendis forestals.

- Ordre MAB/62/2003, de 13 de febrer, pel qual es despleguen les mesures preventives que estableix el Decret 64/1995, de 7 de març, pel qual s'estableixen les mesures de prevenció d'incendis forestals.
- Llei 5/2003, de 22 d'abril, de mesures de prevenció dels incendis forestals en les urbanitzacions sense continuïtat immediata a la trama urbana.
- Decret 123/2005, de 14 de juny, de mesures de prevenció dels incendis forestals en les urbanitzacions sense continuïtat immediata a la trama urbana.
- Decret 343/1983 de 15 de juliol, sobre les normes de protecció del medi ambient.
- Decret 241/1994 de 26 de juliol, sobre condicionants urbanístics i de protecció contra incendis en els edificis, complementaris de la NBE-CPI/96.
- Reial Decret 2177/1996 de 4 d'octubre, pel qual s'aprova la Norma bàsica de l'edificació de condicions de protecció contra incendis NBE-CPI/96.
- Llei 3/1998 de 27 de febrer, de la intervenció integral de l'administració ambiental.
- Reial Decret 997/2002, de 27 de setembre, pel qual s'aprova la norma de construcció sismorresistent: part general i edificació (NCSR-02).
- Decret 210/1999, de 27 de juliol, pel qual s'aprova l'estructura del contingut per a l'elaboració i l'homologació dels plans de protecció civil municipals.
- Reial Decret 9/2005, de 14 de gener, pel qual s'estableix la relació d'activitats potencialment contaminants del sòl i els criteris estàndards per a la declaració de sòls contaminats.
- Decret 119/2001, de 2 de maig, pel qual s'aproven mesures ambientals de prevenció i correcció de la contaminació de les aigües per nitrats.

2.4.2. Diagnosi estratègica

a) Àmbit d'estudi

A l'àmbit d'estudi els riscos més importants són les possibles inundacions en el curs del Fluvià en el seu pas per Esponellà, Crespià, Serinyà i Cabanelles (Espinavessa) i el curs del Ser al seu pas per Serinyà i el risc d'incendi forestal, sobretot al municipi de Cabanelles declarat municipi d'alt risc d'incendi. En aquest sentit i segons el model territorial de desenvolupament sostenible es determina:

RISC D'INUNDACIONS I ESFONDREMENTS

- **Segons el Pla Especial d'Inundacions per a Catalunya (INUNCAT), el riu Fluvià i el riu Ser, es consideren zona potencialment inundable amb un període de retorn de 10 a 100 anys. No obstant no s'hi localitza cap punt negre pel què fa a l'afectació d'infraestructures antròpiques**

El riu Fluvià, al seu pas per Esponellà, Crespià, Serinyà i Espinavessa i el riu Ser per Serinyà, es consideren zona potencialment inundable. També ho són, per les seves característiques geomorfològiques, el Clot d'Espolla (Fontcoberta), les Llacunes (Serinyà) i alguns trams de la riera de Sant Jaume (Cabanelles).

Segons informació facilitada per l'Ajuntament de Crespià, el torrent de Merler en el seu pas pel nucli urbà és una zona que s'inunda amb freqüència, si bé no es troba definida com a punt crític en l'Annex I del Pla INUNCAT.

És important dur a terme actuacions de neteja de lleres amb certa periodicitat que contribueixin a minimitzar els efectes de les avingudes.

En aquest sentit, la neteja de les lleres dels rius i afluents de Cabanelles la realitza l'Agència Catalana de l'Aigua de forma directa, qui ho comunica a l'Ajuntament. Al municipi de Fontcoberta es netegen les lleres de la riera de Melianta, de Garrumbert i de la Farga mitjançant subvencions de la Diputació de Girona i de l'Agència Catalana de l'Aigua. A Crespià l'Ajuntament neteja els recs del tram urbà cada estiu sense la sol·licitud de subvencions, mentre que a Esponellà l'última neteja duta a terme per part de l'Ajuntament va ser al 2003 al rec d'Espolla, les neteges, doncs, no segueixen una periodicitat anual. En el cas del municipi de Serinyà es neteja riu Serinyadell en el pas pel tram urbà amb una freqüència aproximada de 4 cops l'any. Les tasques es duen a terme sense l'ajuda de subvencions.

- **Risc elevat d'esfondrements a les zones d'influència de la hidrodinàmica de la conca lacustre de Banyoles, conseqüència de l'existència de surgències de baixa cota i de l'elevat nivell freàtic**

Al sector S-W de Fontcoberta, al W d'Esponellà i a l'E de Serinyà, concretament a les influències de la platja d'Espolla, al pla de Martís, al pla d'Usall i a les Llacunes, el banc de calcàries on es troba l'aquífer confinat es veu interromput per la falla de Banyoles, que ha provocat el seu contacte amb gresos i margues, i que obliga l'aigua a ascendir dissolent l'estrat dels guixos i anhidrites, fàcilment solubles per part de l'aigua. Per sobre d'aquest hi ha un estrat de margues eocèniques i/o un estrat de travertins. La pressió contínua de l'aigua fa que es dissolguin els guixos. Aquest procés pot originar importants cavitats a l'interior de l'estrat de guixos, que ocasiona un col·lapse del sostre de la cavitat

i l'esfondrament dels materials superiors, fet que dona lloc a la morfologia d'embut i a l'aparició d'aigua de l'aqüífer en superfície, malmatent conreus i infraestructures (com la carretera C-66).

El caràcter interminent d'aquest esfondraments els fa imprevisibles, tot i que són freqüents en períodes extrems tant en èpoques de sequera com de pluviositat elevada, donat que en períodes de sequera forta l'aigua de l'aqüífer perd pressió i no arriba a la superfície essent també causa d'esfondrament.

RISC SÍSMIC

- **Els riscos que es poden derivar d'un fenomen sísmic es preveuen baixos podent afectar lleugerament les edificacions. Tot i això, tots els municipis es situen en zona 3 d'intensitat VII (essent el valor de màxim risc de 4)**

A Fontcoberta i a Cabanelles el pla SISMICAT es troba en fase de redacció. A Serinyà el pla SISMICAT es troba ja homologat. Es detecta la manca del Pla d'Emergències per activitat sísmica als municipis de Crespià i Esponellà.

La redacció del SISMICAT és obligat als municipis de l'àmbit d'estudi (tot i que no hi ha constància històrica de terratrèmols que l'hagin afectat) ja que les característiques geotècniques del sòl i la ubicació dels nuclis urbans els fan vulnerables a aquest risc.

RISC D'INCENDI

- **Cabanelles i Serinyà estan declarats municipis d'alt risc d'incendi**

Segons els Decret 64/1995 de 7 de març, pel qual s'estableixen mesures de prevenció d'incendis forestals, Cabanelles i Serinyà es troben a l'Annex de municipis amb alt risc d'incendi i per tant li són obligats la redacció i aplicació del pla INFOCAT.

En el període 1969-2005, segons el Servei de Prevenció d'Incendis Forestals, hi ha hagut un total de 68 forestals iniciats a l'àmbit d'estudi que han afectat una superfície forestal total de 231,68 ha. Essent el municipi més afectat Cabanelles amb un total de 21 incendis i 202,65 ha cremades (el 87% de la superfície total cremada en aquest període), seguit de Serinyà amb 15 incendis afectant una total de 3,36 ha forestals. Pel que fa a la causalitat, la major part dels incendis són conseqüència d'accidents o de negligències (72% dels casos).

- **Els municipis compten amb mitjans tècnics i materials per la prevenció i lluita contra incendis**

Als municipis de la present Agenda 21 hi ha un total de 4 punts d'aigua (a Vilademires, Can Serra, la Bassa de Can Pirrac i Can Ballart dins del terme municipal de Cabanelles), 2 punts de guaita que cobreixen tot el territori (a la Mare de Déu del Mont i a Rocacorba), 2 parcs de bombers professionals a les proximitats (Banyoles i Figueres) i, a més, un

parc de bombers d'estiu al municipi de Cabanelles i un parc de bombers de voluntaris a Orriols.

Altrament, als municipis hi actuen 2 agrupacions de defensa forestal (ADF de Cabanelles i ADF de l'Estany) que s'encarreguen de dur a terme actuacions de manteniment de camins i pistes forestals entre d'altres actuacions, per a minimitzar el risc d'incendi.

- **Les urbanitzacions o nuclis habitats que es troben en zona forestal no compten amb mesures de prevenció contra incendis (franges de protecció amb baixa càrrega de foc, xarxa perimetral d'hidrants...)**

La Llei 5/2003 de 22 d'abril i el Decret 123/2005 de 14 de juny, estableixen les mesures de prevenció dels incendis forestals en les urbanitzacions i nuclis habitats sense continuïtat immediata amb la trama urbana. El nucli habitats ubicats en zona forestal dels 4 municipis no compten amb les mesures preventives marcades per la normativa. En aquest sentit, manquen mesures de prevenció com les franges de protecció o xarxes d'hidrants, plans d'autoprotecció i incidir més en el manteniment de parcel·les buides i dels boscos, el manteniment dels quals s'abandona en el temps i pot provocar que es converteixin en focus potencials de risc. Hi ha, per tant, una necessitat de cercar mecanismes que permetin planificar i executar les mesures de prevenció i de control en matèria d'incendis forestals.

Tot i que les actuacions presents són recomanables, els municipis de Cabanelles, Crespià, Esponellà i Serinyà no tenen urbanitzacions definides segons la Llei 5/2003. En canvi l'Ajuntament de Fontcoberta defineix Melianta com a urbanització.

RISC GEOLÒGIC I D'EROSIÓ I CONTAMINACIÓ DELS SÒLS

- **El risc geològic i l'erosió dels sòls és poc important i propiciat majoritàriament per accions antròpiques**

El risc geològic i l'erosió dels sòls és poc important i propiciat, en tot cas, per accions antròpiques, derivat de les infraestructures lineals, d'excavacions, activitats extractives i de morfologies de fort pendent.

- **No hi ha cap emplaçament en els municipis inclòs en l'Inventari de Sòls Contaminats de Catalunya**

En referència estricta a sòls contaminats, l'Agència de Residus de Catalunya ha comunicat que no hi ha cap emplaçament en l'àmbit d'estudi inclòs en l'Inventari Permanent de Sòls Contaminats de Catalunya (segons Real Decret 9/2005)

RISC DE CONTAMINACIÓ DE L'AIRE I L'AIGUA

- **Existència de 5 activitats incloses en l'Inventari d'emissions i fonts contaminants de l'aire i de l'aigua de Catalunya (European Pollution Emission Register EPER-CAT), que suposen un risc de contaminació atmosfèrica**

A l'àmbit d'estudi s'hi localitzen diverses activitats que es troben incloses en l'Inventari d'emissions i fonts contaminants de l'aire i de l'aigua de Catalunya (European Pollution Emission Register EPER-CAT) pel fet de superar el líndar establert d'alguns contaminants de l'aigua o de l'aire establert per la Decisió 2000/479/CE d'acord amb la Directiva IPPC (Directiva 96/61/CE de Prevenció i Control Integrats de la Contaminació).

Es tracta d'explotacions de bestiar porcí que, per superar el líndar de 10.000 Kg/any d'amoníac (NH₃) emès, es consideren fonts contaminants de l'aire. Són, en concret, 2 explotacions a Cabanelles, 1 a Crespià i 2 a Fontcoberta. No hi ha cap activitat econòmica inclosa en l'EPER-CAT als municipis d'Esponellà ni de Serinyà.

- **El risc de contaminació difusa de les aigües (per l'existència de fosses sèptiques i per l'activitat ramadera) és de moderat a elevat**

En relació a la contaminació de les aigües, cal destacar especialment la problemàtica relativa als nitrats procedents de fonts agràries i la contaminació dels aqüífers de l'àmbit. L'abocament en excés de purins i la sobreexplotació dels aqüífers han aguditzat aquest problema en els darrers anys, compromentent d'aquesta manera la qualitat de les aigües subterrànies. Per aquest motiu, tots els municipis estan declarats zona vulnerable per nitrats segons els Decrets 283/1998 i 476/2004. Altrament els municipis no es troben en zona d'aqüífer protegits segons Decret 328/1988.

És per tant, fonamental, regular els abocaments incontrolats i les extraccions d'aigua abusives, per tal de garantir la qualitat i la quantitat dels recursos hídrics.

A més a més, l'existència de fosses sèptiques existents representa un risc difús de contaminació a totes les àrees amb habitatges, principalment en els veïnats aïllats on, de moment, és l'única forma de sanejament possible. Aquest és el cas de la majoria de les explotacions ramaderes i de les cases aïllades existents, i dels nuclis de població com els veïnats de Pompeu, Portell, Pedrinyà i Llanera (al municipi de Crespià), dels veïnats de les Anglades, Caselles, Batllori, Borrell, Centenys, Martí, Vilert i Brunsó (en el municipi d'Esponellà), de les zones de Sant Martí Sesserres, Queixàs i l'Estela (a Cabanelles), dels veïnats d'en Deri, de Figueroles i de la Farrès (al municipi de Fontcoberta), i dels veïnats de Casals, part del veïnat de Bosquerós, Baió, Ca n'Illa, Ca n'Aulina, Can Malloles i Ca n'Arboçar (al municipi de Serinyà).

PLANS D'EMERGÈNCIA MUNICIPAL

- **Manca d'alguns plans d'emergència i d'actuació municipal**

Els plans de protecció civil constitueixen una bona eina de planificació a partir de la qual s'avalua el risc i es determina el funcionament i l'organització dels recursos humans i materials, amb la finalitat de minimitzar el risc envers una determinada situació d'emergència. Els municipis de l'àmbit, tot i tenir una població inferior a 20.000 habitants i no tenir la consideració de turístics, han de redactar els seus Plans d'Emergències Municipals (PEM) atenent als riscos especials existents a cada municipi: incendis

forestals, inundacions, transport de mercaderies perilloses, emergències sísmiques i nevades:

MUNICIPI	INFOCAT	INUNCAT	TRANSCAT	SISMICAT	NEUCAT
Cabanelles	Obligatori	Opcional	Recomanat	Obligatori	Opcional
Crespià	Recomanat	Opcional	Recomanat	Obligatori	Opcional
Esponellà	Recomanat	Opcional	Opcional	Obligatori	Opcional
Fontcoberta	Recomanat	Opcional	Opcional	Obligatori	Opcional
Serinyà	Obligatori	Opcional	Obligatori	Obligatori	Opcional

Es determina que Crespià i Esponellà manquen els plans SISMICAT de caràcter obligatori per aquests municipis.

Pel què fa als plans recomanats, actualment manca i seria convenient la redacció del pla INFOCAT a Crespià, Esponellà i Fontcoberta i la redacció del pla TRANSCAT a Crespià.

Cap municipi de l'àmbit d'estudi compta amb el pla NEUCAT atès que és de caràcter opcional a tots els municipis de l'àmbit d'estudi de la present Agenda 21.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **Acondicionament periòdic de les lleres que minimitza el risc d'avinguda**

Segons el Pla Especial d'emergències per Inundacions a Catalunya (INUNCAT) el risc per inundacions del municipi és moderat. Per aquest motiu, l'ACA i l'Ajuntament de Cabanelles en funció dels recursos disponibles, duen a terme l'acondicionament i la neteja de les rieres que discorren pel seu terme municipal. De fet, tots els treballs de neteja es gestionen des de la pròpia Agència a partir del seu programa anual de lleres. Es contribueix d'aquesta manera a reduir el risc d'inundacions ja que s'eliminen tota mena de residus i sobretot vegetació no desitjada.

- **Cap emplaçament en el municipi inclòs en l'Inventari de Sòls Contaminats de Catalunya**

- **Disponibilitat d'un programa de manteniment dels camins i pistes forestals**

Periòdicament l'Ajuntament i l'ADF de Cabanelles realitzen tasques de neteja i desbrossada dels camins i pistes forestals com a mesura de prevenció d'incendis

forestals.

- **Risc geològic baix**

A grans trets, a Cabanelles no tenen lloc els condicionants litològics, estructurals, morfològics i climàtics que puguin originar el desencadenament de moviments gravitacionals i altres riscos geològics d'entitat. Tanmateix, l'erosió dels sòls en aquesta àrea no és destacable si no és propiciat per accions d'origen antròpic i en àrees puntuals.

- **Corresponent redacció del pla SISMICAT (zona de risc sísmic moderat-alt)**

El mapa de risc sísmic de Catalunya indica que Cabanelles es troba en una zona d'intensitat VII (Zona 3 MSK), el qual correspon a un grau de risc força elevat i bastant habitual a Catalunya. Tot i això, no hi ha constància històrica de terratrèmols en aquest municipi. En aquest sentit el municipi compta amb el pla SISMICAT, actualment en redacció.

- **Plans d'Emergències Municipals en fase de redacció**

Cabanelles, en el marc del Decret 210/99, ha de redactar el Pla d'Emergències Municipal (PEM) atenent als riscos especials que el caracteritzen. En aquest sentit, i segons les directrius dels plans especials vigents a Catalunya (INFOCAT, INUNCAT, SISMICAT, NEUCAT, TRANSCAT) ha de redactar amb caràcter obligatori el pla d'actuació municipal (PAM) per emergències sísmiques ja que es troba en una zona d'intensitat sísmica igual o superior a VII i per incendis forestals. Altrament des de la Regió d'Emergències de Girona es recomana la redacció del pla per a transport de mercaderies perilloses, motivat pel pas de la carretera N-260 i per inundacions (sobretot degut al Fluvià al seu pas per Espinavessa).

En aquest sentit Cabanelles té en fase de redacció per part del Consell Comarcal de l'Alt Empordà els plans especials de l'INFOCAT, el SISMICAT i el TRANSCAT. També es compta amb el Pla de Prevenció d'Incendis Forestals aplicat a partir de la constitució de l'ADF de Cabanelles.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **Zona vulnerable a la contaminació de nitrats procedents de fonts agràries**

En general el municipi es considera moderadament vulnerable a la contaminació de sòls i aigües subterrànies. Aquesta vulnerabilitat moderada del medi juntament amb la presència d'activitats, especialment agropecuàries, comporten problemes puntuals de contaminació dels aqüífers, del sòl i de les aigües superficials.

- **Cabanelles és municipi d'alt risc d'incendi**

El Decret 64/1995 estableix Cabanelles com a municipi d'alt risc d'incendi. En els últims 38 anys s'han declarat un total de 21 incendis forestals que han afectat una superfície de

202,65 ha. Per tant, això podria denotar que el municipi concentra un elevat risc d'incendi i que, els mitjans físics i personals potser no són suficients.

- **Els nuclis habitats de Cabanelles que es troben en zona forestal (Sant Martí Sesserres i l'Estela) no compten amb pla d'autoprotecció, mesures de prevenció com franges de protecció amb baixa càrrega de foc o xarxa perimetral d'hidrants segons la Llei 5/2003.**
- **Activitats incloses en l'Inventari d'emissions i fonts contaminants de l'aire i de l'aigua de Catalunya (European Pollution Emission Register EPER-CAT).**

Les activitats industrials i agropecuàries poden suposar un risc ambiental de contaminació de l'aire i de l'aigua. En aquest sentit, es detecten dues explotacions de bestiar porcí que superen el llindar establert per la Decisió 2000/479/CE i incloses a l'EPER-CAT pel què fa a l'emissió d'amoníac (>10.000 Kg/any NH₃)

- **Risc d'inundació del Fluvià**

Si bé el pla INUNCAT no localitza cap punt negre pel què fa a l'afectació d'infraestructures antròpiques al municipi, el risc d'inundació, sobretot a Espinavessa, és considerable i hi és necessària la planificació d'actuacions preventives. Sobretot en els punts en què el "*Pla Especial Urbanístic per a la regulació de l'aprofitament de recursos naturals*" hi permet l'extracció d'àrids, ja que les explotacions extractives poden suposar canvis en els cursos fluvials.

- **El pas de la carretera N-260 per Cabanelles pot suposar un risc localitzat pel que fa al transport de mercaderies perilloses**

En aquest sentit el pla TRANSCAT, pel que fa al transport de mercaderies perilloses, es troba en fase de redacció.

- **L'existència de fosses sèptiques (o fins i tot les que es puguin trobar fora d'ús) representen un risc difús de contaminació del sòl i dels aqüífers**

Aquest és el cas dels habitatges disseminats i dels nuclis de Sant Martí Sesserres, Queixàs i l'Estela.

2.5. Mobilitat i telecomunicacions

2.5.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

En les darreres dècades, s'observa un increment del pes del vehicle privat i la seva "colonització" de l'espai públic. En aquest sentit cal un procés de reflexió en relació al model de poble i ciutat de futur, que contempli i potenciï altres modes de mobilitat a banda del vehicle privat. Aquests criteris cal incorporar-los en els diferents instruments estratègics, de planificació i gestió del municipi, i es poden sintetitzar en:

- La mobilitat sostenible, entesa com aquella capaç de satisfer la necessitat de la societat de moure's lliurement, accedir, comunicar-se, comercialitzar i establir relacions sense sacrificar altres valors humans o ecològics bàsics actuals o futurs.
- L'accessibilitat, per tal de garantir l'accés a tot espai públic o a equipaments a tots els ciutadans.
- La seguretat viària, tot fent complir les normes bàsiques de convivència en la mobilitat, posant una especial atenció sobre els modes de transport més vulnerables (a peu i en bicicleta).
- L'eficiència, fomentant un model que racionalitzi l'ús dels diferents modes de desplaçament i en fomenti aquells més eficients energèticament, territorialment.
- Garantir la qualitat de vida, valorant la cohesió social i disposant de prou espais per a usos socials i per a la convivència.
- Garantir el dinamisme econòmic i afavorir l'atractiu i el desenvolupament de les activitats econòmiques.

La legislació actual en bona part recull i incorpora aquests principis. La principal normativa incident és:

- La Llei 9/2003 de la mobilitat de Catalunya, que contempla la creació d'instruments de planificació (Plans Directors de mobilitat, Plans específics, Plans de mobilitat urbana), de programació (que han de preveure el finançament i execució dels anteriors), d'avaluació i seguiment (Observatori Català de la Mobilitat, estudi d'avaluació estratègica ambiental, estudi d'avaluació de la mobilitat generada¹ ...) i de participació (Consell Català de Mobilitat, Consells territorials de la mobilitat...).
- Llei 2/2002 d'Urbanisme de Catalunya, que obliga als plans directors urbanístics l'establiment de directius sobre la mobilitat de les persones, mercaderies i transport públic, ja sigui directament o per mitjà de plans especials urbanístics. També en els plans d'ordenació urbanística municipal (POUM), s'ha de preveure les mesures per facilitar l'assoliment d'una mobilitat sostenible en el municipi.

¹ Tot nou projecte urbanístic (amb > 25 milions € d'inversió) requereix d'un estudi de la mobilitat que genera.

- Llei 7/1993 de carreteres, com a principal instrument de planificació i ordenació del sistema de carreteres. Aquest pla estableix el règim general de les vies pertanyents a totes les xarxes i s'ha de revisar com a mínim cada cinc anys.
- Llei 20/1991, de promoció de l'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques, i el Decret 135/1995, que la desplega i aprova el Codi d'accessibilitat.

Pel que fa als aspectes de connectivitat tecnològica s'estableix el següent objectiu específic:

- Assegurar la demanda i la utilització dels recursos tecnològics (internet, telecomunicacions, telefonia...) tant en àmbits urbans com rurals i tant per organismes públics (ajuntaments, centre educatius...) com privats (empreses o particulars) de forma sostenible amb el medi natural.

2.5.2. Diagnosi estratègica

a) Àmbit d'estudi

PUNTS DE CONTEXT

MOBILITAT

- **Els municipis de l'àmbit d'estudi presenten diversos factors que determinen un cert aïllament de la població, excepte Serinyà i el veïnat de Melianta**

Els municipis que formen part de l'àmbit d'estudi es troben situats enmig del triangle format per les dues capitals de comarca (Banyoles i Figueres) i la capital de província (Girona), connectades entre elles per diverses infraestructures viàries que formen part de la xarxa viària bàsica i d'una línia ferroviària. No obstant això, l'àmbit d'estudi és travessat per dues vies que formen part de la xarxa viària bàsica, la N-260, que circula pel nord de l'àmbit d'estudi, propera al nucli de Cabanelles, i la C-66, que el travessa per la banda occidental de nord a sud, pel municipi de Serinyà. En canvi, la xarxa viària interna, tant la comarcal com la local, connecta els diferents nuclis amb les vies principals, però sense tractar-se de vies de pas. Aquest fet aporta un aspecte positiu en relació a la mobilitat, ja que es tracta d'una zona en què les vies de comunicació no absorbeixen una intensitat de trànsit elevada ni circulació de vehicles pesants fora dels generats pel propi àmbit. No obstant això, deixa el territori relativament aïllat, pel fet que en zones que no són de pas, resulta més complicat implantar un servei de transport públic. En són excepció els nuclis urbans de Serinyà i Melianta, propers a vies que pertanyen a la xarxa viària bàsica.

Un altre aspecte de l'àmbit d'estudi que en condiciona l'aïllament de la població, és la tipologia urbanística dels municipis en qüestió, formada per diversos nuclis, veïnats rurals i

habitatges disseminats, amb un nombre d'habitants molt reduït (exceptuant el nucli de Melianta), amb una població mitjana de 80 habitants per cada nucli rural.

- **El mode de transport majoritari és el vehicle privat, i s'evidencia una baixa oferta de transport públic**

Tant el mode de desplaçament intern com l'extern a l'àmbit d'estudi, es realitza majoritàriament en vehicle privat. Aquest fet reflexa la baixa oferta de transport públic que existeix en l'àmbit d'estudi, ja sigui per comunicar els diversos nuclis de l'àmbit a nivell intern com amb les ciutats properes, com poden ser Banyoles, Figueres, Besalú i Girona.

- **L'àmbit d'estudi presenta un índex de motorització elevat que reflexa la dependència del vehicle privat per als desplaçaments**

Dins del conjunt de Catalunya, l'Alt Empordà i el Pla de l'Estany presenten un elevat nombre de vehicles per cada 1.000 habitants (índex de motorització), essent la segona i vuitena comarca respectivament del Principat amb un major nombre de vehicles per habitant (849 i 783 vehicles/1.000 habitants). En els darrers 14 anys, l'índex de motorització s'ha incrementat entre un 30% i un 50%, a causa de l'increment en el nombre de vehicles en tots els municipis de l'àmbit d'estudi. Aquests valors reflexen la gran dependència que té la població en el vehicle privat per realitzar els desplaçaments, tant en mobilitat obligada per motius de treball com per motius d'estudis.

- **Melianta i Serinyà són les úniques entitats de població que disposen d'una bona oferta de transport públic**

Melianta és el nucli amb el nombre d'habitants més elevat de l'àmbit d'estudi (més de 900 habitants) i el més proper amb la capital de comarca del Pla de l'Estany. Melianta disposa d'un servei amb freqüència diària força elevada amb Banyoles i amb correspondència amb diverses línies que uneixen Banyoles amb Girona, Olot, Barcelona i Figueres. El municipi de Serinyà, en ésser travessat per la C-66, també disposa d'un servei de transport públic, ja que la línia d'autobús que passa pel nucli urbà uneix Girona amb Banyoles i Olot. En canvi, pel que fa a la resta de municipis i nuclis rurals, l'oferta de transport públic es considera insuficient per cobrir les necessitats de la població.

- **La bicicleta és un mitjà de transport que cal potenciar**

L'àmbit d'estudi disposa d'una xarxa de camins senyalitzats i condicionats per a l'ús de la bicicleta, però manca potenciar l'ús de la bicicleta com a mitjà de transport en l'espai urbà i en les vies d'enllaç entre els diversos veïnats i nuclis rurals.

- **Les infraestructures viàries de la xarxa bàsica suposen una barrera important sobre la fauna, mentre que en les comarcals i locals l'efecte és baix**

La intensitat diària de trànsit que circula per les vies C-66 i N-260 suposen un impacte sobre la fauna important, agreujat pel fet que es tracta de vies que disposen d'un reduït nombre de passos per a la fauna. Aquest fet es potenciarà quan es desenvolupi el desdoblament de la

N-260 o futur eix A-26 Figueres – Besalú. En canvi, en el desdoblament de la C-66, al seu pas per Serinyà disposarà en bona part del seu traçat de túnels, fet que beneficiarà el pas de fauna. Tanmateix, la resta de vies comarcals i locals que travessen l'àmbit d'estudi no suposen un impacte important per a la fauna, a excepció del tram de la GIP-5121, que transcorre proper a la platja d'Espolla, ja que es tracta d'una zona d'elevada fragilitat amb flux d'amfibis important.

TELECOMUNICACIONS

- **Tots els municipis de l'àmbit d'estudi es troben inclosos en el Consorci LOCALRET (Consorci local pel desenvolupament de les xarxes de telecomunicacions i de les noves tecnologies)**

LOCALRET té la funció de fer sentir la veu dels municipis en aquells àmbits polítics i econòmics on es prenen decisions que afecten la legislació i l'ordenació de les telecomunicacions. Específicament, LOCALRET representa els interessos dels municipis davant de les administracions de la Unió Europea, de l'Estat i de la Generalitat de Catalunya en els processos d'aprovació de normativa sobre telecomunicacions que afectin les competències municipals en matèria urbanística, en la gestió dels espais públics o en l'àmbit fiscal.

- **D'acord amb les polítiques afavorides des dels corresponents Consells Comarcals, tots els municipis compten amb internet d'alta velocitat.**

Esponellà, Crespià, Fontcoberta i Serinyà estan sota la cobertura de la banda ampla rural (mitjançant Wimax via radio) i Cabanelles sota la cobertura d'alta velocitat de transmissió de l'ADSL (mitjançant línia telefònica).

En aquest sentit, des de la Generalitat de Catalunya i en el marc del Projecte Heura (2006-2008), tots els centres educatius públics de l'àmbit d'estudi disposen de connexió a internet. Actualment s'està combinant la connexió de cable i la xarxa local sense fils (wi-fi).

- **Cap dels municipis disposa de telecentre (XTC)**

En el marc del projecte NODAT s'ha impulsat la creació de la Xarxa de Telecentres de Catalunya (XTC), que distribueix punts públics d'accés a internet a bona part del territori. Cap dels municipis compta amb XTC si bé tots garanteixen com a mínim un punt públic d'accés a internet no adscrit a la XTC.

- **Disponibilitat d'antenes de radiotelecomunicació**

Cabanelles, Esponellà, Crespià i Fontcoberta compten amb una antena de telefonia mòbil per garantir la cobertura a la major part del territori.

Des del Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació de la comarca del Pla de l'Estany s'està redactant una proposta d'ordenació de l'emplaçament de les instal·lacions de telefonia mòbil a la demarcació no urbana, proposta que pretén minimitzar l'impacte

paisatgístic i ambiental d'aquestes infraestructures, assegurar la cobertura a tota la comarca i fomentar les instal·lacions compartides.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

MOBILITAT

- **El municipi presenta un índex d'autocontenció proper al 50% pel què fa a la mobilitat obligada per motius de treball**

Un 47 % dels desplaçaments generats pel municipi per motius de treball es realitzen dins del propi municipi. La resta es desplaça majoritàriament a Figueres i Banyoles.

- **En general, Cabanelles i Espinavessa no esdevenen nuclis problemàtics en relació a l'accessibilitat en la trama viària**

Els carrers de la trama urbana d'ambdós nuclis són estrets però a un sol nivell i amb un estat del ferm bo. Per tant, no existeix problemàtica en relació a l'accessibilitat ja que no hi ha elements que puguin dificultar el pas a vianants amb mobilitat reduïda. No obstant això, sí que s'identifica algun punt o element problemàtic, com és la presència d'esglaons o dificultats d'accés a equipaments municipals.

- **L'aparcament disponible es considera suficient**

Les àrees aptes per a l'aparcament són suficients tant a Cabanelles com a Espinavessa i es troben ben senyalitzades.

TELECOMUNICACIONS

- **Cabanelles es troba inclòs en el Consorci LOCALRET (Consorci local pel desenvolupament de les xarxes de telecomunicacions i de les noves tecnologies), compta amb la cobertura d'alta velocitat de transmissió de l'ADSL (mitjançant línia telefònica) i amb una antena de radiotelecomunicació.**

PUNTS FEBLES / AMENACES

MOBILITAT

- **Les trames urbanes no presenten prioritats per a vianants, i només una part del nucli de Cabanelles és exclusiu per a vianants**

La tipologia urbanística de carrers estrets que presenten els diversos nuclis i veïnats rurals fan que la convivència entre vianants i trànsit rodat sigui més delicada a nivell de seguretat viària, tot i que cal destacar també que el nombre de vehicles que circulen per la trama urbana és molt reduït (i en alguns vials massa estrets no hi poden accedir). No obstant això, una bona mesura per garantir la seguretat viària és adequar zones exclusives per a vianants i declarar la trama viària com a prioritat invertida. Actualment, la zona propera a l'església de Cabanelles és l'única exclusiva per a vianants.

- **Oferta de transport públic insuficient**

Pel municipi de Cabanelles hi circulen dues línies d'autobús: a) Olot – Figueres i b) Figueres – Banyoles per Esponellà. No obstant això, la freqüència de pas és molt reduïda i la parada es troba a la carretera N-260, llunyana als diversos nuclis i veïnats rurals.

- **El projecte impulsat pel Departament de Política Territorial i Obres Públiques per asfaltar la pista forestal de Cabanelles a Albanyà ha estat desaconsellada pel Departament de Medi Ambient i Habitatge**

Les conclusions de l'Informe Ambiental del DMAiH considera que la millora de la pista pot anar en detriment dels principis que regeixen la declaració de l'espai afectat com a Zona d'Especial Protecció per a les Aus segons la Directiva Hàbitats, atès que comportarà un increment de la velocitat dels vehicles i de la freqüència i freqüentació de la zona. Aquest informe conclou que les actuacions de millora haurien d'anar encaminades a l'arranjament global de l'actual traçat però sense ampliar la secció, complementant amb formigonat puntual en trams amb un elevat pendent o amb característiques de relleu que ho facin necessari.

TELECOMUNICACIONS

- **Cabanelles no disposa de telecentre (XTC) si bé té un punt públic d'accés a internet (l'Ajuntament)**

El municipi no s'engloba en el marc del projecte NODAT que impulsa la creació de la Xarxa de Telecentres de Catalunya (XTC) i distribueix punts públics d'accés a internet a bona part del territori. Tot i això l'Ajuntament compta amb un punt públic d'accés a internet no inclòs en la XTC.

2.6. Aigua

2.6.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

Tal i com sempre s'ha dit l'aigua és un bé escàs i malgrat tot la seva disponibilitat i qualitat es veu compromesa any rera any. Aquest increment de la demanda d'aigua no sempre és atribuïble al creixement de la població, sinó a d'altres factors com l'elevat consum de l'agricultura, a determinats models d'urbanització (piscines i jardins unifamiliars) o a la demanda d'instal·lacions esportives i de lleure que estan d'actualitat, com és el cas dels camps de golf.

Amb la finalitat d'avaluar si la gestió de l'aigua a l'àmbit d'estudi s'assimila a l'adequada per un model territorial de desenvolupament sostenible, s'estableixen els següents objectius generals:

- Planificar els usos del sòl atenent als recursos hídrics disponibles i a criteris de racionalitat i minimització de consums.
- Millorar la gestió dels recursos superficials i subterranis i fomentar el seu estalvi
- Millorar l'eficiència de la xarxa d'abastament d'aigua potable
- Controlar les captacions i la seva explotació
- Realitzar i potenciar un consum d'aigua més eficient
- Garantir la qualitat de l'aigua de proveïment públic
- Millorar les xarxes d'abastament i les xarxes i sistemes de sanejament dels municipis
- Fomentar la reutilització de les aigües residuals

En l'àmbit català i estatal, la gestió de l'abastament i del sanejament es regula per la normativa que es detalla a continuació:

- Ordre de 15 de desembre de 1983 per la qual es regula la distribució d'aigües potables de consum públic mitjançant contenidors, cubes i cisternes mòbils.
- Reial Decret 261/1999, de 16 de febrer, sobre protecció de les aigües contra la contaminació produïda per nitrats procedents de fonts agràries.
- Llei 6/1999, de 12 de juliol, d'ordenació, gestió i tributació de l'aigua.
- Decret 218/1999, de 27 de juliol, de modificació del Decret 125/1999, de 4 de maig, d'aprovació dels estatuts de l'Agència Catalana de l'Aigua.

- Decret 103/2000, de 6 de març, pel qual s'aprova el Reglament dels tributs gestionats per l'Agència Catalana de l'Aigua. Correcció d'errades al Decret 103/2000, de 6 de març.
- Decret 167/2000, de 2 de maig, d'adopció de mesures excepcionals en matèria de fonts d'abastament públiques afectades per nitrats.
- Decret 168/2000, de 2 de maig, d'adopció de mesures excepcionals en relació amb la utilització dels recursos hidràulics.
- Decret 205/2000, de 13 de juny, d'aprovació del programa de mesures agronòmiques aplicables a les zones vulnerables en relació amb la contaminació de nitrats procedents de fonts agràries.
- Reial Decret Legislatiu 1/2001, de 20 de juliol, pel qual s'aprova el text refòs de la llei d'Aigües.
- Decret 119/2001, de 2 de maig, pel qual s'aproven mesures ambientals de prevenció i correcció de la contaminació de les aigües per nitrats.
- Decret 130/2003, de 13 de maig, pel qual s'aprova el Reglament dels Serveis Públics de Sanejament.
- Decret Legislatiu 3/2003, de 4 de novembre, pel qual s'aprova el text refòs de la legislació en matèria d'aigües de Catalunya.
- Reial Decret 140/2003, de 7 de febrer, pel qual s'estableixen els criteris sanitaris de la qualitat de l'aigua de consum humà.
- Decret 93/2005, de 17 de maig, d'adopció de mesures excepcionals en relació amb la utilització dels recursos hídrics.
- Ordre SCO/3719/2005, de 21 de novembre, sobre substàncies per al tractament de l'aigua destinada a la producció d'aigua de consum humà.

2.6.2. Diagnosi estratègica

a) Àmbit d'estudi

Segons el model de desenvolupament sostenible del territori, s'exposen els següents punts de diagnosi referents a l'abastament i al sanejament de l'aigua als municipis:

PUNTS DE CONTEXT

- **Tots els municipis disposen de fonts pròpies de titularitat municipal per a l'abastament d'aigua potable**
- **Alguns dels pous que antigament abastien als municipis, actualment estan clausurats o en desús perquè s'han esgotat o bé perquè les aigües no són aptes pel consum humà**

A l'àmbit d'estudi es troben 7 pous clausurats de les 15 captacions municipals existents, per problemes d'esgotament o de presència de concentracions anòmales, essent aigua no apte per a ús humà. Les causes de la clausura dels pous municipals són la dessecació del pou, les elevades concentracions de nitrats, la terbolesa en èpoques de pluges intenses o la presència en excés de manganès, tricolretè i/o de tetracloretè.

Al municipi de Cabanelles el pou vell es troba esgotat i el pou nou en tràmit de legalització. A Crespià el pou auxiliar es troba clausurat per elevades concentracions de manganès i ferro fora del rang permès per ús de boca, i a Esponellà i Fontcoberta hi ha 2 pous tancats a cada municipi, també conseqüència de la mala qualitat de les aigües de subministrament. En el cas de Serinyà el pou petit es va haver de clausurar per manca d'aigua.

- **Manca generalitzada de comptadors a la sortida dels dipòsits de distribució de l'aigua de xarxa, la qual cosa no permet computar el volum d'aigua incontrolada**

A excepció del municipi de Fontcoberta i Serinyà, on la gestió de l'abastament es duta a terme per part de Prodaisa, la resta de municipis no disposen de comptador de registre a la sortida dels dipòsits i per tant, no es coneix el volum d'aigua subministrada, la seva evolució en els anys, ni es pot estimar el volum d'aigua incontrolat.

El municipi d'Esponellà no té comptador a tots els dipòsits de subministrament d'aigua de xarxa, únicament existeix comptador a Martís. Al municipi de Cabanelles, el comptador es va instal·lar a finals del 2006, per tant encara no es compta amb dades i a Crespià no es disposa de comptador de registre.

- **El volum d'aigua incontrolada s'estima elevat**

El percentatge d'incontrolats a la majoria dels municipis es desconeix amb exactitud. No obstant s'ha pogut fer una estimació en base a la informació proporcionada pels ajuntaments i les empreses concessionàries. Si es té en compte que habitualment en les xarxes d'abastament d'aigua aquests valors acostumen a ser de l'ordre del 20%, podem considerar que Fontcoberta presenta un valor d'incontrolats a les seves xarxes un mica per sobre dels paràmetres habituals. Pel que fa a Serinyà el percentatge d'incontrolats és molt elevat, i per tant la xarxa presenta moltes pèrdues, tot i que ha passat del 63% al 2002 al 38% al 2006.

Pel que fa a la resta dels municipis es recomana instal·lar comptadors a la sortida dels dipòsits de distribució per tal de determinar aquests incontrolats, que es calculen en base a la diferència entre el que es posa en xarxa i el consum real. No obstant, segons informació facilitada, en el municipi de Crespià es considera que aquests incontrolats són elevats ja que sovint es detecten fuites a la xarxa d'abastament ateses les deficiències que presenta, tant per la seva antiguitat, com pels materials de les canonades, majoritàriament de fibrociment.

- **El consum unitari de l'aigua (consum en litres/hab.dia) és, en gairebé tots els municipis, superior a la dotació de referència que s'utilitza a Catalunya (200 l/hab.dia)**

El consum unitari mig dels habitants de l'àmbit d'estudi, calculat a partir de les dades de 2006, és de l'ordre de 250 l/hab.dia, una mica per sobre de la dotació de 200 l/hab.dia de referència. El consum unitari mig oscil·la entre un mínim de 182,8 l/hab.dia a Serinyà i un màxim de 350,5 l/hab.dia a Esponellà.

A l'any 2006 es van servir un total de 1.224 abonats/comptadors per una població total de 3.212 habitants, el que va suposar un volum registrat de 271.716 m³.

Tot i aquests elevats consums, cal tenir en compte –i molt especialment a Esponellà i Fontcoberta– que a l'hora d'efectuar aquest tipus de càlcul no es diferencia entre usuaris domèstics i industrials, ni tampoc agrícoles i/o ramaders, i per tant, tot es comptabilitza com a consum domèstic.

- **A excepció de Fontcoberta no es diferencien els consums i preus de l'aigua en funció del seu ús (agrícola-ramader, industrial, municipal i domèstic)**

En els municipis de Crespià i Serinyà no es diferencia l'aigua posada en xarxa per a ús domèstic, industrial o municipal. La major part de les activitats compten amb pou propi.

En el cas d'Esponellà i Cabanelles en el consum domèstic s'hi inclou el municipal, donat que no es diferencia per absència de comptadors. A Fontcoberta, sí que es discrimina el consum municipal (5%), el consum domèstic (90%) i el consum industrial (5%) encara que d'una forma estimativa.

Fóra necessari disposar de comptadors per a determinar els volums d'aigua destinats a diferents usos (agrícola-ramader, industrial, municipal i domèstic) per tal de definir on són els majors consums d'aigua i diferenciar un preu de l'aigua ajustat a cada ús.

- **Nombre abundant d'abastaments particulars que no es troben legalitzats al registre d'aigües de l'Agència Catalana de l'Aigua**

A l'àmbit d'estudi existeix un nombre abundant d'abastaments particulars, la majoria no legalitzats, destinats a ús agrícola, ramader, industrial, recreatiu i, fins i tot, domèstic dels masos i habitatges aïllats existents en el territori.

Els nuclis que no compten amb el servei d'aigua de xarxa són molts i molt dispersos en el territori: Sant Martí Sesserres i l'Estela al municipi de Cabanelles, Pedrinyà, Portell, Pompejà i Llavanera al municipi de Crespià, i el veïnat d'en Deri i part del veïnat de Figueroles a Fontcoberta, i tota la trama no urbana del municipi de Serinyà així com els nombrosos masos disseminats. Cal destacar que a Esponellà tots els nuclis i veïnats disposen d'aigua de xarxa.

En el Registre d'Aigües de l'Agència Catalana de l'Aigua, hi figuren un total de 92 concessions amb un volum total concedit de 297.329.983 m³/any, el 99% del qual s'utilitza a les hidroelèctriques d'Esponellà i Serinyà. La resta, 729.473 m³/any, es consumeixen per a usos agrícoles, ramaders, industrials i domèstics respectivament.

S'ha estimat en base a dades objectives i per a tot l'àmbit d'estudi un consum d'aigua anual de 21.900 m³/any per a usos domèstics, 2.517.120 m³/any per a usos agrícoles, 556.539 m³/any per a usos ramaders i finalment 47.726 m³/any per a ús industrial. Cal dir però, que els volums obtinguts a través de les concessions existents en el Registre d'Aigües de l'ACA són molt menors, posant de manifest que la majoria d'aprofitaments no estan degudament legalitzats.

- **Manca de sistemes de sanejament eficients i de xarxa de clavegueram generalitzada a tots els municipis**

Són necessàries EDARs i col·lectors eficients ja que actualment les aigües residuals es deriven a decantadors o a fosses sèptiques que per sobreexidor aboquen directament a llera. La manca de sistemes de depuració a tots els municipis (a excepció de Serinyà on l'EDAR s'ha quedat infradimensionada), dona lloc a l'abocament de les aigües residuals al domini públic hidràulic, ocasionant una contaminació important de les aigües circulants que pot afectar, fins i tot, a les aigües de subministrament captades dels aquífers.

Segons l'Agència Catalana de l'Aigua hi ha 38 expedients de diferents establiments que han presentat sol·licitud d'autorització d'abocament a llera pública, fet que posa de manifest la recurrència a l'abocament directe que s'està duent a terme en els municipis per manca d'infraestructures.

A l'àmbit d'estudi es localitzen nuclis de població —a banda dels masos i cases aïllades— on no hi arriba la xarxa i on l'única forma de sanejament possible és a través de fosses sèptiques. Es tracta en concret, dels nuclis de Pompejà, Portell, Pedrinyà i Llavanera (a Crespià), dels nuclis de les Anglades, Caselles, Batllori, Borrell, Centenys, Martís, Vilert i Brunsó (a Esponellà), de Sant Martí Sesserres i l'Estela (a Cabanelles), els veïnats d'en Deri, d'en Faras i de Figueroles (a Fontcoberta) i de tota la trama no urbana del municipi de Serinyà

- **Previsió de construcció i adequació de 12 estacions depuradores d'aigües residuals urbanes amb els respectius col·lectors i millora de l'existent al municipi de Serinyà**

El Programa de Sanejament de les Aigües Residuals Urbanes (PSARU) de 2005, realitzat per l'Agència Catalana de l'Aigua, contempla la construcció de 12 noves EDARs i dels respectius col·lectors amb termini al 2008 per l'EDAR de Fontcoberta i al 2014 per les EDARs dels nuclis dels altres municipis. També amb termini al 2008 el PSARU preveu la millora de l'EDAR municipal de Serinyà amb el desplaçament del punt d'abocament i l'eliminació d'aigües blanques a l'entrada.

- **Manca de xarxa separativa d'aigües residuals i d'aigües de pluja a la xarxa de sanejament existent**

No hi ha cap municipi amb xarxa separativa d'aigües pluvials i residuals de forma que en èpoques de pluges intenses aquestes es barregen amb les aigües negres provocant olors i problemes d'insalubritat abocant-se a llera sense rebre cap mena de tractament.

Només al municipi de Fontcoberta s'estan adequant alguns trams amb xarxa separativa d'aigües residuals.

- **Evolució desigual i irregular dels consums registrats**

L'evolució del consum d'aigua de la xarxa pública a cadascun dels municipis ha estat diferent. Els diferents alts i baixos en el consum domèstic són motivats molt probablement per les variacions pluviomètriques anuals, per les variacions demogràfiques, per l'entrada en vigor del cànon de l'aigua i per d'altres factors indeterminables.

A grans trets, a tot l'àmbit d'estudi, els consums han disminuït progressivament en els darrers anys a excepció de Fontcoberta i Esponellà que han seguit una tendència en augment. Aquest és motivat, molt probablement, per l'increment de la població. A nivell general, amb excepció de Serinyà, s'observa una inflexió negativa dels consums a partir de l'any 2005, any d'aplicació del cànon de l'aigua.

b) Diagnosi municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **Disminució del consum d'aigua d'abastament públic**

Tot i que els consums registrats d'aigua d'abastament de Cabanelles segueixen una evolució fluctuant com a conseqüència de la mobilitat demogràfica, es detecta una tendència general a la reducció d'aquest consum en els últims anys.

- **Actuacions de millora en les xarxes d'abastament i sanejament**

Tot i que fins al moment no s'ha pogut computar el volum d'aigua incontrolada per la manca de comptador al dipòsit de sortida, és un punt favorable que aquest s'hagi

instal·lat enguany, donat que permetrà determinar l'eficiència de la xarxa d'abastament actual.

Per altra banda, l'antiguitat de la xarxa de proveïment pública i de clavegueram en alguns trams fa que aquestes estiguin en un estat precari i que previsiblement generin nombroses pèrdues que cal paliar.

- **Perspectives de sanejament en un futur**

En l'actualitat Cabanelles no disposa d'EDAR. No obstant, el Programa de Sanejament de les Aigües Residuals Urbanes (PSARU) de l'Agència Catalana de l'Aigua, contempla la construcció d'una EDAR i l'adequació dels col·lectors als nuclis de Cabanelles i d'Espinavessa amb termini l'any 2014. Això permetrà tractar, però a anys vista, les aigües residuals del municipi i millorar la qualitat dels abocament als corrents superficials.

- **Baix nombre d'autoritzacions d'abocament a llera pública**

Segons la relació d'expedients d'abocament a llera pública de l'Agència Catalana de l'Aigua, a Cabanelles únicament hi consten 3 expedients, dos en curs i un tancat.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **Possibilitat de millora de la gestió de l'aigua de subministrament del municipi**

La gestió íntegra de l'aigua del municipi és competència de l'Ajuntament de Cabanelles. Malgrat no sigui del tot necessari, considerant el nombre i disseminació dels veïns del municipi, donar la competència de la gestió de l'aigua a una companyia privada, podria contribuir a una millor gestió de l'aigua, tot afavorint el control des de l'Ajuntament sobre l'estat i la qualitat de la seva captació municipal així com de la xarxa d'abastament.

- **Poca qualitat de les fonts pròpies i la xarxa de sanejament no assegura el servei a tots els nuclis**

La pèrdua de captacions pròpies, la inhabilitació (el pou vell de Queixàs es troba esgotat) i la mala qualitat de l'aigua, sobretot pel què fa a la concentració de nitrats (50 mg/l en les analítiques del pou de Queixàs nou a l'any 2007 i 100 mg/l en les fonts del nucli a l'any 2006) fan preveure dificultats pel què fa a la garantia de subministrament d'aigua potable de qualitat en el futur, podent repercutir aquest fet en el preu de l'aigua.

El problema de l'extensió del terme municipal i la dispersió dels nuclis dificulta el servei de connexió a la xarxa d'abastament públic i de sanejament. En aquest sentit caldria buscar solucions alternatives per assegurar l'abastament, el sanejament i la qualitat de l'aigua a tot el municipi (sobretot a Sant Martí Sesserres, Queixàs i l'Estela).

- **Les captacions inscrites al Registre d'Aigües són una petita part de les que existeixen en realitat**

En el Registre d'Aigües de l'Agència Catalana de l'Aigua consten un total de 15 aprofitaments d'aigües. La comparació entre el volum concedit i el volum que es calcula necessari en base a la superfície de regadiu, a la cabana ramadera i als habitants que no

es troben connectats a la xarxa d'abastament municipal (població disseminada), és molt inferior al que es considera que s'explota actualment per part de les fonts pròpies del municipi de Cabanelles.

Per tant, es dedueix la necessitat de legalització de totes les captacions privades existents, per tal de poder controlar la seva explotació.

- **Un elevat consum unitari d'aigua**

El consum unitari d'aigua potable estimat en el darrer any és elevat (274,7 l/hab.dia), ja que aquest dista força dels 200 l/hab.dia, dotació que habitualment es té en compte a Catalunya a l'hora de fer qualsevol treball relacionat amb abastament d'aigua potable. Cal tenir en compte que en aquest càlcul es comptabilitzen tots els usos d'aigua (domèstic, agrícola, ramader, municipal).

No obstant, una millora en la gestió dels volums d'incontrolats permetria un descens en els valors de consum unitari i la diferenciació dels usos de l'aigua subministrada (industrial, agrícola, municipal i domèstica) contribuiria al control del consum de l'aigua i a la determinació dels volums incontrolats.

- **No es tenen dades dels volums subministrats ni dels volums d'incontrolats a la xarxa de proveïment pública**

El comptador a la sortida del dipòsit ha estat instal·lat enguany, de forma que no es compta amb dades dels volums de pèrdues o incontrolats a la xarxa d'abastament, ni amb l'evolució anual dels consums d'aigua.

- **Existència de fosses sèptiques en el municipi i conseqüent contaminació de les rieres per manca d'EDAR**

La presència de fosses sèptiques dels habitatges no connectats a la xarxa de sanejament, es consideren possibles focus de risc de contaminació de sòls i aigües. Sovint aquestes fosses sèptiques són antigues i no han tingut cap mena de manteniment, perdent d'aquesta manera la seva funcionalitat i eficiència.

Si bé el nucli de Cabanelles compta amb dipòsit de decantació i el nucli d'Espinavessa amb xarxa de clavegueram, ambdós aboquen pràcticament de forma directa a les rieres d'Àlguema i Sant Jaume respectivament.

La manca d'EDAR i de col·lectors a determinats trams, o bé el fet que aquests no formin part d'una xarxa separativa d'aigües residuals i pluvials, provoca que en moments de pluges intenses o bé de forma difusa i constant, les aigües residuals s'escapin riera avall sense rebre tractament.

- **Mala qualitat de l'aigua de les fonts naturals i manca de retolació de les fonts sense garantia sanitària**

La major part de les fonts del municipi no es troben retolades. Si bé es realitzen controls analítics anuals, les analítiques de l'any 2006 posaven de manifest una concentració de nitrats superior als 100 mg/l, i per tant, es tracta d'aigua no apte i sense retolació advertint de la manca de garantia sanitària.

- **No es diferencia ni el consum ni el preu de l'aigua en funció del seu ús (domèstic, agrícola-ramader, industrial o municipal)**
- **Manca de xarxa separativa de les aigües residuals i de les pluvials en la xarxa de sanejament**

2.7. Atmosfera

2.7.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

La contaminació atmosfèrica és un procés que s'inicia a partir de les emissions a l'aire des de diferents focus emissors de contaminants. Aquests contaminants segueixen una dinàmica condicionada pels processos de transport i dispersió propis del medi atmosfèric de la zona. Per tant, en analitzar la contaminació atmosfèrica cal considerar, d'una banda, les emissions (contaminants emesos per una font determinada), i d'altra banda, les immissions (presència de contaminants a l'aire que afecten a diferents receptors). Tot i que en general hi ha una certa correlació entre emissions i immissions, no són necessàriament equivalents, ja que es poden donar processos a l'atmosfera que poden transportar, dispersar, concentrar o, fins i tot, modificar la naturalesa dels contaminants.

Amb la finalitat d'avaluar si la gestió de les fonts d'emissió de contaminants atmosfèrics en l'àmbit d'estudi és adequada per un model territorial de desenvolupament sostenible, i per tal de garantir la salut atmosfèrica de la població i del medi ambient, s'estableixen els següents objectius principals:

- Controlar els principals focus emissors de contaminants atmosfèrics (mitjans de transport, processos industrials, fonts domèstiques i serveis, sector ramader, influències de municipis veïns...)
- Vetllar perquè les emissions i immissions de contaminants atmosfèrics no superin els líndars permesos.
- Determinar i prevenir els focus d'emissions de contaminants atmosfèrics i els efectes de les immissions.

La principal legislació actual que regula la contaminació atmosfèrica és la que fixa el Reial Decret 1073/2002. No obstant això, alguns dels paràmetres que regula aquesta normativa encara no han entrat en vigor i, per tant, ens trobem en un període de transició en el que conviuen els valors límits de la normativa estatal prèvia a l'entrada en vigor del RD 1703/2002, i els nous valors límits que fixa l'esmentat Reial Decret i els successius (RD 1796/2003).

Altrament, el Departament de Medi Ambient i Habitatge està posant en marxa l'Inventari d'emissions i fonts contaminants de Catalunya (EPER-CAT), en compliment de la Decisió de la Comissió Europea 2000/479/CE i del "Document d'orientació per a la realització de l'EPER" de la mateixa Comissió, segons el qual s'estableix una llista de 50 contaminants que, en cas de ser alliberats a l'atmosfera o a l'aigua, cal notificar-los per part dels establiments afectats. Els centres productius que estan obligats a informar de les substàncies que emeten a l'atmosfera són tots aquells inclosos en l'Annex I de la Directiva 96/61/CE (IPPC). Les substàncies a declarar són diferents segons el tipus d'activitat de cada centre i s'hauran de notificar amb una periodicitat anual.

2.7.1. Diagnosi estratègica

a) Àmbit d'estudi

PUNTS DE CONTEXT

- **Bona qualitat de l'aire**

Les estacions automàtiques més properes incloses a la xarxa de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica de Catalunya (XVPCA) són l'estació de Girona-Sarrià de Ter i la de Begur. Els resultats obtinguts en aquestes estacions es troben per sota dels valors límit i guia que fixen les diferents normatives, i a més a més no s'hi detecten incidències destacables. Això fa preveure una bona qualitat de l'aire en l'àmbit d'estudi.

- **Els combustibles líquids són la principal font emissora de contaminants atmosfèrics, conseqüència del sector agrícola-ramader i del transport local**

Els combustibles líquids (gasoil i gasolina) són els responsables de la major part de les emissions de contaminants a l'àmbit d'estudi. Aquest combustible es consumeix principalment en els desplaçaments locals i interurbans, però també resulta significatiu les emissions de gasoil en el sector agrícola (consumit per la maquinària agrícola o bé en les explotacions ramaderes).

Cal també tenir en compte el transport interurbà i el tipus de vies que creuen els municipis (sobretot la N-260 i la C-66), ja que hi ha un volum de població estacional important a l'estiu, època de mobilitat turística. Aquest fet, incrementa el trànsit interurbà i, per tant, també les seves emissions per tot el territori.

- **El balanç de compostos emesos contribuents a l'efecte hivernacle és poc superior al poder d'absorció de la vegetació de l'àmbit d'estudi**

El diòxid de carboni es troba normalment a l'atmosfera en una concentració mitjana del 0,03%. Si es produeix un increment de la seva concentració a l'atmosfera, es contribueix a accentuar l'efecte hivernacle, ja que aquest gas absorbeix la radiació infraroja provinent del sòl i dels oceans.

Si comptem les emissions de diòxid de carboni (CO₂) equivalent emeses a l'àmbit d'estudi, la petjada ecològica en quant a emissions equival a una superfície agroforestal de 13.765,24 ha necessàries per tal d'equilibrar el sistema, és a dir, per fixar tot aquest CO₂ equivalent que s'emet al conjunt dels municipis. En canvi, la superfície real de sòl agrícola o forestal disponible a l'àmbit d'estudi és de l'ordre de 10.768 ha, per tant, es tracta d'un sistema pràcticament equilibrat, perquè es necessita 1,28 vegades la superfície agroforestal existent per tal d'absorbir totes les emissions de CO₂ emeses en l'àmbit d'estudi.

- **No hi ha cap estació de control de la contaminació atmosfèrica**

Actualment, no hi ha cap estació de control de la contaminació atmosfèrica a cap dels municipis de l'Agenda 21. Si bé és cert que tradicionalment la xarxa de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica de Catalunya (XVPCA) ha ubicat les seves estacions en aquells indrets més conflictius (i per tant es podria considerar aquesta dada com a positiva), resulta interessant disposar d'un sistema de control que permeti controlar i fer el seguiment dels principals contaminants atmosfèrics en l'àmbit, sobretot pel què fa al parc mòbil, i més tenint en compte que les estacions fixes més propers són l'estació de Girona-Sarrià de Ter i la de Begur.

- **Existència de 5 activitats incloses en l'Inventari d'emissions i fonts contaminants de l'aire i de l'aigua de Catalunya**

A l'àmbit d'estudi s'hi localitzen diverses activitats que es troben incloses en l'Inventari d'emissions i fonts contaminants de l'aire i de l'aigua de Catalunya (European Pollution Emission Register EPER-CAT), pel fet de superar el líndar establert d'algun contaminant de l'aigua o de l'aire establert per la Decisió 2000/479/CE, d'acord amb la Directiva IPPC (Directiva 96/61/CE de Prevenció i Control Integrats de la Contaminació).

Es tracta d'explotacions de bestiar porcí que, per superar el líndar de 10.000 kg/any d'amoníac (NH₃) emès, es consideren fonts contaminants de l'aire. Són, en concret, 2 explotacions a Cabanelles, 1 a Crespià i 2 a Fontcoberta. No hi ha cap activitat econòmica inclosa en l'EPER-CAT als municipis d'Esponellà i de Serinyà.

La descomposició dels purins generada a les explotacions porcines citades anteriorment, van emetre a l'any 2005, un total de 105 tones d'amoníac (NH₃), és a dir, 105.882 kg d'amoníac.

- **L'únic municipi de l'àmbit que disposa de gas natural és Serinyà.**

En l'àmbit domèstic i dels serveis, els principals focus d'emissió tenen origen en les calefaccions particulars, en les instal·lacions d'escalfament d'aigua i en les cuines. Donat que cap municipi de l'àmbit d'estudi compta amb gas natural, les fonts d'energia domèstica són el propà, el butà i el gasoil. En comparació amb aquests, el gas natural emet molt menys gasos contaminants (SO₂, CO₂, NO_x i CH₄) per unitat d'energia produïda. En aquest sentit, a l'àmbit d'estudi l'únic municipi que disposa de gas natural és Serinyà.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **El balanç de diòxid de carboni equivalent denota que és un sistema equilibrat**

La superfície agroforestal existent podria absorbir unes emissions de CO₂ el doble de superiors a les emeses pel municipi de Cabanelles. La petjada ecològica en quant a emissions equival a una superfície agroforestal menor a l'existent. Per tant es tracta d'un sistema equilibrat.

- **Bona qualitat de l'aire**

Segons les dades de les estacions més properes de la xarxa de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica de Catalunya (XVPCA) l'aire de Cabanelles presenta una bona qualitat. Els resultats es troben per sota dels valors límit i guia que fixen les diferents normatives, i no s'hi detecten incidències destacables. Això fa preveure una bona qualitat de l'aire en l'àmbit d'estudi.

- **La font emissora de compostos a l'atmosfera del transport interurbà és causat principalment pel pas de la N-260 i la GI-554, i és poc significativa**

Aquesta contaminació atmosfèrica és de procedència externa al municipi i representa un percentatge de l'ordre del 7% de contribució respecte del total de gasos emesos a l'àmbit d'estudi, causats principalment per la circulació de vehicles pesants ¹.

- **La principal font emissora de compostos a l'atmosfera del transport és conseqüència del desplaçament local i és poc significativa en comparació amb als altres municipis.**

La contaminació atmosfèrica conseqüència del transport es deu principalment al moviment intern i representa un percentatge de l'ordre del 10,5% de contribució respecte del total de gasos emesos pel transport a l'àmbit d'estudi. La contribució del transport interurbà és del 7% respecte el total de l'àmbit i és causat principalment per la circulació de vehicles pesants en el transport interurbà.

- **Cabanelles emet pocs gasos a l'atmosfera generats per la indústria i pel sector domèstic i serveis**

Pel sector indústria, el compost atmosfèric majoritàriament emès és el diòxid de carboni seguit pels òxids de nitrogen i de sofre. En aquest sentit les activitats de Cabanelles

¹ Percentatges calculats a partir del CO₂ equivalent emès per cada sector (domèstic, transport, industrial i agrícola-ramader)

emeten únicament un 5,3% del total emès pel sector industrial a tots els municipis de l'àmbit d'estudi. El pes dels gasos emesos del sector domèstic de Cabanelles és únicament del 5% respecte de la contribució dels municipis de l'àmbit d'estudi².

- **Alta capacitat i una baixa o nul·la vulnerabilitat**

La capacitat indica les àrees que ofereixen condicions més favorables per a l'establiment de nous focus emissors, i la vulnerabilitat indica el risc que suposa l'exposició de la població i dels espais naturals als contaminants atmosfèrics.

Tot i que la capacitat de Cabanelles per acollir nous focus contaminants és alta, caldria avaluar totes les repercussions que aquest fet potencial suposaria. En tot cas una alta capacitat i una baixa vulnerabilitat del territori indiquen un bon estat de la qualitat de l'aire.

- **El 99% de la població de Cabanelles manifesta no percebre males olors ni tenir problemes derivats de la contaminació atmosfèrica**

Dades dels cens de població i habitatges de l'any 2001, enquesta del *Instituto Nacional de Estadística*.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **La principal font emissora de compostos a l'atmosfera és el sector agrícola-ramader i el transport local**

Pel que fa als compostos gasosos que s'emeten a l'atmosfera, el sector agrícola-ramader és el que hi contribueix en un major percentatge, sobretot en metà, monòxid de carboni i òxids de nitrogen; seguit del transport local.

Si bé la mobilitat interna de Cabanelles no és elevada, el recorregut en quilòmetres de cada viatge és representatiu i per això el transport local és un dels emissors significatius de monòxid de carboni i d'òxids de nitrogen.

- **Activitats incloses en l'Inventari d'emissions i fonts contaminants de l'aire i de l'aigua de Catalunya (EPER-CAT)**

En quant al risc ambiental que poden suposar les activitats industrials i agropecuàries, es detecten 2 explotacions de bestiar porcí a Cabanelles que superen el llindar establert per la Decisió 2000/479/CE i incloses a l'EPER-CAT pel què fa a l'emissió d'amoníac (>10.000 Kg/any NH₃).

² Percentatges calculats a partir del CO₂ equivalent emès per cada sector (domèstic, transport, industrial i agrícola-ramader)

- **Cap estació de control de la contaminació atmosfèrica**

Les estacions automàtiques més properes incloses a la xarxa de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica de Catalunya (XVPCA) són l'estació de Girona-Sarrià de Ter i la de Begur.

- **Cabanelles no disposa de xarxa de distribució de gas natural**

Les fonts d'energia domèstica són el propà, el butà i el gas-oil. En comparació amb aquests, el gas natural emet molt menys gasos contaminants (SO_2 , CO_2 , NO_x i CH_4) per unitat d'energia produïda.

2.8. Soroll

2.8.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

El soroll és una font de contaminació ambiental que, sobretot en zones urbanes, pot arribar a pertorbar l'estat de benestar de les persones i la seva qualitat de vida. Als nuclis urbans el soroll ambiental és la suma de diverses fonts emissores. De tots els impactes acústics, el trànsit motoritzat sol ser el més rellevant (es considera que genera el 80% del soroll) dins els nuclis urbans, al tractar-se d'una font de contaminació mòbil i difusa de complexa solució. Per altra banda, hi ha d'altres fonts procedents de l'activitat industrial, de la construcció, bars, discoteques, així com dels propis particulars (electrodomèstics àudio-visuals, eines de bricolatge...) i que en alguns casos poden ser també significatives.

Els principals criteris de sostenibilitat en quant al soroll ambiental s'encaminen fonamentalment a pal·liar i corregir els efectes nocius de la contaminació acústica en les persones, i adequar el soroll ambiental existent a la sensibilitat acústica del territori (la qual variarà en funció de l'ús que tingui).

La legislació actual que regula el soroll i les vibracions és la següent:

- En l'àmbit europeu, es va aprovar la Directiva 2002/49/CE, de 25 de juny, amb l'objectiu d'establir un marc comú destinat a evitar, prevenir i reduir, amb caràcter prioritari els efectes nocius de l'exposició de la població al soroll ambiental.
- La Llei estatal 37/2003, del soroll i la Llei catalana 16/2002 de protecció contra la contaminació acústica, incorporen els criteris establerts a la Directiva abans esmentada, disposant un seguit de mesures a adoptar pels Ajuntaments amb la voluntat de millorar la qualitat de vida dels seus ciutadans i ciutadanes, dotant-los d'una sèrie de eines per tal d'aconseguir aquesta finalitat.
- En alguns municipis, el darrer esglaió normatiu és l'ordenança sobre el soroll i les vibracions.

2.8.2. Diagnosi estratègica

a) Àmbit d'estudi

PUNTS DE CONTEXT

• Contaminació per soroll moderada

En l'àmbit geogràfic d'estudi no es té constància de contaminació per soroll d'efectes nocius, malgrat que a Serinyà s'està solucionant el problema de soroll produït pels camions que es dirigeixen a una indústria del nucli urbà.

Segons el cens de població i habitatges realitzat l'any 2001 (Instituto Nacional de Estadística), davant la pregunta de quins són els principals problemes en l'habitatge, la contaminació acústica no és percebuda com a inconvenient important ja que només el 6,7% dels habitatges de l'àmbit d'estudi així ho consideren.

- **El trànsit, el principal responsable del soroll ambiental**

Si bé la zona no té problemes de soroll importants, cal matisar que dins dels nuclis urbans, el trànsit motoritzat és l'impacte acústic més rellevant, al tractar-se d'una font de contaminació mòbil i difusa de complexa solució. Aquesta és la principal font de soroll pels municipis de l'àmbit d'estudi pels quals hi transita la travessera urbana d'un vial important (GIP-5121) i/o el tram d'una carretera nacional (N-260) i/o comarcal (C-66). A banda d'aquesta font de soroll, n'existeixen d'altres de fixes que poden provenir de l'activitat industrial, de la construcció, bars, així com dels propis particulars (electrodomèstics, audiovisuals,...), però que no són significatives en el territori de l'Agenda 21.

- **Zones de sensibilitat acústica alta i moderada**

Per poder caracteritzar el nivell de soroll i gestionar de forma eficient el soroll ambiental, el Departament de Medi Ambient i Habitatge ha elaborat un mapa de capacitat acústica per cada municipi de l'àmbit d'estudi, que estableix els nivells d'immissió (nivell acústic mitjà existent durant un període de temps i lloc determinat) a les zones urbanes, els nuclis de població, i si s'escau, a les zones del medi natural, mitjançant l'establiment de les zones de sensibilitat acústica (part del territori que presenta una mateixa percepció acústica).

Aquest mapa hauria d'haver estat aprovat pels Ajuntaments abans de l'octubre de 2005 (només el té aprovat Fontcoberta).

Els mapes realitzats, de bona part dels nuclis de l'àmbit d'estudi, presenten una sensibilitat acústica que, generalment, alterna zones d'alta sensibilitat acústica (sectors del territori que requereixen una protecció alta contra el soroll) –principalment els carrers interns dels nuclis–, i zones de moderada sensibilitat acústica (sectors que admeten una percepció mitjana del soroll) –com són granges i carreteres de pas–. Serinyà és l'únic municipi de l'Agenda 21 on s'hi ha localitzat indrets que admeten una percepció elevada de nivell sonor (carretera C-66 i zones industrials). Aquest fet caldrà tenir-lo en compte davant qualsevol intervenció urbanística o d'infraestructures en el territori, ja que s'haurà d'adequar a aquesta sensibilitat registrada.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **Inexistència de fonts de soroll d'impacte significatiu**

A banda del soroll originat per la principal via de comunicació que travessa el municipi (N-

260), el soroll no és percebut com un impacte significatiu pels habitants de Cabanelles.

Segons el cens de població i habitatges realitzat l'any 2001 (Instituto Nacional de Estadística), davant la pregunta de quins són els principals problemes en l'habitatge, tan sols el 2,3% d'habitatges de Cabanelles el consideren com a inconvenient, percentatge francament baix si es compara amb la mitjana catalana (34,3% dels habitatges).

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **No es disposa de normativa de soroll**

La Llei 16/2002 estableix que els ajuntaments han de redactar i adaptar una ordenança municipal reguladora de soroll (càrrega i descàrrega de mercaderies, treballs a la via pública, activitats dels veïns, activitats de lleure, etc.). Cabanelles no en disposa.

Cal tenir present que el Departament de Medi Ambient i Habitatge presta el suport tècnic, jurídic i administratiu necessari per a l'elaboració d'aquestes ordenances.

- **La proposta de mapa de capacitat acústica no ha estat adaptada ni aprovada i no s'ha realitzat pel nucli d'Espinavessa**

Aquest mapa que ha elaborat el Departament de Medi Ambient i Habitatge zonifica només els nuclis de Cabanelles i Queixàs, en funció de la sensibilitat acústica de cada àrea, però no el nucli d'Espinavessa. Ha caracteritzat les masies de Queixàs i el nucli antic de Cabanelles com a zones d'alta sensibilitat acústica, i les carreteres d'accés a aquests nuclis, de moderada sensibilitat acústica.

- **El soroll no es contempla en el planejament**

Les Normes Subsidiàries que regeixen el municipi daten de l'any 2001, i caldrà procurar que els resultats dels mapes de capacitat acústica es contemplin en el seu desenvolupament.

2.9. Residus

2.9.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

Per tal d'avaluar si la gestió dels residus de l'àmbit d'estudi és adequada per un model territorial de desenvolupament sostenible, s'estableixen els següents criteris o objectius:

- Promoure la sensibilització de la població en temes de medi ambient i reciclatge.
- Fomentar la minimització, la reutilització i/o el reciclatge dels residus urbans, ramaders, industrials...
- Incrementar les eficiències de la recollida selectiva per tal d'assolir els objectius marcats pel Programa de Gestió de Residus Municipals
- Facilitar la disponibilitat d'instal·lacions adequades pel tractament i/o dipòsit dels residus.
- Detectar i localitzar els punts d'abocament incontrolats per tal de poder-ne planificar neteges i controls.

A continuació es detalla la normativa en matèria de residus que afecta al territori català:

- Llei autonòmica reguladora dels residus (Llei 6/1993)
- Llei 15/2003, de 13 de juny, de modificació de la Llei 6/1993, de 15 de juliol, reguladora de residus.
- Llei 16/2003, de 13 de juny, de finançament de les infraestructures de tractament de residus i del cànon sobre la deposició de residus.
- Llei Estatal de Residus (Llei 10/98) –modificada i ampliada per la Llei 62/2003-.
- Llei Estatal d'Envasos i Residus d'Envasos (Llei 11/1997).
- Pla d'Acció per a la gestió dels Residus Municipals (2005-2012), que revisa el programa de gestió de residus municipals de Catalunya 2001-2006.

2.9.2. Diagnosi estratègica

a) Àmbit d'estudi

PUNTS DE CONTEXT

- **Augment de la producció de residus municipals i de la recollida selectiva**

En el conjunt de l'àmbit d'estudi ha augmentat la producció de residus per habitant, assolint valors superiors a la mitjana catalana i a la del Pla de l'Estany, però per sota dels de la comarca de l'Alt Empordà.

S'ha incrementat la recollida selectiva en cadascun dels municipis, però la recollida de rebuig continua mantenint-se per sobre. Crespià i Esponellà han aconseguit disminuir la recollida de rebuig a favor de la recollida selectiva.

- **Implantació de la recollida de matèria orgànica i del compostatge casolà**

El Consell Comarcal del Pla de l'Estany ha engegat la recollida de la matèria orgànica a restaurants i botigues de tota la comarca, mètode que s'ampliarà en breu als usuaris domèstics i que ja s'ha iniciat a Melianta (Fontcoberta). També ha dut a terme una campanya per fomentar el compostatge casolà a la que s'hi han adherit Crespià, Esponellà, Fontcoberta i Serinyà.

Paral·lelament, el Consell Comarcal de l'Alt Empordà està treballant en la progressiva implantació de la recollida de matèria orgànica, servei que encara no s'ha materialitzat a Cabanelles, així com tampoc el compostatge casolà.

- **Compliment irregular del Programa de Gestió de Residus Municipals (PROGREMIC)**

Pel que fa al servei de recollida, tant per la fracció del rebuig com per la recollida selectiva, s'assoleix l'objectiu establert pel PROGEMIC, que preveu un mínim de contenidors cada 500 habitants en àrea d'aportació i un cada 100 habitants en vorera. No obstant això, cal tenir en compte que es tracta de municipis molt dispersos o amb més d'un nucli i que per tant, la distribució d'aquests contenidors pot no ser suficientment accessible per tota la població.

D'altra banda, i respecte el nivell d'eficiència de la recollida selectiva, la majoria de fraccions (paper i cartró, envasos lleugers i matèria orgànica) no aconsegueixen el nivell recomanat que marca el PROGEMIC. Només el vidre recollit a Cabanelles, Crespià i Esponellà compleix el nivell d'eficiència requerit.

- **Manca d'infraestructures pels residus voluminosos i especials**

Els residus voluminosos que es generen a l'àmbit d'estudi són recollits (no sempre gratuïtament) a cada municipi per les respectives empreses contractades, la qual cosa permet al ciutadà no haver-se de desplaçar per desprendre-se'n. Tanmateix, i tot i que l'Agència de Residus de Catalunya no té constància abocaments incontrolats, es constata cert incivisme de determinades persones –de dins i de sobretot de fora dels municipis– que aboquen deixalles (rentadores, somiers, etc.) a boscos i descampats.

Està previst que, en breu, el Centre Ocupacional i del Treball (COIET) reculli les restes de poda i jardineria dels municipis del Pla de l'Estany que fins ara es llençaven al camp o en contenidors inapropiats (excepte a Fontcoberta i a Serinyà on ja tenen contenidors expressos).

Pel que fa els residus especials, com les piles i els medicaments, els usuaris poden portar-los a les deixalleries o als establiments indicats, però generalment es troben allunyats dels nuclis de població.

- **Consolidació de la deixalleria comarcal del Pla de l'Estany i implantació de la deixalleria mòbil**

Envers anys anteriors, han augmentat les visites a la deixalleria comarcal del Pla de l'Estany, situada a Banyoles, per part dels habitants dels municipis de l'Agenda 21.

Per tal d'apropar aquest servei als habitants de cadascun dels municipis de la comarca, el Consell Comarcal del Pla de l'Estany ha implantat (abril 2007) la deixalleria mòbil. De moment, el servei no ha acabat de tenir prou acceptació pels habitants perquè gairebé no l'utilitzen. Caldria conèixer per quin motiu no la freqüenten, si per manca d'informació o per l'inconvenient d'haver-se de desplaçar al nucli principal en cas de viure en una altra entitat de població.

- **Implantació de la xarxa de minideixalleries als municipis de l'Alt Empordà**

El Consell Comarcal de l'Alt Empordà està duent a terme la progressiva implantació de la xarxa de minideixalleries a diversos municipis de la comarca (entre ells Cabanelles), amb la finalitat de crear unes instal·lacions de suport annexes a la deixalleria comarcal de Pedret i Marzà, i així apropar aquest servei a la població en aquells municipis on no hi arriba la deixalleria mòbil.

- **Satisfactori servei de neteja viària**

Els carrers dels municipis de l'àmbit d'estudi es mantenen nets i cuidats per la bona tasca que realitzen tant el personal del propi ajuntament (agutzil o brigada municipal) com el Centre Ocupacional i Especial de Treball (COIET) de Banyoles.

- **Correcta gestió de runes i residus de la construcció**

En general, aquests municipis generen poca runa. Tot i així, Crespià, Esponellà i Fontcoberta disposen d'ordenança reguladora d'aquest tipus de residus, mentre que no és el cas de Cabanelles ni Serinyà.

- **Nivells alts de valorització dels residus industrials i recollida d'olis minerals usats**

El 81,2% del total de residus industrials generats als municipis, segueixen vies de valorització (sense tenir en compte que la meitat dels residus de Serinyà segueixen tractaments físico-químics). A part, és important la poca quantitat de residus generats catalogats com a Especials (1,9%) i l'elevada quantitat de residus No Especials (99,6%).

L'Agència de Residus de Catalunya, a través d'una empresa privada, facilita un servei de recollida selectiva d'olis minerals usats als tallers i indústries dels municipis que en disposin.

- **Correcta gestió dels residus sanitaris generats als consultoris locals**

Els residus que es generen als consultoris locals dels municipis de l'àmbit d'estudi, malgrat ser quantitats molt petites, reben una correcta gestió per part del propi personal sanitari que hi treballa, que ho transporten al centre d'atenció primària assignat on ho dipositen en contenidors especials.

- **Excedent de dejeccions ramaderes al municipi**

El balanç general actual entre la quantitat de nitrogen provinent de les dejeccions ramaderes i la capacitat d'absorció dels terrenys agrícoles és negatiu, i per tant s'està generant més nitrogen del que poden absorbir les terres agrícoles dels municipis. En aquest sentit, es generen un total de 184.878,7 tones de fems i 247.126,8 m³ de purins.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **Augment de la recollida selectiva**

Les tones de la recollida selectiva han passat de 15,1 a 27,8 en el període 2000-2005.

- **Voluntat del Consell Comarcal de l'Alt Empordà d'iniciar recollida de matèria orgànica**

- **Compliment de l'objectiu establert pel PROGEMIC**

El PROGEMIC preveu un mínim de contenidor cada 500 habitants en àrea d'aportació i un cada 100 habitants en vorera. Cabanelles tan sols té 246 habitants i pel municipi té repartit 4

àrees d'aportació i 24 contenidors de rebuig.

- **Nivell d'eficiència de la recollida del vidre segons estableix el PROGEMIC**

Cabanelles recull el 76% del vidre que es genera, amb la qual cosa supera en un 1% el nivell mínim que estableix el PROGEMIC (75%).

- **Correcta gestió dels residus voluminosos**

L'empresa Sersall 95 realitza una recollida mensual dels residus voluminosos.

- **Imminent instal·lació d'una minideixalleria**

En breu, el municipi de Cabanelles obrirà una minideixalleria que facilitarà a la població la segregació dels residus generats. Aquesta instal·lació forma part de la iniciativa del Consell Comarcal de l'Alt Empordà de crear una xarxa de minideixalleries per diversos municipis de la comarca. La seva gestió serà compartida entre el Consell Comarcal i el propi Ajuntament.

- **Correcta neteja viària per part de l'agutzil**

- **L'activitat industrial del municipi no genera residus industrials**

- **Correcta gestió dels residus sanitaris que es generen al consultori**

L'equip sanitari del CAP de Vilafant que es desplaça al consultori d'Espinavessa gestiona correctament la poca quantitat de residus que s'hi generen, ja que se'ls emporten a Vilafant i els dipositen en els contenidors pertinents.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **Increment de la ràtio de generació de residus, superior a la mitjana catalana**

Cabanelles ha augmentat la ràtio de generació de residus per habitant i dia (de 2 a 2,2 kg, període 2000-2005) assolint un valor superior al de la mitjana catalana (1,6 kg), però inferior al de l'Alt Empordà (2,6 kg). El volum de residus ha crescut en un percentatge més elevat que no la població, la qual cosa queda palès amb l'increment de la recollida selectiva (punt fort) però conjuntament amb la de rebuig (punt feble).

- **Manca de recollida de matèria orgànica i de compostatge casolà**

El Consell Comarcal de l'Alt Empordà no ha implantat, al municipi de Cabanelles, la recollida de matèria orgànica ni tampoc ha impulsat cap campanya per fomentar el compostatge casolà.

- **Poca proximitat del contenidor de piles**

Els residus especials com les piles només es poden dipositar en el contenidor que es troba a la benzinera del terme.

- **Manca de contenidors pels residus de poda i jardineria**

- **Abocaments incontrolats puntuals en boscos i descampats, així com també presència de cartutxos de caçadors als boscos**

- **Incompliment del nivell d'eficiència que estableix el PROGEMIC**

En la recollida del paper i cartró (26%) i envasos (14%), no es compleix el nivell mínim d'eficiència que marca el PROGEMIC (75% i 25%, respectivament).

- **Deixalleria comarcal allunyada de Cabanelles i no hi arriba la deixalleria mòbil**

- **Indisponibilitat d'ordenança reguladora de residus de runes i enderrocs**

- **Excedent de dejeccions ramaderes al municipi**

El balanç actual entre la quantitat de nitrogen provinent de les dejeccions ramaderes i la capacitat d'absorció dels terrenys agrícoles és negatiu, i per tant s'estaria generant més nitrogen del que poden absorbir les terres agrícoles del municipi.

Cabanelles és el municipi de l'Agenda 21 que genera una quantitat més elevada de fems (el 36,8% del total que es genera en l'àmbit), sobretot provinent del porcí i del vaquí de llet, mentre que en purins és el segon de l'àmbit (33,6% del total).

2.10. Energia

2.10.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

L'energia és un recurs íntimament relacionat amb la mobilitat i l'activitat que desenvolupen els municipis. Per tal de saber si l'ús d'aquesta energia és eficient, cal avaluar la importància relativa dels diferents fluxos d'energia, el consum final i les repercussions ambientals i territorials de cadascun. Així doncs, els principals criteris de sostenibilitat relacionats amb l'energia s'encaminen a maximitzar l'eficiència energètica del municipi i a impulsar la implantació de possibles aprofitaments locals d'energies renovables.

Les qüestions energètiques són molt transversals i sobre les mateixes hi actuen totes les administracions. Pel que fa al context català, el Govern de la Generalitat ha aprovat en data 11 d'octubre de 2005 el Pla de l'energia de Catalunya 2006-2015 (substitució de l'anterior redactat l'any 2001) per tal de marcar l'orientació energètica del país i fer front als reptes energètics del futur. Es preveuen actuacions pel període 2006-2010, i es fixen dos horitzons temporals al 2015 i 2030. L'Agència Catalana de l'Energia és l'organisme encarregat de gestionar aquest pla.

Aquesta política energètica catalana es desenvolupa al voltant de 5 eixos:

1. Foment de la consciència social envers la problemàtica energètica.
2. Foment de l'estalvi i l'eficiència energètica (moderació del consum d'energia) a totes les escales i en totes les tipologies d'activitats, des de l'agricultura fins a la indústria.
3. Impuls de les fonts energètiques renovables (eòlica, biocombustibles, etc.) en detriment dels combustibles fòssils, per tal de minimitzar els impactes territorials i ambientals. Implantació d'aquestes fonts energètiques sostenibles tant als equipaments municipals, com a nivell particular, sobretot pel que fa a les edificacions i habitatges aïllats.
4. Desenvolupament de les infraestructures energètiques necessàries per assegurar el subministrament i diversificació de les fonts d'energia (seguretat, qualitat, mínim impacte ambiental, tancament de centrals tèrmiques o nuclears obsoletes...). Especial incís en reforçar l'alimentació elèctrica de les comarques gironines, donada la criticitat de la situació actual i les necessitats futures d'alimentació del TAV.
5. Suport a la recerca, al desenvolupament i a la innovació tecnològica en l'àmbit energètic.

El marc normatiu relacionat amb el recurs energètic que es vol destacar en aquesta Diagnosi es refereix a l'enllumenat públic dels municipis, a l'ecoeficiència en els edificis i a les energies renovables.

El Parlament català va aprovar la Llei 6/2001, de 31 de maig, d'ordenació ambiental de l'enllumenament per a la protecció del medi nocturn, i el Decret 2/2005 de 3 de maig, com a desplegament normatiu de l'esmentada llei. En aquest sentit, determinen bàsicament:

(1) La divisió del territori en diverses zones en funció de les característiques i especificitats de cada una en relació amb la claror lluminosa que hi pot ésser admissible. El Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya ha elaborat una proposta de mapa que fixa les àrees que corresponen a cada una de les tipologies envers la contaminació lluminosa i comunica a cada municipi la zonificació corresponent al seu terme. Seguidament, l'Ajuntament pot proposar modificacions raonades, sempre que no impliquin una reducció de la protecció assignada, i concretar àrees de menor protecció.

(2) La formulació per part dels ajuntaments del Pla d'adequació de la il·luminació exterior abans dels 31 de desembre de 2007, que serveixi de base a l'adequació de les instal·lacions d'acord amb el Mapa de la protecció envers la contaminació lluminosa, per regular els aspectes relatius a les intensitats de brillantor permeses, al disseny i la instal·lació de l'enllumenat, al règim estacional i horari d'usos. L'Oficina per a la Protecció de la Contaminació Llumínosa assessorarà i col·laborarà amb els ajuntaments per a la redacció del pla i proporcionarà ajuts econòmics per a la seva elaboració.

Es prohibeixen, per exemple, els llums, integrals o monocromàtics, amb un flux d'hemisferi superior emès que superi el 50% d'aquest, i es dicta que cal prioritzar en els enllumenats exteriors la utilització preferent de làmpades de vapor de sodi d'alta pressió (VSAP) i de baixa pressió (VSBP). Aquestes, han de substituir les làmpades de vapor de mercuri (VM) en els processos de renovació de l'enllumenat públic, que han de tendir a la reducció de la potència instal·lada.

La il·luminació exterior existent ha de complir les prescripcions de la Llei 6/2001 i Decret 2/2005 amb termini al 31 d'agost de 2009.

El Govern de la Generalitat de Catalunya va redactar el Decret 21/2006, de 14 de febrer, pel qual es regula l'adopció de criteris ambientals i d'ecoeficiència en els edificis.

A nivell europeu es contempla, entre altres, la Directiva 2001/77/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 27 de setembre de 2001, relativa a la promoció d'electricitat generada a partir de fonts d'energia renovables en el mercat interior de l'electricitat.

2.10.2. Diagnosi estratègica

a) Àmbit d'estudi

PUNTS DE CONTEXT

INFRASTRUCTURES ENERGÈTIQUES I CONSUM ENERGÈTIC

- **Ampliació de les infraestructures energètiques, però no sempre en benefici de la població de l'àmbit d'estudi**

A l'àmbit d'estudi s'hi localitzen diverses línies d'alta, mitjana i baixa tensió, així com diverses estacions transformadores que transformen la tensió de distribució a la tensió de consum.

Hi ha en projecte una línia elèctrica de 132 kv entre Olot i Llançà, el traçat de la qual té previst travessar Serinyà, Esponellà, Crespià i Cabanelles. L'empresa promotora justifica la necessitat d'aquesta línia per poder suplir l'augment de demanda d'energia elèctrica a la Garrotxa, Pla de l'Estany i Alt Empordà

Es localitzen dues estacions de servei a l'àmbit d'estudi: una dins el terme municipal de Cabanelles (Petrocat, al punt quilomètric 50 de la N-260) i una a Serinyà (Petro Garrotxa SL –Repsol– al punt quilomètric de la carretera C-66).

Actualment el gas natural només arriba a Serinyà hi ha en curs el projecte de gasoducte Serinyà-Figueres, que preveu l'afectació dels termes d'Esponellà i Cabanelles, tot i que no està previst que aquests dos municipis es puguin connectar a la xarxa.

- **El transport és el principal consumidor d'energia**

El 83,4% del total d'energia consumida a l'àmbit d'estudi s'obté a partir dels combustibles líquids (gasoil i gasolines), el 13,5% de l'energia elèctrica, el 2,2% dels gasos líquids de petroli i el 0,9% de gas natural. El sector que més energia consumeix és el transport (que consumeix el 52,7% del total d'energia consumida), seguit de l'agricultura (20,4%), la indústria (16,4%) i per últim el sector domèstic (10,5%).

GESTIÓ ENERGÈTICA DE L'ENLLUMENAT MUNICIPAL

- **La proposta de mapa de contaminació lluminosa, majoritàriament, no s'ha aprovat**

El Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya ha elaborat el Mapa de protecció envers la contaminació lluminosa (on es fixen les àrees que pertanyen a cada una de les tipologies envers la contaminació lluminosa) i ha comunicat a cada municipi la zonificació corresponent al seu terme. A partir d'aquest, els ajuntaments poden proposar modificacions raonades i concretar àrees de menor protecció, sempre que no impliquin una

reducció de la protecció assignada. Aquests resultats havien d'estar aprovats abans del juny de 2007, però de moment només Serinyà ha iniciat les al·legacions.

- **Correcte seguiment del Pla d'adequació de la il·luminació exterior**

El Pla d'adequació de la il·luminació exterior, que preveuen la Llei 6/2001 i el Decret 2/2005, ha de servir de base a l'adaptació de les instal·lacions d'acord amb el Mapa de protecció envers la contaminació lluminosa, per regular els aspectes relatius a les intensitats de brillantor permeses, al disseny i a la instal·lació de l'enllumenat, i al règim estacional i horari d'usos.

Fins el moment, tots els municipis de l'àmbit d'estudi, excepte Serinyà, (1) han iniciat la progressiva substitució de les làmpades de vapor de mercuri per les de vapor de sodi perquè consumeixen un 50-60% menys i lumínicament també contaminen menys, així com també han procurat, en la mesura del possible, instal·lar llums d'emissió de raigs de manera que no se sobrepassi el pla horitzontal (sentit descendent). D'altra banda, (2) els cinc municipis utilitzen eficients sistemes d'encesa de l'enllumenat públic, com les cèl·lules fotoelèctriques i els rellotges astronòmics, per assegurar que l'enllumenat no resta encès en les hores que hi ha llum natural.

- **Consum per sota el valor índex**

Es considera que el consum de l'enllumenat públic és elevat quan se supera la ràtio de 200 kwh/habitant. Cap dels municipis d'estudi assoleix aquesta xifra.

ENERGIES RENOVABLES

- **Presència d'energies renovables**

Segons l'Institut Català de l'Energia, a l'àmbit d'estudi s'hi localitzen tres minicentrals hidràuliques a Esponellà i una central hidràulica a Serinyà.

També hi ha constància també de plaques solars a Crespià (municipals) i a Cabanelles (particulars).

- **Zona de possible implantació d'energia eòlica al municipi de Cabanelles**

Mitjançant la superposició dels mapes elaborats pel Departament de Medi Ambient i Habitatge, d'implantació ambiental de l'energia eòlica a Catalunya (compatibilitat amb la implantació de parcs eòlics) i de recursos eòlics de Catalunya (eficiència eòlica), s'obté el següent resultat: una petita franja al sector nord del municipi de Cabanelles és compatible amb la implantació d'un parc eòlic i compatible amb la velocitat del vent (a 5,5 m/s). Caldrà valorar si la implantació d'un parc eòlic actuaria a favor o en contra de la sostenibilitat del territori.

- **Estudi de l'energia solar**

L'Institut Català d'Energia està treballant en la confecció de l'Atlas digital de radiació solar a Catalunya, que determinarà la distribució de la radiació solar sobre el territori català a partir de la interpolació de les estacions de mesurament existents, tenint en compte les variacions de la radiació segons l'altitud i les obstruccions a la radiació solar produïdes per la topografia. Caldrà veure doncs quin és el resultat a l'àmbit d'estudi i si es podrà aprofitar el seu potencial.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **S'ha elaborat el Pla d'adequació de l'enllumenat exterior per la prevenció de la contaminació lluminosa**

El Consell Comarcal de l'Alt Empordà ha coordinat aquest pla per tal d'aconseguir una reducció de la contaminació lluminosa, adequant els punts de llum a la normativa, sense que la seguretat ni l'activitat humana es vegin afectades.

- **L'enllumenat públic disposa d'un sistema d'encesa mitjançant sensors fotoelèctrics**

Aquest tipus de sistema permet que l'enllumenat s'encengui de forma automàtica quan disminueix la intensitat de la llum natural.

- **Més de la meitat de les làmpades són de vapor de sodi**

El 55,2% de les làmpades de l'enllumenat públic de Cabanelles són de vapor de sodi. Aquest grup es correspon als 21 fanals viaris que es localitzen a l'encreuament de la carretera N-260 i GIV-5238.

- **Consum per sota el valor índex**

Es considera que el consum de l'enllumenat públic és elevat quan se supera la ràtio de 200 kwh/habitant. El consum aproximat de Cabanelles és de 133,6 kwh/habitant.

- **Zona de possible implantació d'energia eòlica**

Segons l'encreuament d'informació cartogràfica que ha realitzat el Departament de Medi Ambient i Habitatge, Cabanelles disposa d'una franja on hi és compatible la implantació d'un parc eòlic i compatible amb la velocitat del vent (a 5,5 m/s) és la suficient. Caldrà valorar si la implantació d'un parc eòlic actuaria a favor o en contra de la sostenibilitat del municipi i de l'entorn.

- **Implantació puntual d'energia solar en habitatges particulars**

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **La línia d'alta tensió que passa pel nord del nucli d'Espinavessa no està soterrada**

El soterrament d'aquesta línia elèctrica repercutiria en la millora del paisatge visual i evitaria riscos innecessaris a la població.

- **Deficient subministrament d'energia elèctrica**

Quan es registren episodis de mal temps, es produeixen talls de subministrament de llum (i també de la línia telefònica) que afecten sobretot al nucli d'Espinavessa.

Afectació de la futura línia d'alta tensió

El traçat del projecte de línia elèctrica de 132 kv entre Olot i Llançà, té previst travessar Cabanelles, entre altres municipis de l'àmbit d'estudi.

- **No arriba la xarxa de gas natural**

El gas natural no arriba al municipi però hi ha en curs el projecte de gasoducte Serinyà-Figueres, que preveu l'afectació dels termes d'Esponellà i Cabanelles però no, en canvi, la seva connexió a la infraestructura.

- **La proposta de mapa de contaminació lluminosa encara no s'ha aprovat**

El Mapa de protecció envers la contaminació lluminosa (on es fixen les àrees que pertanyen a cada una de les tipologies envers la contaminació lluminosa) ha arribat a l'Ajuntament de Cabanelles, però el consistori local de moment no n'ha fet cap al·legació, fet que el situa fora de termini (els mapes s'havien d'aprovar abans del juny de 2007).

- **No existeix cap tipus de sistema regulador de l'enllumenat a la nit**

El fet de no disposar de cap tipus de sistema regulador impedeix estalviar energia a altes hores de la nit, quan no resulta necessari mantenir tot l'enllumenat encès. Tanmateix, en el Pla d'adequació es preveu la substitució dels pàmpols i làmpades que incompleixen les prescripcions reglamentàries i instal·lar un sistema de reducció de flux lluminós a hores nocturnes i de baixa activitat humana.

- **Presència de làmpades de vapor de mercuri als nuclis**

Els diferents nuclis de Cabanelles, Queixàs i Espinavessa compten encara amb fanals de vapor de mercuri, tot i que la projecció de la llum és en sentit descendent.

3.1. Mercat de treball i àrees d'influència

3.1.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

Els municipis de l'Agenda 21, com el conjunt del país, estan immersos dins una realitat econòmica plenament globalitzada on la competència es dona en un context obert. Afrontar el repte de l'obertura i la internacionalització de l'economia sotmet a una profunda transformació del model de competitivitat imperant. Així, cada cop més, aquesta competitivitat no es pot sustentar en un model de costos laborals baixos, treball precari poc qualificat, desatenció al medi ambient, produccions de poc valor afegit, i en què la construcció sigui un motor essencial de l'activitat econòmica.

La Cimera de Lisboa de l'any 2000 esdevé un referent obligat sobre la direcció a emprendre de les economies de tot territori inserit a la comunitat europea. L'objectiu marc és avançar envers una economia més dinàmica i competitiva, basada en el coneixement, que sigui motor del creixement, la competitivitat i l'ocupació, capaç de créixer econòmicament de manera sostenible ambientalment i generar més i millors llocs de treball i amb major cohesió social; i tot això, amb la implicació i conformitat de tots els agents directament implicats.

En aquest context, els objectius i criteris de sostenibilitat, en sentit ampli i generalitzable, passen per:

- a) La modernització del teixit productiu, amb la formació del capital humà, l'esforç en recerca, desenvolupament i innovació, la millora de les infraestructures, la projecció exterior de l'economia.
- b) L'aposta per una política sectorial que impulsi els nous sectors amb projecció de futur –com el de les noves tecnologies de la informació– i readreci les activitats tradicionals –agricultura, indústria, turisme– cap a paràmetres no incrementistes o desatents amb els factors de qualitat, diversitat i sostenibilitat ambiental del seu exercici.
- c) La garantia d'un ús extensiu de les tecnologies de la informació i la comunicació arreu i a tothom, i la millora del sistema universitari i de formació professional que, en definitiva, eviti la fractura digital i la desigualtat d'oportunitats.

En conjunt, la sostenibilitat econòmica ha de basar-se en un model de competitivitat que augmenti la productivitat –no la producció– de cada sector econòmic, amb l'ús intensiu del coneixement i de les tecnologies que hi són associades, amb el respecte al medi ambient i l'atenció al benestar social de la població.

Des d'aquesta òptica es concebeix un sector agrari que afronti els problemes estructurals canviant l'orientació productiva de l'espai rural i integrant-hi la dimensió ecològica, una activitat turística que sàpiga fonamentar-se en l'explotació sostenible dels recursos, o un exercici comercial més equilibrat entre l'oferta i la demanda i més capaç de vertebrar pobles i ciutats.

Aquesta concepció genèrica de la sostenibilitat de les economies locals convergeix amb uns objectius i criteris específics en l'esfera del mercat de treball i les àrees d'influència econòmica que marcaran la diagnosi d'aquesta Agenda 21.

Aquests objectius i criteris de diagnosi pel mercat de treball i àrees d'influència econòmica de l'àmbit d'estudi són els següents:

- Assegurar una autonomia econòmica o capacitat adquisitiva de la població que reverteixi en el benestar social i la qualitat de vida.
- Aprofitar i millorar les sinergies de dinamització econòmica que ofereix el territori i el seu enclavament geoestratègic.
- Possibilitar l'accés laboral de la població en edat i condicions per treballar, sense discriminacions i possibilitant la millora formativa i professional.
- Evitar excessos de dependència o de desequilibri entre els diferents sectors econòmics que donen sortida laboral a la població.
- Garantir la vitalitat econòmica dels municipis incrementant els nivells d'autocontenció laboral.
- Combatre l'exclusió territorial o desigualtat de prestacions i oportunitats econòmiques entre el món urbà i el món rural.

3.1.2. Diagnosi estratègica

a) Àmbit d'estudi

PUNTS DE CONTEXT

En mercat de treball i àrees d'influència econòmica, el territori de l'àmbit d'estudi mereix 7 punts de diagnosi entorn, en concret, els referents al context econòmic, al grau de diversificació de l'economia, als nivells d'autocontenció i atracció laboral, a l'afectació de l'atur, al servei d'atenció laboral i empresarial, als centres de suport a noves empreses, i a l'accés a les noves tecnologies de comunicació.

• **Macroindicadors econòmics amb tendència favorable**

L'activitat productiva de la comarca de referència (Pla de l'Estany) té uns rendiments, segons producte interior brut, per sota de la mitjana catalana (-24%, any 2005) per bé que els últims anys ha iniciat un creixement significatiu (3,5%, any 2005) que deixa enrera l'evolució negativa de principis de dècada.

A més, el nivell d'ingressos de la població és dels més elevats de Catalunya, amb una renda bruta familiar disponible (14.200 € per habitant) que, sobre un interval de 1 a 10, és equivalent a un nivell econòmic valorat en 9.

Per últim, l'enclavament territorial de l'àmbit d'estudi, enmig d'una regió especialment dinàmica i capdavantera en l'economia del país, li confereix possibilitats importants, actuals o potencials, d'activació econòmica.

- **Diversificació econòmica en lleuger retrocés**

Atenent a la distribució de la població ocupada, el sector primari i la indústria estan en regressió seguint una tendència inversa a l'activitat constructiva i, sobretot, el sector terciari. En concret, i coincidint amb la inèrcia comarcal i catalana, l'economia de l'àmbit d'estudi es terciaritzava per la incidència de l'activitat comercial i de serveis.

La pèrdua de pes específic de l'activitat agrícola, ramadera i forestal s'ha de mesurar en termes territorials i paisatgístics més enllà dels pròpiament econòmics: el creixement del PIB comarcal del sector primari és negatiu (-1,5%, any 2005) i la participació en el PIB total és mínim (4,7%) tot i que superior al país (1,6%) i amb vincles directes amb la indústria agroalimentària.

En el sector secundari, perd influència econòmica l'activitat amb més valor afegit, la indústria, en detriment de la construcció: creixement del PIB del 1,6% en indústria i el 6,1% en construcció (any 2005) i, respectivament, aportació al PIB conjunt del 33,1% i el 8,1%.

- **Baix nivell d'autocontenció laboral i capacitat d'atracció negativa**

En conjunt, només una quarta part de la població ocupada exerceix en el mateix municipi de residència i la proporció ha disminuït en els darrers anys (del 35% al 27%, període 1996-2001). Per tant, s'assisteix a una dependència significativa envers els llocs de treball externs, és a dir, els municipis de l'àmbit d'estudi generen una oferta laboral insuficient – quantitativa i/o qualitativa – per donar resposta, almenys, a una part important dels residents ocupats. Aquest ha estat un dels punts crítics més generalitzable i destacat pels ciutadans que van assistir en els fòrums de participació pública d'aquesta Agenda 21.

Paral·lelament, el balanç dels municipis entre els llocs de treball atrets (residents de fora) i generats (ocupats a fora) presenta una evolució i resultats clarament negatius (de -201 a -596, període 1996-2001). Així, en general, es confirma igualment una oferta de llocs de treball limitada i poc atractiva per a la demanda laboral externa. Els llocs de treball atrets han disminuït un -14,4% mentre que els generats a fora han augmentat un 48,6%.

- **Baix nombre d'aturats i no estacionalitat de l'ocupació**

Bona recuperació de la crisi econòmica, de mitjans dels noranta, i registres de l'atur amb tendències similars a la comarcal i catalana. Amb tot, després del mínim assolit a l'any 2004 (48 aturats), l'increment del 2006 (75 aturats) recomana fer-ne seguiment, sobretot en relació amb la població en actiu.

D'altra banda, el mercat de treball del llarg de l'any no es troba sotmès a la temporalitat dels llocs de treball per influència d'una activitat estacional (ex. turisme). Malgrat aquest predomini per l'estabilitat dels llocs de treball, sí que es detecta una certa diferència mensual en la xifra d'aturats entre gener i juny (de 78 a 62, any 2006).

La vulnerabilitat de la població activa a una situació d'atur respon a un perfil força predeterminat en totes les variables, sexe, edat, sector econòmic i professió: dona, mitjana edat, baix nivell acadèmic, procedent de l'activitat comercial i de serveis, i sense qualificació professional.

- **Serveis d'atenció laboral i de creació d'empreses, eficients però poc promogudes**

Els consells comarcals de l'Alt Empordà i Pla de l'Estany disposen d'un servei d'atenció a persones aturades o amb voluntat de millorar la seva situació laboral. A més, per a la promoció i arrelament d'empreses en el territori, a Banyoles es disposa d'un punt d'informació i orientació del Servei Autoempresa de la Generalitat de Catalunya.

Aquest servei és especialment rellevant per a l'àmbit d'estudi vist que les persones amb interès per establir un negoci disposen d'assessorament, formació i facilitats de finançament. Amb tot, aquest servei és poc conegut entre la població dels municipis de la comarca i rodalies.

- **Centres de suport per a la iniciativa empresarial**

El viver d'empreses i el centre de teletreball del Consell Comarcal del Pla de l'Estany –la Incubadora i el Telest@ny– són dos equipaments que proporcionen un servei d'alt valor per a la viabilitat de projectes professionals de persones emprenadores de la comarca i entorn.

El viver d'empreses ofereix mòduls de lloguer a preus molt assequibles, està dotat dels serveis i espais comuns apropiats, i l'estada en el viver és limitada però apropiada per consolidar les empreses de nova creació i reubicar-les en el territori.

El centre de teletreball està ben concebut i ben ubicat dins el viver d'empreses, i la dotació d'ordinadors i programari és suficient, però els ordinadors poden resultar poc potents (512 Mb Ram) i es poden trobar en falta determinada maquinària (ex. escàner i impressora A3).

- **Accés a noves tecnologies de comunicació amb pocs dèficits de cobertura**

El territori de l'àmbit d'estudi té pràcticament total cobertura ADSL exceptuant algunes localitzacions del municipi de Cabanelles. La disponibilitat de tecnologies de comunicació i informació adequades és bàsic per evitar greuges comparatius entre entorns urbans i rurals i, en concret, per no esdevenir un factor limitant en la creació de noves fórmules de dinamització econòmica vinculades amb les telecomunicacions de banda ampla.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **Potencial per a l'establiment de noves activitats**

L'exclusió del municipi de Cabanelles dels eixos de dinamització econòmica és descrit com a punt feble però, alhora, aquest aïllament territorial es pot convertir en oportunitat de futur per permetre el desenvolupament d'activitats que valoritzin l'entorn (turisme actiu i cultural), que disposin de valor afegit (productes de qualitat, artesanals), o que permetin la deslocalització (teletreball).

- **Generalització de rendes per habitant elevades**

En el context territorial de la comarca de referència (Pla de l'Estany) es registra un nivell econòmic valorat en 9 –sobre un interval de 1 a 10–, que correspon a una destacable renda bruta familiar disponible per habitant (14.200 €). Aquest fet posa en evidència el poder adquisitiu de la població, la capacitat de consum, inversió i estalvi del marc territorial de Cabanelles.

- **La immensa majoria de la població activa està ocupada**

A Cabanelles, la població que està en el mercat laboral i treballa representa el 94,0% (any 2001). Per tant, la gran majoria de la població activa disposa de sortides professionals, siguin dins o fora del municipi. Aquesta constatació es complementa amb una evolució del nombre d'aturats mínima i a la baixa (de 14 a 4, període 1990-2006).

- **Entre els sectors econòmics el primari es manté vigent**

No es produeix una transformació en l'economia de Cabanelles com perquè altres sectors releguin l'activitat agrària a un pes o incidència testimonial (29,8%, any 2001), com seria la realitat de la majoria de demarcacions catalanes, en el còmput de persones vinculades amb el sector agrari (2,5%, any 2001).

- **Disponibilitat d'un servei d'atenció laboral i empresarial**

El Consell Comarcal de l'Alt Empordà dispensa un servei d'atenció laboral prou complet per canalitzar convenientment les demandes d'ocupació en assessorament, formació i borsa de treball. Així mateix, el Consell Comarcal del Pla de l'Estany acull un Servei d'Autoempresa subvencionat pel govern català que és d'abast regional i, per tant, a l'abast del municipi de Cabanelles.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **Aïllament territorial dels nodes econòmics**

El terme municipal de Cabanelles es troba fora de l'àmbit d'influència dels pols de dinamització econòmica més pròxims (de nord a sud: àrees urbanes de Figueres i Banyoles-Girona). Aquest aïllament geogràfic l'ha privat de les sinèrgies pròpies en l'establiment d'activitats econòmiques, sobretot fora de l'eix viari de la carretera N-260.

- **Insuficient població ocupada en el mateix municipi**

La població que resideix i treballa a Cabanelles no acaba de representar a la meitat de la població ocupada total (46,8%, any 2001) i, sobretot, la tendència mantinguda marca una destacada disminució d'aquest nivell d'autocontenció laboral (71,1%, any 1996) que posa de relleu el progressiu estat de dependència del municipi respecte a l'oferta de llocs de treball externs.

- **Escassa capacitat d'atracció laboral exterior**

Més població ocupada a fora del municipi (de 24 a 50, període 1996-2001) i, paral·lelament, menys població que es desplaça a Cabanelles per treballar-hi (de 18 a 15), dóna com a resultat un índex d'atracció cada cop més negatiu (de -6 a -35). Les dades revelen una més limitada capacitat de generar oferta laboral d'interès supramunicipal.

- **Certa incidència de l'estacionalitat en el nombre d'aturats**

El nombre de persones aturades és limitat però durant l'any es registren alces significatives en mesos força aleatoris. Així, la variació mensual és important tot i mantenir-se en números absoluts baixos (de 2 a 10, any 2006) i segueix un comportament que, en general, oscil·la entre uns mínims a l'estiu i uns màxims a l'hivern.

- **Cert desequilibri entre els sectors econòmics**

En el decurs d'una dècada (període 1991-2001), Cabanelles ha invertit el pes ocupacional entre els dos sectors que majoritàriament donen sortida laboral a la població que viu al municipi: el sector primari (de 47,4 a 29,8%) i el sector terciari (de 37,2 a 51,1%).

Es produeix una notòria transferència de població ocupada en l'activitat agrària cap a les pròpies del comerç i els serveis. En canvi, el sector secundari (de 15,4 a 19,1%), i particularment la indústria, es manté pràcticament immòbil o aliè a aquests fluxos.

- **Desigualtat de gènere en el mercat laboral**

La taxa d'activitat masculina és significativament més elevada que la femenina (62,8% i 34,5% respectivament, any 2001), és a dir, els homes en edat de treballar segueixen essent el contingent majoritari de població activa que opta a la inserció del mercat laboral. D'acord

amb això, la taxa d'inactivitat atribuïda a les feines de la llar és eminentment femenina (24,2% dones i 0,0% homes).

En canvi, i salvant les limitacions de les dades disponibles, a Cabanelles l'atur afecta per igual a dones i a homes (2 aturades i 2 aturats, any 2006).

- **Punts sense telecomunicacions de banda ampla**

No tot el terme municipal té garantit l'accés a les tecnologies de la informació i la comunicació d'alta velocitat. Les dificultats de cobertura contribueixen a l'anomenada fractura digital, en la seva lectura social, econòmica i territorial. Aquest tipus de dèficit és un escull particularment important a l'hora d'impulsar les comunitats digitals com a fórmula de descoberta i treball dels col·lectius ciutadans, socials i empresarials en el marc de la societat del coneixement.

- **Manca de projecció del servei d'atenció empresarial**

L'economia de Cabanelles acusa una manca d'iniciativa empresarial per establir negoci en el propi terme municipal i, per aquest motiu, la falta de promoció eficaç del punt de Servei d'Autoempresa de la Generalitat és un dèficit especialment sensible. Aquest servei d'assessorament, formació i ajut econòmic per a petites empreses de nova creació és àmpliament desconegut entre la població.

3.2. Sectors econòmics

3.2.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

En el capítol de mercat de treball, l'apartat 3.1.1 s'exposen els objectius i criteris genèrics que concerneixen a una definició ampla d'economia sostenible. L'apartat actual es remet als mateixos objectius i criteris genèrics i, a continuació, en concreta els específics per als diferents sectors de l'economia de l'àmbit d'estudi:

- Apostar per la modernització i adaptació de l'activitat agrària, per fer-la més competitiva i de qualitat com a clau, en darrera instància, per garantir la sostenibilitat del món rural, l'equilibri territorial i la preservació del paisatge.
- Conservar i reactivar l'activitat forestal per garantir la viabilitat de les explotacions, preservar el patrimoni natural i prevenir els riscos associats a l'abandonament dels aprofitaments silvícoles.
- Afavorir la incidència econòmica de la indústria en el territori, basada en la localització i planificació supramunicipal, en garantir l'establiment d'iniciatives locals i en atraure nova indústria neta i d'alt valor afegit.
- Assegurar el comerç bàsic en els municipis, i promoure una oferta d'establiments comercials més diversa i competitiva, que permeti millor cobertura i autosuficiència per a les necessitats locals.
- Avançar cap a un model turístic de qualitat i sostenible fonamentat en una oferta més àmplia i promoguda de turisme actiu i cultural, que sigui un complement estable i positiu per a l'economia del territori.

3.2.2. Diagnosi estratègica

a) Àmbit d'estudi

PUNTS DE CONTEXT

La diagnosi territorial dels sectors econòmics, dels quatre municipis de l'Agenda 21, s'estructura en base a diferents punts observats de particular interès segons corresponguin al sector primari, al sector secundari o al sector terciari de l'economia.

SECTOR PRIMARI

- **Manteniment del paisatge agroforestal**

El paisatge del territori de l'Agenda 21 conserva el seu domini forestal, amb el 61,7% de superfície boscosa, seguit d'un 35,0% de sòl conreat i pastures (any 2006). Diferents taxes de variació mostren la vigència de l'activitat agrària, amb una recuperació de les hectàrees conreades (-5,4% i +4,3%, períodes 1989-99 i 1999-05) i una recuperació molt més notable de les unitats ramaderes (-25,7% i +23,6%, pels mateixos períodes) i de la superfície forestal (+45,8, període 1989-05).

- **Manca de relleu generacional de la pagesia**

Malgrat que la població ocupada en el sector primari (10,0%, any 2001) és molt superior respecte la de la comarca de referència i el país (5,2% i 2,5%, respectivament), la pèrdua de contingents és una constant (del 18,6% al 13,0%, període 1991-1996) i, tant o més transcendent, el relleu generacional no està assegurat: l'índex de joventut no arriba a 1 i, en concret, resta sense compensació el 40% dels ocupats d'entre 50 i més edat.

- **Transformació del model d'explotació tradicional**

A l'àmbit d'estudi, la pèrdua en el nombre d'explotacions és molt negativa: -40,2% en les agrícoles, -35,8% en les ramaderes i -43,7% en les forestals (període 1989-1999). És a dir, en el decurs d'una dècada, les explotacions es redueixen força prop de la meitat.

Així mateix, el binomi explotació - família s'està fracturant de manera accelerada: la mà d'obra familiar disminueix més de la meitat (de 596 a 263 persones, període 1989-1999) i les unitats de treball per any cada vegada s'equiparen més amb les de la mà d'obra assalariada (133 familiars i 95 assalariats, any 1999).

En definitiva, s'assisteix a un abandonament d'explotacions familiars, petites i diversificades, i a una redimensió de les subsistents per fer-les viables econòmicament: de 27,9 a 35,0 ha les agrícoles i de 112 a 139 UR les ramaderes (període 1989-1999).

- **Control limitat de la incidència ambiental de l'activitat ramadera**

Les explotacions ramaderes de més incidència ambiental són objecte de regulació per la llei d'intervenció integral de l'administració ambiental (annex I i II.1). Amb tot, entre tots els municipis d'estudi només hi ha regularitzades 14 granges. Aquest baix nombre fa suscitar un desinterès per regularitzar activitats que ho requereixen, o bé un retard o incompliment dels terminis per fer efectiva l'adequació (desembre 2006).

- **Marge de millora en la gestió i rendiment de les superfícies forestals**

Les finques i superfícies forestals ordenades per plans de gestió representen, aproximadament, el 29% de la superfície de bosc del territori d'estudi, un total de 2.167 ha propietat de 19 finques forestals diferents (any 2005). Per tant, la gestió planificada dels boscos és menor i posa de manifest les dificultats que passa el sector forestal per treure rendiments econòmics de l'aprofitament o manteniment òptim dels boscos.

- **Existència de mitjans estratègics en la gestió i sostenibilitat de les explotacions**

L'àmbit d'influència dels municipis de l'Agenda 21 compta amb 2 cooperatives, 2 societats limitades i 1 associació no lucrativa que uneixen esforços per a la viabilitat i rendibilitat econòmica de les explotacions agràries que s'associen.

En aquest sentit, i malgrat que hi ha poques explotacions agrícoles i ramaderes adherides que siguin pròpiament de l'àmbit d'estudi, es disposa de bons referents sobre com aconseguir valor afegit en base a la qualitat de les produccions, l'elaboració artesana i la comercialització directa.

El territori també disposa d'una xarxa de centres de formació i d'assessorament propers –dins el radi de Banyoles, Santa Coloma de Farners, Monells i la Tallada d'Empordà– de gran importància per als futurs i actuals professionals agraris.

En l'àmbit de la planificació, l'entrada en vigor del Contracte Territorial d'Explotació –a l'any 2007 a tot el territori català– deixa en expectativa les possibilitats reals sobre un canvi de rumb de les explotacions agràries que les faci globalment sostenibles (econòmicament, social i ambiental).

- **Noves fórmules de complementaritat econòmica**

El sector primari de l'àmbit d'estudi no s'està beneficiant del turisme rural que es desenvolupa en el territori. En aquest sentit, només 1 dels 10 establiments en allotjament (Mas Miquel, Esponellà) és pròpiament d'agroturisme. Malgrat l'especificitat d'aquest tipus d'allotjament (contacte gent territori, conèixer activitat agrària), les possibilitats que més explotacions puguin complementar les seves rendes amb el turisme són limitades, a causa de la gran competència en l'allotjament rural de la regió.

D'altra banda, cap explotació agrària es dedica parcial o totalment a la producció ecològica, malgrat que els punts de comerç de Banyoles, Figueres i Girona (ex. supermercats Ufana) tinguin dificultat de proveir-se de produccions de proximitat, sobretot de productes frescos.

Els productes ecològics encara són percebuts com a una via de beneficis marginals, insegurs i no sostenibles econòmicament.

SECTOR SECUNDARI

- **Noves iniciatives empresarials però sobretot de la construcció**

En els últims anys i en el còmput total de l'àmbit d'estudi, el nombre d'empreses i professionals autònoms dedicats al sector secundari ha crescut, fet que es concreta amb un augment (període 1994-2002) de +2,8% en el cas de la indústria i de +31,0% en el cas de la construcció.

Per tant, l'evolució conjunta d'aquesta variable és de signe positiu però és la construcció l'activitat amb més ritme de creixement malgrat disposar de menys valor afegit i ser la més sotmesa a externalitats del sector.

- **Branques de l'activitat industrial sobretot vinculades a la construcció**

Les dues branques dominants de la indústria establerta en els municipis de l'Agenda 21 corresponen a la transformació de metalls i a l'edició i mobles, amb 10 i 9 empreses respectivament (any 2002). Activitats específiques d'aquestes branques tenen una associació clara amb els acabats de la construcció i rehabilitació d'habitatges, de manera que prova el pes i la vinculació de la construcció a la indústria.

- **Domini de les microempreses en la indústria**

A l'àmbit d'estudi no hi ha cap indústria que es pugui considerar de dimensions grans i només una destaca amb una plantilla de 101 treballadors. Entre 25 i 50 empleats hi figuren 4 indústries i entre 5 i 15 empleats uns altres 7 establiments. Per tant, l'empresa familiar amb pocs treballadors predomina en el territori d'estudi.

Les indústries de dimensions reduïdes atorguen una flexibilitat, poder d'adaptació i marge de maniobra més alt que no pas les macroempreses, per bé que la incidència i projecció territorial i econòmica també poden ser més limitades.

- **Suficients polígons industrials**

El sòl industrial en el còmput dels cinc municipis és suficient tenint en compte que (a) el polígon de Melianta (Fontcoberta) té aprovada una ampliació de 4,8 ha per cobrir necessitats específiques, (b) el polígon industrial Pla de la Font (Crespià) disposa d'unes 6 ha de sòl apte per ser urbanitzat i ocupat per tallers o petita indústria, i (c) el polígon industrial de Serinyà que contempla el planejament vigent del municipi posarà a disposició a 13 ha de sòl per a nova indústria.

Només en el cas de Cabanelles, sense sòl industrial propi o proper, pot haver d'adequar sòl en el cas que es requerís donar viabilitat a iniciatives empresarials completament integrades

i respectuoses amb l'entorn del terme municipal (ex. actual fàbrica de transformació artesana de productes làctics).

- **Mínima indústria amb risc ambiental significatiu**

Les activitats amb més risc d'incidència ambiental estan regulades per la llei d'intervenció integral de l'administració ambiental (annexos I i II.1). A l'àmbit d'estudi només hi ha 1 instal·lació industrial amb aquestes característiques que, per tant, per garantir la màxima protecció de les persones i el medi ambient, s'ha hagut d'adequar a aquesta llei.

SECTOR TERCIARI

- **Pes preminent dels serveis**

El pes específic dels serveis, respecte el comerç, és incontestable des del punt de vista dels llocs de treball creats tant a l'àmbit d'estudi com a Catalunya (respectivament, 76,6% i 74,2% dels ocupats en el sector terciari), i també pel que fa al domini en el nombre d'establiments de serveis respecte el total (75,9% a l'àmbit i 69,2% a Catalunya).

- **Comerç poc dinàmic i predominantment d'ús quotidià**

En el conjunt dels municipis, l'activitat comercial segueix una evolució irregular, amb lleugers alts i baixos en el nombre d'establiments registrats des de mitjans de la dècada dels noranta. Si bé no se segueix la regressió que experimenta el conjunt de Catalunya, la tendència no es pot considerar satisfactòria.

D'altra banda, la desvinculació de tendències respecte Catalunya s'ha d'associar a la tipologia dominant del comerç del territori d'estudi que en la immensa majoria està centrat en l'ús quotidià i les necessitats bàsiques de la població, ho corrobora el fet que el 64,2% són establiments d'alimentació (9 de 14 establiments, any 2007).

- **Municipis amb oferta comercial nul·la o molt deficitària**

Actualment, no hi ha cap establiment comercial a Cabanelles, només 1 a Crespià i a Esponellà, i pel que fa Fontcoberta i Serinyà tampoc tenen millor dotació comercial tenint en compte que disposen, respectivament de 5 i 6 establiments per a unes poblacions respectives que superen el miler d'habitants.

Sense activitat comercial no es garanteix cap servei mínim pel proveïment d'articles de primera necessitat. Aquest fet l'acusa especialment la població d'edat avançada segons aportacions generalitzades dels fòrums d'opinió ciutadana. En el mateix sentit, un nombre molt precari de comerços impossibilita una oferta suficientment variada.

- **No hi ha àrees comercials ni mercats setmanals**

D'acord amb el punt anterior, només els nuclis de Melianta (Fontcoberta) i Serinyà podrien arribar a definir una àrea comercial però els establiments són pocs, no diversificats i de

situació dispersa. Aquestes limitacions es correlacionen amb una manca d'associacionisme entre els comerciants i l'absència de plans de dinamització de l'activitat.

D'altra banda, no se celebra cap mercat municipal a l'aire lliure que, amb una periodicitat setmanal, permeti complementar l'oferta comercial de l'àmbit d'estudi. Tanmateix, els mercats setmanals de Banyoles, Besalú i Figueres estan dins un radi de proximitat òptim.

- **Auge de l'allotjament rural**

L'oferta en allotjament de tot el territori d'estudi es concreta en 2 cases de colònies, 2 càmpings i 14 establiments rurals. En allotjament rural, sens dubte la irrupció d'aquesta modalitat ha tingut una ràpida acceptació i implantació d'establiments en tota la regió i, com a referència, el Pla de l'Estany disposa d'un total de 47 establiments en actiu.

Aquest fet constata la gran acceptació per aquest tipus d'allotjament que aprofita els atractius i les oportunitats territorials. Tanmateix, actualment s'ha entrat en una fase de consolidació més que d'expansió de noves iniciatives empresarials.

- **Turisme actiu poc dotat i poc promogut**

Les possibilitats actuals, de l'àmbit d'estudi, en la pràctica de turisme actiu es limiten fonamentalment en el senderisme i el cicloturisme. Diferents senders i rutes a peu cobreixen tots els municipis a excepció de Cabanelles, amb una ruta pendent d'autorització de pas. En cicloturisme, els consells comarcals i centres BTT competents asseguren la promoció de diverses rutes que transcorren tots els termes municipals menys a Crespià.

En general, es troben mancances en la promoció i coordinació, de les rutes a peu i en bicicleta, entre els diferents organismes públics facultats en matèria de turisme. Ex. exclusió dels portals web del Patronat de Turisme de la Diputació de Girona, i de Catalunya Turisme i Palau Robert de la Generalitat.

- **Turisme cultural amb poca varietat i poca projecció**

Cultura i turisme convergeixen al territori d'estudi per sota de les seves possibilitats, tant en diversitat d'esdeveniments que s'organitzen, com pel ressò i capacitat d'atracció de forasters. En aquest sentit, no hi ha prou oferta en itineraris culturals guiats, i altres tipus d'activitats tenen marge per a major divulgació o potenciació que l'existent, com seria el cas de les coves de Serinyà, les escenificacions costumistes (ex. campionat comarcal de fangar) o els balls tradicionals (ball del Tortell).

En general predominen les activitats d'abast local, siguin esdeveniments musicals, gastronòmics, teatre o dansa, i amb algunes notables excepcions com les dues fires d'alimentació (fires de la carbassa i de la mel) que són degudament promogudes i capaces de generar activitat econòmica associada.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

SECTOR PRIMARI

- **Manteniment del paisatge agroforestal**

El municipi de Cabanelles conserva el fort caràcter forestal del terme i obté una evolució del sòl favorable a aquest predomini. Així, ho corroboren els diferents percentatges de sòl forestal obtinguts entre els anys 1993, 2000 i 2006: 75,2%, 76,8% i 78,4% respectivament.

Igualment, en sòl conreat es constata una recuperació i estabilitat de les hectàrees agrícoles treballades, amb percentatges que oscil·len entre el 19,6%, el 17,9% i el 19,8% segons els mateixos anys estudiats.

- **Bons referents organitzatius, formatius i d'assessorament**

Les explotacions agràries de Cabanelles poden prendre consideració i experiència del teixit cooperativista i l'associacionisme entre productors, existents en un context territorial proper. Igualment, la proximitat envers diferents centres de formació, investigació i assessorament obre unes possibilitats avantatjoses respecte altres territoris amb menys accessibilitat a serveis d'aquesta índole.

- **Nous mecanismes per a la viabilitat de les explotacions**

El Contracte Territorial d'Explotació s'ha concebut per orientar les explotacions agràries en (a) la millora de la competitivitat, (b) la gestió sostenible i (c) la diversificació de l'economia i la qualitat rural. La fixació d'objectius, mesures i inversions –a cada explotació que s'aculli a aquest contracte global amb l'administració catalana– atorga una oportunitat òbvia, malgrat l'escepticisme generat, si es dota convenientment (partida pressupostària, durada del contracte, promoció, etc.).

D'altra banda, l'aposta per productes naturals o ecològics és una sortida per a la producció agrària que s'està començant a consolidar amb rapidesa, amb un mercat actual i potencial en el nostre país que es tradueix amb una demanda ja manifesta en les ciutats pròximes a Cabanelles.

En canvi, les possibilitats que ofereix el turisme, per a la multifuncionalitat de les explotacions agràries, actualment es creuen poc viables en el cas de l'allotjament –tot i no haver-hi cap establiment d'agroturisme– per la forta competència de l'allotjament rural.

SECTOR SECUNDARI

- **Manca d'incidència ambiental**

En el municipi no hi ha cap instal·lació industrial que s'hagi de sotmetre als annexos I i II.1 de la Llei ambiental 3/1998, per garantir la màxima protecció de les persones i del medi ambient.

SECTOR TERCIARI

- **Patrimoni natural i cultural propici per impulsar el turisme**

Cabanelles disposa d'un atractiu paisatgístic, natural i cultural, que fa possible explorar-hi la seva dimensió turística. La preservació d'un ric i variat patrimoni i, en general, l'harmonia paisatgística del terme municipal fa s'acompleixi la premissa bàsica i fonamental per desenvolupar-hi un turisme de qualitat i respectuós amb el territori.

La modalitat del turisme actiu i cultural pot contribuir, si es desenvolupa convenientment, a la diversificació i complementarietat de les activitats tradicionals, i la millora dels índexs d'autocontenció laboral del municipi.

PUNTS FEBLES / AMENACES

SECTOR PRIMARI

- **Manca de relleu generacional i abandonament d'explotacions**

A Cabanelles, l'índex de joventut dels ocupats (≤ 34 anys / ≥ 50 anys) en la pagesia és de 0,30 (any 2001). Aquest índex està molt per sota de l'àmbit d'estudi (0,60), i més encara del país (0,94) que quasi garanteix un mínim reemplaçament generacional.

Igualment, la taxa de variació del nombre d'explotacions és molt negativa: -43,5% en les agrícoles, -18,4% en les ramaderes i -62,5% en les forestals (període 1989-1999), afectant directament a les explotacions tradicionals, petites i diversificades.

- **Marge de millora en el control de pràctiques agràries**

El control per a la correcta aplicació de les dejeccions ramaderes requereix de la prèvia regularització de totes les granges, que posi fi a tota possible activitat no regularitzada i que faci efectiva el desplegament de la Llei ambiental 3/1998. Actualment (març de 2006), a Cabanelles hi ha 1 instal·lació de cria intensiva que s'ha sotmès a aquesta llei.

- **Poca planificació en les explotacions forestals**

Només el 17% de l'extensa superfície forestal del municipi es troba gestionada per prèvia planificació (any 2005). Concretament, 5 finques forestals gestionen un total de 750 ha a partir de plans de gestió i millora forestal, un instrument d'ordenació especialment òptim per programar les actuacions convenients.

SECTOR SECUNDARI

- **Prevalència de la construcció en les noves iniciatives empresarials**

Dins el sector secundari, el protagonisme de la construcció respecte la indústria, és eloqüent en les empreses establertes en el municipi (75,0%, any 2002; 1 fàbrica, any 2006), així com en termes de població ocupada, dins o a fora de Cabanelles (55,6%, any 2001). El poc pes de la indústria debilita el sector secundari en tant que se sotmet a la vulnerabilitat i el baix

valor afegit propi de l'activitat constructiva.

- **Indisponibilitat i manca de planificació en sòl industrial**

El distanciament de Cabanelles envers polígons amb sòl lliure per a l'establiment d'indústria i tallers, i també la feble dinàmica econòmica del municipi, permet contemplar la qualificació puntual i restrictiva de sòl industrial en el terme municipal, sempre que sigui convenientment justificada i innòcua per la qualitat ambiental i paisatgística del terme.

En general, s'ha acusat la indefinició de criteris i pautes de desenvolupament industrial a escala regional, per la localització estratègica dels nuclis industrials sota paràmetres de minimitzar els impactes negatius i maximitzar i expansionar territorialment els beneficis socioeconòmics de l'activitat generada.

SECTOR TERCIARI

- **Oferta comercial nul·la**

Cabanelles no disposa de cap establiment comercial, entenent que no es pot considerar com a tal el servei que proporciona la betzinera en la venda de productes. L'absència de comerç impossibilita l'adquisició en el mateix municipi de productes d'ús quotidià que satisfacin les necessitats bàsiques dels seus habitants, sobretot del segment de població que té més dificultat per desplaçar-se fora del municipi.

El municipi afronta els inconvenients propis d'un municipi de poc pes demogràfic i, en aquest sentit, les limitacions comercials en són un clar exponent. Malgrat tot, l'absència absoluta de comerços tan essencials com els de productes alimentaris incideix no només en una repercussió econòmica sinó també social.

- **Buit bagatge en turisme actiu i cultural**

En el municipi, les activitats o esdeveniments de reclam per a la pràctica de turisme actiu o cultural són testimonials i d'escassa o nul·la repercussió socioeconòmica. Per tant, Cabanelles parteix de la falta de precedents o d'experiència per inserir-se en l'engranatge d'un turisme que cerca noves propostes territorials que siguin singulars i respectuoses amb l'entorn.

En aquest sentit, manca sospesar les voluntats i les possibilitats que té el municipi per incloure's en l'oferta de productes turístics de caire actiu i/o cultural que reverteixi en l'economia local de manera puntual o continuada, i que doti el municipi de projecció exterior.

4.1. Població

4.1.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

Dins el marc de la sostenibilitat s'exploren els mecanismes per formular una **planificació racional de l'evolució i el desenvolupament del territori**, amb l'objectiu de crear escenaris que garanteixin la conciliació de l'equilibri ecològic amb el creixement econòmic i la justícia social. En definitiva, consisteix en compatibilitzar el medi ambient amb els propòsits de desenvolupament.

Totes les propostes d'**estratègia territorial** per a la sostenibilitat han de correspondre's amb els compromisos adquirits d'assegurar una òptima qualitat de vida a les futures generacions. L'*Institut Internacional per al Medi Ambient i el Desenvolupament* (organisme no governamental d'investigació internacional de la política que treballa per un desenvolupament global més sostenible i equitatiu) creu aplicable aquesta possibilitat si el desenvolupament dels territoris és "ecològicament sostenible", "econòmicament viable" i "socialment desitjable", o sigui, pel que fa a la darrera condició social, s'assolirà si es pretenen satisfer "les necessitats culturals, materials i espirituals de les persones de forma equitativa".

Per evolucionar positivament en aquest context, cal conèixer les formes d'organització social, així com la distribució de la població, l'evolució demogràfica, les interdependències espacials entre territoris, els moviments migratoris, les estructures poblacionals, etc. És a dir, una sèrie de factors que ajudaran a preveure les necessitats/preSSIONS socials esperades sobre el territori d'acord amb les característiques de la població, alhora que serviran per projectar les futures demandes socials, així com econòmiques i culturals. D'aquesta manera es coneixeran les fragilitats dels sistemes naturals i socials i, per tant, els límits del possible creixement demogràfic de cada municipi.

La societat ocupa el centre del desenvolupament sostenible perquè les seves actuacions locals contribuiran als interessos globals, però tanmateix la societat també serà un dels objectes de la sostenibilitat a partir de la recerca de la **igualtat social d'oportunitats en l'assoliment del benestar individual i col·lectiu**, la qual ha de ser contemplada dins la planificació estratègica, que en aquest cas és assumida preferentment per l'urbanisme i la gestió integral dels serveis a les persones.

Dins una anàlisi a escala regional, les següents pàgines diagnostiquen la geografia de la població del conjunt dels municipis, amb la precisió de l'estat, l'evolució i el moviment demogràfic.

L'augment accelerat dels fluxos migratoris i les dependències demogràfiques internes i externes són paràmetres que expliquen les fluctuacions estacionals i les evolucions anuals de la demografia que, juntament amb l'estructura d'edats de la població, han de ser elements de mesura i control de la planificació urbanística, social, econòmica, cultural i ambiental de l'àmbit d'estudi.

L'evolució, la dinàmica i l'estructura de la població determinen la configuració poblacional dels municipis de l'Agenda 21, per tant, el repartiment de les necessitats socials (educació, treball, sanitat, assistència social, cultura,...).

Conèixer la realitat demogràfica de la zona i preveure les evolucions futures són un requeriment de base per a orientar les polítiques demogràfiques cap a la sostenibilitat dels municipis d'estudi i del seu conjunt. En aquest marc, els objectius se centren especialment en la:

- Determinació de la capacitat de càrrega del territori per tal de planificar la distribució dels futurs creixements demogràfics a l'àrea,
- Gestió racional dels fluxos migratoris, d'acord amb les necessitats del mercat laboral, alhora que asseguri la preservació de les identitats locals, i
- Promoció de la integració social i cultural de la població nouvinguda i el foment de la seva participació en la vida pública.

4.1.2. Diagnosi estratègica

a) Àmbit d'estudi

PUNTS DE CONTEXT

• Augment de la població

L'àmbit d'estudi ha experimentat un creixement poblacional durant el període 1996-2007 (de 2.635 a 3.291 habitants). Cadascun dels municipis ha seguit la tendència del conjunt, així com de les respectives comarques de l'Alt Empordà i Pla de l'Estany, i també de Catalunya.

A Cabanelles, Crespià, Esponellà i Serinyà, el major creixement s'ha produït durant el quinquenni 2001-2006, mentre que a Fontcoberta al llarg del període 1986-1991. L'any 2007, el 70% de la població de l'àmbit d'estudi queda repartida entre Fontcoberta i Serinyà.

Però la tendència no sempre ha estat de creixement. Cabanelles, Esponellà i Crespià van començar el segle XX amb molta més població de la que el van acabar. Iniciaren la pèrdua d'habitants a partir de l'any 1900, i no la recuperaren fins els anys vuitanta, però tot i així, sense arribar a les xifres que havien assolit anteriorment (999 habitants a Cabanelles, 759 a Esponellà i 617 a Crespià).

Fontcoberta era el municipi menys poblat dels cinc i l'any 1900 també començà a patir una pèrdua d'habitants, però la seva recuperació fou precoç i exponencial (dècada dels setanta),

degut a la construcció de la urbanització de Melianta, a la que es traslladaren a viure moltes famílies. Serinyà, en canvi, s'ha mantingut entorn els 1.000 habitants.

- **Destacada dispersió del poblament**

La població es dispersa desigualment entre el nucli històric de cada municipi, els seus nuclis urbans secundaris, i els habitatges aïllats.

- **Tendència negativa del moviment natural de la població (natalitat-mortalitat)**

El moviment natural dels municipis de l'àmbit d'estudi arrossega un balanç negatiu durant tota la dècada dels anys noranta ja que, en general, el nombre de naixements s'ha mantingut per sota les defuncions. Els naixements han patit oscil·lacions constants des de 1985 i només es pot parlar d'un cert augment a partir de l'any 1997 a Esponellà i Fontcoberta, i del 2002 a Crespià. Però de la mateixa manera que aquesta taxa ha augmentat, també ho ha fet la de mortalitat –degut a l'augment de l'esperança de vida– amb la qual cosa s'aconsegueix un creixement natural fluctuant però sobretot negatiu, a excepció de l'any 2005 en què tots els municipis, menys Cabanelles, van aconseguir una taxa de creixement natural positiva.

- **Balanç migratori positiu**

En el conjunt de l'àmbit d'estudi arriben més persones de les que en marxen, i per això la taxa de migració en general sol ser positiva i en augment des de 1988 en què progressivament va deixant de ser negativa. A Fontcoberta ja era positiva, i més aviat ha experimentat un lleuger descens al 2001.

- **Migracions internes municipi-comarca/província**

La major part de les migracions (període 1988-2005) que es produeixen a l'àmbit d'estudi tenen caràcter intern. Els immigrants a cadascun dels municipis provenen bàsicament de la mateixa comarca o de la província (70%) i els que n'emigren es dirigeixen també a altres municipis de la comarca o província (80%).

- **Baixa immigració estrangera**

Es pot considerar que el percentatge de població estrangera que arriba a l'àmbit d'estudi (període 1988-2005) és baix. Els percentatges d'estrangers arribats envers el total d'immigrants, oscil·len entre el 18% de Cabanelles i el 2% de Fontcoberta.

- **La major part dels residents han nascut a l'àmbit d'estudi**

El 50% de la població de l'àmbit d'estudi ha nascut a la seva respectiva comarca, exceptuant Crespià, on hi predomina gent d'altres comarques (49%).

El percentatge de gent nascuda a la resta de l'estat espanyol resident a l'àmbit d'estudi és molt similar en tots els casos (un 8% de mitjana).

- **El 8% dels residents han nascut a l'estranger, bàsicament a països europeus**

El 8% de la població resident, l'any 2007, al conjunt dels municipis de l'Agenda 21, és procedent d'altres països (des del 16% de Cabanelles al 3% de Fontcoberta).

El 70% d'aquest sector de població de nacionalitat estrangera ha nascut a països europeus. No és rellevant la presència d'immigració subsahariana o sud-americana a la zona, a diferència de les respectives comarques on vora el 40% de la població estrangera prové d'aquests països.

- **Població dominantment madura i envelliment progressiu de la població**

El grup d'edat d'entre 15 i 65 anys, en el període 1996-2006, guanya un lleuger pes demogràfic en el total de població de la zona (del 65,5 al 68,9%), en detriment dels col·lectius més vells (del 19,4 al 16,7%, al mateix període), i en part també als més joves (del 15,1% al 14,5%, al mateix període).

A més, el nombre de majors de 65 anys (524 habitants, al 2006) supera al de menors de 15 (455 habitants, al mateix any), la qual cosa indica un cert envelliment de la població.

Es confirma una estructura d'edats pròpia de poblacions madures, amb un predomini de les franges d'edat centrals, fet que condicionarà les perspectives futures en l'evolució de la població de la zona, en tant que són una franja potencial de població envellida a mitjà termini. A grans trets es detecta un envelliment progressiu de la població, molt notable a Cabanelles i Crespià, on els percentatges de persones dins la franja d'edat avançada és molt significatiu i molt per sobre la mitjana de Catalunya. D'altra banda, però, la base de les piràmides de població (amb tendència a ser invertides) representen, en general, una recuperació dels segments de població més joves (excepte a Cabanelles).

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **Els saldos migratoris (immigració-emigració) positius han permès incrementar la població en els darrers anys**

Durant els darrers 10 anys, la taxa de moviment natural de la població ((naixements-defuncions/població total) x 1.000) ha tingut un balanç negatiu. Això significa que el creixement demogràfic del municipi és motivat per la població immigrada que decideix fixar la seva residència a Cabanelles, i que ha permès compensar la baixa taxa de natalitat i mantenir un cert increment demogràfic. Per exemple, en el període 2001-2005, la taxa de moviment natural era de -12,7‰, la taxa del saldo migratori de 15,3‰ ((immigrants-emigrants/població total) x 1.000) i el creixement total (taxa moviment natural-taxa saldo migratori) de 2,5‰.

- **L'arribada de població nouvinguda ajuda al rejueniment de l'estructura de la població**

El 41% de la població de Cabanelles ha nascut al mateix municipi o en d'altres de la comarca. El 16% ha nascut a l'estranger, i d'aquests, la pràctica totalitat (90,3%) són d'origen europeu. La natalitat de la població nouvinguda ajuda al rejueniment.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **El municipi experimenta un moviment natural negatiu**

En els darrers 10 anys el moviment natural (diferència entre naixements i defuncions) de la població de Cabanelles ha estat negatiu, seguint la tendència de l'Alt Empordà i de Catalunya (on no ha estat negatiu, però sí molt proper a 0).

- **L'estructura de la població tendeix a l'envelliment**

A l'igual que en el conjunt de Catalunya, l'estructura poblacional de Cabanelles presenta una progressiva tendència a l'envelliment. Actualment, la població major de 65 anys supera la que té menys de 15. L'índex d'envelliment de Cabanelles és del 2,5, molt superior a la mitjana de l'Alt Empordà (1,12) i a la catalana (1,15). Aquest índex seria encara més elevat si no fos per l'arribada de població immigrant (tant de dins l'Estat com de l'estranger). Davant d'aquesta situació cal plantejar un increment dels recursos adreçats a les persones de major edat.

4.2. Habitatge

4.2.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

Dins el marc de la sostenibilitat s'exploren els mecanismes per formular una **planificació racional de l'evolució i el desenvolupament dels territoris**, amb l'objectiu de crear escenaris de futur que siguin capaços de compatibilitzar la preservació ecològica, el creixement racional de l'economia i el benestar i la justícia social.

La societat ocupa el centre del desenvolupament sostenible perquè les seves actuacions locals contribuiran als interessos globals, però tanmateix la societat també serà un dels objectes de la sostenibilitat a partir de la recerca de la **igualtat social d'oportunitats en l'assoliment del benestar individual i col·lectiu**, la qual ha de ser contemplada dins la planificació estratègica, que en aquest cas és assumida preferentment per l'urbanisme i la gestió integral dels serveis a les persones.

Tant a Catalunya com específicament a l'àmbit d'estudi, l'habitatge és avui una de les preocupacions i demandes socials més significatives, emergents i problemàtiques, i requereix una atenció i un compromís especial d'implicació i intervenció per part de totes les administracions i agents socials del territori, amb l'objectiu de garantir l'accessibilitat de tots els col·lectius de la societat a un habitatge digne. L'augment del preu de l'habitatge està esdevenint una barrera econòmica que agreuja la contradicció entre les opcions i la igualtat de l'accés a l'habitatge entre les classes benestants i els segments de població amb menys capacitats econòmiques.

S'observa que les polítiques públiques en matèria d'habitatge són escasses i no s'ajusten al mercat real, i no existeix una aposta decidida per incidir en el mercat amb l'habitatge de lloguer.

Així doncs, a part del **preu de l'habitatge**, objecte dels principals debats entre la població, existeixen altres elements de risc per a la societat, com la **segregació social** que deriva de la dificultat per accedir a l'habitatge, la **seguretat en l'edificació**, el desenvolupament d'un **model d'urbanisme** poc sostenible, basat en un consum intens de sòl, i l'escassa contribució dels edificis actuals a l'estalvi energètic i, per tant, a la **preservació del medi atmosfèric**.

En aquest sentit, i dins el marc de la sostenibilitat social i també ambiental, caldria donar resposta als següents objectius:

- Afrontar l'evolució dels preus del mercat obert de l'habitatge amb intervencions públiques de preservació dels drets a l'accés a l'habitatge i la reducció/prevenició del risc d'exclusió social,
- Garantir la qualitat dels habitatges i dels barris/veïnats amb l'objectiu d'evitar el deteriorament de les condicions de vida de la llar i la cohesió social de l'entorn,

- Promoure processos de desenvolupament comunitari per assegurar la participació del conjunt de la població sense exclusió en el tema de l'habitatge,
- Corregir la ocupació territorial expansiva, que accelera el sòl urbanitzable destinat a la construcció i retalla els espais agrícoles i/o de rellevància natural i contribució ambiental,
- Promoure iniciatives tècniques i constructives en els edificis nous i existents per a la millora o garantia del seu funcionament sostenible.

La interrelació entre els elements socials, econòmics i ambientals és evident en el problema de l'habitatge, i reclama la necessitat de **polítiques eficients d'habitatge**, pràctiques d'una **planificació racional dels usos del sòl** i, en general, mostres de **seguiment de criteris de sostenibilitat social i ambiental** en l'ordenació i gestió de l'habitatge. Aquests esforços tècnics i polítics han de preveure i anul·lar escenaris de riscos socioambientals vinculats a l'habitatge i l'urbanisme.

Les determinacions legislatives i els impulsos públics en relació a l'habitatge se centren en el marc legal vigent:

- **Llei 24/1991, de 29 de novembre, de l'habitatge.** Té per objectiu “garantir a tot el territori de Catalunya el compliment del dret constitucional a l'habitatge, i regula i fomenta les condicions de dignitat, habitabilitat i adequació que han de qualificar els habitatges, les mesures de protecció per a llurs adquirents o usuaris, les mesures de foment i el règim disciplinari”.
- **Decret 305/2006, de 18 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei d'Urbanisme.** L'article 66 regula les determinacions relatives a les necessitats socials d'accés a l'habitatge. L'article 66.1.a determina que els plans d'ordenació urbanística municipals “estableixen el sòl que s'ha de destinar a la construcció d'habitatges de protecció pública o a habitatges objecte d'altres mesures d'estímul de l'habitatge assequible, mitjançant la qualificació de sòl amb aquest destí i la determinació del percentatge de sostre que els sectors de planejament derivat han de qualificar per aquest destí”, que d'acord amb l'article 66.2.a “Han de reservar, per a la construcció d'habitatges de protecció pública, com a mínim, el sòl corresponent al 20% del sostre residencial de nova implantació, tant en sòl urbà com en sòl urbanitzable”.
- **Decret 21/2006, de 14 de febrer, pel qual es regula l'adopció de criteris ambientals i d'ecoeficiència en els edificis.** Pretén regular els paràmetres ambientals i l'eficiència ecològica en la construcció i funcionament dels edificis.

La política d'habitatge de la Generalitat de Catalunya s'emmarca en les determinacions del Pla d'habitatge 2004-07, amb l'objectiu d'impulsar una oferta adequada d'habitatge a les necessitats existents, d'establir mesures per millorar els programes d'actuació urbanística destinats a habitatges, rehabilitació, preservació i millora urbana, i de crear instruments de gestió per a la millora de la situació de l'habitatge.

4.2.2. Diagnosi estratègica

a) Àmbit d'estudi

PUNTS DE CONTEXT

- **Desenvolupament constructiu creixent**

A partir de les dades facilitades pel cens d'habitatges (1981, 1991 i 2001) i pel Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona (2005), l'àmbit d'estudi ha passat de 936 habitatges a un total de 1.375 (període 1981-2005).

Al llarg d'aquests 19 anys (1986-2005) el major creixement s'ha produït sobretot durant el període 2001-2005 (39% de tots els habitatges construïts). A tots els municipis s'ha seguit aquesta tendència excepte a Fontcoberta que ha quedat més repartit entre tots els períodes.

- **Escassa vocació de segones residències**

En general, es constata que el creixement del nombre d'habitatges censats va d'acord amb el creixement de la població empadronada (1981-2005), la qual cosa indica una escassa condició estacional del territori.

El percentatge d'habitatges ocupats destinats a segona residència (10,2%) està molt per sota dels de primera residència (89,8%), i fins i tot ha disminuït respecte anteriors (de 20,2% a 21,6%, en el període 1981-2001). Això confirma que es tracta d'una zona amb una clara tendència a l'assentament habitual, situació que es viu paral·lela a la comarca del Pla de l'Estany, i en canvi, ben diferent a la de l'Alt Empordà, on el nombre de segones residències supera el de primeres.

- **Bon estat de conservació dels habitatges tot i la seva antiguitat**

El 60-70% dels habitatges de Cabanelles, Crespià i Esponellà es construïren abans de l'any 1900. A Fontcoberta i Serinyà, per contra, vora un 14% es van edificar a principis de segle mentre que la gran majoria (83%) s'aixecaren a partir de l'any 1961.

Tot i això, i segons el cens d'habitatge de 2001, es considera que el 80% del total d'habitatges de l'àmbit d'estudi presenten un bon estat de conservació.

- **Habitatges buits amb escassa rehabilitació**

El 20-30% dels habitatges de l'àmbit d'estudi es troben desocupats, amb diferències considerables entre els municipis (vora un 12% dels habitatges de Crespià, Esponellà i Fontcoberta, un 19% dels de Serinyà i un 40-50% a Cabanelles).

Aquest percentatge d'habitatges buits es correspon generalment amb el percentatge d'habitatges que es troben en mal estat o estat ruïnós (20% d'habitatges en mal estat i 80%

en bon estat –veure punt anterior-).

Segons les dades facilitades pel Col·legi d'aparelladors i arquitectes de Girona, pel que fa a l'escassa rehabilitació d'habitatges (7 habitatges l'any 2005) es confirma aquest estat ruïnós d'un sector reduït d'habitatges (s'ha vist que la majoria estan en bon estat). Aquesta escassa rehabilitació és deguda a la manca d'interès dels propietaris per llogar-los o vendre'ls. Això es tradueix amb un obstacle per aquells qui volen establir-se al municipi, ja siguin els mateixos joves del poble o famílies novingudes.

- **Paisatge urbà de morfologia tradicionalment rural, amb nuclis de població dispersos i masies disseminades**

Es tracta d'una àrea amb un model d'urbanització difusa per la presència de diferents nuclis i masies disseminades on no sempre es correspon el nucli històric amb el més habitat. Aquest fet dota la zona de qualitat de vida, però, d'altra banda suposa la manca o poca eficiència de serveis (aigua, electricitat, telèfon...) en alguns punts.

- **Sòl urbanitzable disponible però poca voluntat dels propietaris per desenvolupar-lo**

Les normes subsidiàries i POUM's que regeixen els municipis de l'àmbit d'estudi contemplen un lleu creixement urbanístic, ordenat i mesurat, i la compactació d'alguns dels nuclis. Tot i així, i tal com demostra l'escàs nombre d'habitatges contractats (projectes d'obra visats pel Col·legi d'aparelladors, amb la possibilitat de desenvolupar-se), no hi ha prevista una imminent urbanització ja que els propietaris de terrenys es mostren reticents a vendre. Això ha suposat un augment del preu del sòl i dels habitatges i la conseqüent dificultat econòmica per establir-se als municipis.

- **Escasses previsions d'habitatges de protecció social**

Les polítiques públiques sobre l'habitatge social han estat molt escasses a l'àmbit d'estudi, especialment els darrers anys. Fontcoberta és l'únic municipi on l'oferta ha estat significativa: del 1986 fins al 2005, el 10,6% dels habitatges acabats han estat de protecció oficial, tot i que va ser durant la dècada dels vuitanta quan més es van impulsar (entre 1986 i 1989, el 41,9% dels habitatges acabats eren de protecció oficial). En el cas d'estudi, els POUM de Fontcoberta i Esponellà preveuen actuacions de promoció pública d'habitatges, mentre Cabanelles, Crespià i Serinyà tenen intenció d'ampliar el nombre d'habitatges, però no s'especifica si en aquesta línia.

- **Predomini dels habitatges unifamiliars**

Es confirma la urbanització en baixa densitat (habitatges unifamiliars aïllats) i el predomini dels edificis amb un únic habitatge (88,4%, any 2001) davant els de dos habitatges (7,6%, any 2001). Tanmateix el percentatge d'edificis de dos habitatges a l'àmbit d'estudi ha augmentat vers l'any 2001 (ha passat de 5,5 a 7,6%).

- **Tendència a un nombre decreixent de persones per llar**

Aquest és un indicador que reflecteix especialment el procés d'envelliment de les poblacions rurals, però també hi ha altres factors socials que l'expliquen sobretot les preferències per nous estils de vida, variacions en les estructures familiars, canvis sociològics que poden afectar més probablement als segments de població jove.

En aquest context, i segons l'Institut d'Estadística de Catalunya, el nombre d'habitatges amb 1 persona augmentaren en un 30% durant el quinquenni 1991-1996, molt menys del que ho feren les llars amb 2, 3 i 4 persones. Ara bé, s'intueix un canvi de tendència en el quinquenni 1996-2001 pel que fa a l'augment dels habitatges amb 3 i 4 persones, per sobre dels d'1 persona.

- **Habitatges de propietat**

Segons dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya, pel 2001, la propietat dels habitatges amb la compra totalment pagada és la forma de tinença majoritària a la zona d'estudi (60%), seguit de propietats amb el pagament pendent (18%), i de lloguer (5%). La modalitat de compra dels habitatges a través de préstecs bancaris ha augmentat notablement entre 1991 i 2001 (de 8% a 18%).

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **Nuclis tradicionals**

Aproximadament el 10% dels habitatges (any 2007) ocupats de Cabanelles són de segona residència, percentatge francament baix si es compara amb altres municipis costaners de la mateixa comarca de l'Alt Empordà que poden assolir fins el 60% d'habitatges secundaris.

No s'ha produït una transformació urbanística desmesurada dels diferents nuclis ja que el parc d'habitatges ha crescut paral·lelament a la població censada, la qual cosa suposa un plus de la qualitat de vida al municipi, ja que permet gaudir de la tranquil·litat d'un paisatge tradicional rural.

- **Correcte estat de conservació dels habitatges tot i la seva antiguitat**

El 60% dels habitatges es troben en un bon estat de conservació tot i que la gran majoria (vora el 60%) es van construir abans de l'any 1900. Ara bé, caldrà incidir en el 40% restant, que presenten alguna deficiència.

- **Existència d'un parc d'habitatges buits**

Entre un 40-50% dels habitatges es troben buits. La seva rehabilitació augmentaria la disponibilitat d'habitatges pel seu ús residencial, i garantiria l'oportunitat de viure en un lloc digne per part de població nouvinguda o jovent del poble amb ganes d'independitzar-se.

Voluntat de l'administració local per rehabilitar els nuclis

Des de l'Ajuntament es vol potenciar la vida residencial al municipi mitjançant moderats creixements urbanístics o renovacions urbanes que permetin una revitalització econòmica (obertura d'establiments comercials, serveis i indústries artesanals...).

- **Bona situació i fàcil accés**

La proximitat a la carretera N-260 que uneix Figueres i Olot, i el bon estat en què es troben les infraestructures d'accés als diferents nuclis de Cabanelles, situen el municipi en una posició estratègica per establir-hi residència.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **La meitat dels habitatges estan desocupats**

El 40-60% dels habitatges es troben buits. Generalment, són propietat de grans terratinents que es mostren reticents a la seva rehabilitació per llogar-los o vendre'ls. Si s'aconseguís canviar aquesta tendència i que noves famílies ocupessin aquests habitatges vacants, es podria revitalitzar la vida social al municipi.

- **El 40% dels habitatges presenten alguna deficiència**

Cabanelles és el municipi de l'àmbit d'estudi amb un percentatge més elevat d'habitatges en mal estat. Aquest percentatge es sol correspondre amb el del nombre d'habitatges buits.

- **Deficient xarxa elèctrica i telefònica**

La línia telefònica no cobreix tot el municipi i hi ha descontentament amb els talls de subministrament de llum i telèfon que, en cas de mal temps, afecten sobretot als habitatges del nucli d'Espinavessa.

- **Protecció oficial gairebé nul·la**

La darrera intervenció social de la que es té constància a Cabanelles és de l'any 1999. Tot i la voluntat de lleu creixement urbanístic que es pretén desenvolupar, no hi ha previsió de promocions d'habitatge de protecció oficial.

- **Envel·liment de la població**

L'estructura poblacional de Cabanelles presenta una progressiva tendència a l'envel·liment, situació que es confirma amb l'augment substancial de llars amb persones que viuen soles, especialment remarcable al quinquenni 1991-1996, però amb continuïtat durant el període 1996-2001. Aquest fet contribueix a la davallada de vida social del municipi i a la degradació progressiva dels habitatges.

4.3. Salut i benestar social

4.3.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

La societat actual està experimentant transformacions demogràfiques, socials i econòmiques molt dispars i incisives, que plantegen reptes constants en el sistema públic d'atenció sanitària i social del nostre país. Nous hàbits, esperança de vida més alta, noves estructures familiars, incidència de la interculturalitat, la precarietat econòmica o laboral, entre altres, incideixen de ple en la salut i el benestar de les persones, requereixen més i millor prevenció, educació i atenció. En aquest context, un criteri fonamental per on dirigir els esforços en la millora dels serveis sanitaris i assistencials es basa en:

Desenvolupar la sanitat i l'assistència social en un sistema sociosanitari integral, de qualitat, de proximitat, preventiva i a l'abast de tothom.

Això obliga a abandonar progressivament un model basat, d'una banda, en l'atenció mèdica estricta i, en l'altra, en una assistència social restringida a la població més desafavorida. Concebre un servei a la qualitat de vida en el sentit més ampli, global i universal possible, permet emmarcar els objectius fonamentals per al territori de l'Agenda 21 en salut, benestar i també seguretat ciutadana, consistents en:

- Garantir una cobertura sanitària de qualitat a tota la població, adaptada a les noves necessitats, potenciant l'àmbit d'actuació preventiva i desenvolupant un model d'organització territorial pròxim a les demandes sanitàries de la ciutadania.
- Articular i optimitzar els serveis i recursos en prevenció, atenció i promoció social per a la millora del benestar i la integració de la població sota els barems de l'equitat, l'accessibilitat i l'eficiència tècnica en l'oferta de les prestacions socials.
- Disposar de més i millors mecanismes i efectius policials que assegurin una presència en el territori dirigida a incrementar la intervenció preventiva o d'anticipació a actes delictius contraris a la pau i al benestar social en general.

4.3.2. Diagnosi estratègica

a) Àmbit d'estudi

PUNTS DE CONTEXT

Aquest apartat consta de diferents punts de diagnosi corresponents a les matèries de (a) salut, (b) benestar social i (c) seguretat ciutadana i viària de l'àmbit territorial d'estudi.

SALUT

- **Condicionants demogràfics**

Factors demogràfics com la població estacional o fluctuant i el fenomen immigratori, no tenen una incidència especial en els municipis d'estudi però sí, en canvi, l'envelliment de la població, quelcom prou important com perquè requereixi una adaptació constant del servei públic d'assistència sanitària envers aquests nous contextos socials.

- **Limitacions en l'horari d'atenció dels consultoris locals**

La disponibilitat dels consultoris dels municipis de menys entitat de població presenta l'inconvenient, més o menys acusat, de la rigidesa dels dies i/o hores setmanals d'atenció pública, per bé que hi hagin mecanismes pal·liatius (ex. recórrer a altres consultoris atesos pel mateix metge/ssa de capçalera, requerir els serveis dels centres d'atenció continuada i domiciliada).

- **Millora en les prestacions de l'assistència primària**

Avanç notable en la dotació de més equipaments, instrumental i funcions dels centres d'atenció primària (CAP), reforçant les capacitats assistencials i evitant els desplaçaments a centres hospitalaris.

- **Bona opinió social del sistema sanitari**

La Regió Sanitària de Girona, d'on pertany l'àmbit d'estudi, rep dels usuaris una valoració positiva i superior a la mitjana catalana, avaluant aspectes com el tracte professional, el temps d'espera de les visites, l'atenció i confort hospitalari, etc.

- **Motius reversibles en la pèrdua d'anys potencials de vida**

Les principals causes de morts prematures són els accidents de trànsit, els tumors de tràquea, bronquis i pulmó, les malalties isquèmiques del cor (homes) i el tumor de mama (dones). Per tant, es justifiquen les línies d'actuacions en prevenció segons la detecció de riscos per a la salut.

- **Causes de malaltia i defunció comunes**

En el territori d'estudi no es té constància d'una afectació de malalties o d'un risc d'exposició a la salut pública anòmal. L'única singularitat és el pes de les malalties cròniques (hipertensió arterial, cardiopaties, etc) en els municipis rurals, altrament atribuïble a l'estructura de població envellida i que requereix una major freqüentació de consultes.

- **Accessibilitat als centres d'atenció primària i hospitalària**

Els municipis de l'Agenda 21 es distribueixen segons 2 centres d'atenció primària (CAP de Banyoles i CAP de Vilafant) i 4 hospitals bàsics (Clínica Salus Infirmorum de Banyoles, Clínica Girona, Parc Hospitalari Martí i Julià de Salt i Hospital de Figueres). L'organització i dependència territorial s'estableix sota criteris de proximitat però també el transport públic garanteix l'accés als centres sanitaris, per bé que les combinacions i els horaris poden resultar limitants.

- **Òptima atenció farmacèutica**

A l'àmbit d'estudi li correspon 1.090 habitants/farmàcia, una proporció millor que en el conjunt de la regió sanitària de Girona i de Catalunya (2.108 i 2.277 respectivament). Hi ha 2 municipis sense aquest servei (Cabanelles i Crespjà) però amb farmàcies o farmàcies en municipis pròxims. El servei de guàrdia es garanteix amb la possibilitat de localització del farmacèutic/a o amb la complementarietat entre farmàcies de la mateixa àrea bàsica de salut.

BENESTAR SOCIAL

- **Augment de la demanda en prestacions socials**

Creix el nombre de persones ateses pels serveis socials dels dos consells comarcals. A l'any 2006, han estat 127 persones en tot l'àmbit d'estudi, prop de la meitat de les quals majors de 65 anys (43,3%). L'increment de les demandes està estretament relacionat amb les prestacions socials que cada cop requereixen més les persones grans.

- **Motius comuns de les persones ateses**

Del total de 127 problemàtiques ateses a l'àmbit d'estudi (any 2006) –pels serveis socials dels dos consells comarcals– les més predominants entre els municipis han estat les relacionades amb la salut (bàsicament malalties físiques cròniques i mentals) i mancances socials (sobretot per falta d'autonomia personal). Altres problemàtiques representatives com les dificultats econòmiques o les discapacitats físiques amb dependència també clarament corresponen amb el perfil dominant de les persones ateses.

- **Adequació d'una àmplia oferta en serveis socials**

Dins l'àmbit d'estudi, a part dels serveis propis d'assistència bàsica (atenció domiciliària, centre obert, educació familiar i atenció a dependències), els consells comarcals impulsen

diferents programes i serveis específics per a determinats col·lectius susceptibles a problemàtiques concretes: gent gran, dones, infància i adolescència, immigrants.

- **Equips assistencials amb recursos humans limitats**

Els professionals que operen a l'àmbit d'estudi, en els equips d'atenció primària i especialitzada, no són del tot suficients per atendre i, sobretot, fer un millor seguiment de les demandes socials i els serveis que ofereixen. És particularment motiu de limitació l'assistència a persones amb dependència.

- **Dèficit d'equipaments en benestar social**

Sobretot en equipaments per a persones d'edat avançada que, a més d'incrementar el servei d'atenció domiciliària, convé la dotació de centres de dia i de residències assistides de titularitat pública, amb possibilitat de mancomunar equipaments vist la necessitat comuna entre els municipis rurals.

- **Vàlua de la solidaritat i assistència veïnal**

Els valors de cooperació i ajuda en les relacions de veïnatge segueixen distingint els municipis de poca entitat demogràfica i, en aquest sentit, permet corregir dèficits o limitacions del sistema públic d'atenció social.

SEGURETAT CIUTADANA I VIÀRIA

- **Necessitat de potenciar el model de policia proactiu i d'apropament a la ciutadania**

En determinats nuclis de l'àmbit d'estudi es detecta la manca de més efectius de Mossos d'Esquadra per millorar els mecanismes de prevenció, proximitat, i resolució de conflictes de manera ràpida i eficient.

- **En seguretat viària, baixa accidentalitat excepte Serinyà**

La xarxa interurbana de Serinyà registra una accidentalitat elevada (18 accidents, any 2006) que contrasta amb els quatre municipis restants de l'Agenda 21 (25 accidents en total). La gravetat dels accidents sí que no difereix entre els municipis i, en aquest sentit, no es té registrat cap punt negre on s'hagin lamentat víctimes mortals.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **Potenciació del centre d'atenció primària**

Els centres d'atenció primària i en particular el de Vilafant, on Cabanelles hi és assignat, són objecte d'una progressiva millora i ampliació de les seves funcions, amb una repercussió

directa en la reducció dels desplaçaments a l'hospital de Figueres.

- **Suficient cobertura farmacèutica**

Cabanelles no disposa de farmàcia en el propi municipi però el servei es garanteix, complint els criteris de proximitat, entre les farmàcies de l'Àrea Bàsica de Salut de Vilafant i també la de Banyoles.

- **Centres sanitaris amb suficient accessibilitat**

A Cabanelles, l'assistència sanitària especialitzada està tutelada per l'hospital de Figueres i el centre d'atenció primària és a Vilafant. Els desplaçaments fins a aquests centres han de ser garantits per a tota la població i, en especial, per a les persones de mobilitat limitada o amb dependència.

- **Bona acceptació del sistema sanitari**

Predomini d'una valoració social positiva sobre l'atenció, la professionalitat i, en conjunt, la qualitat del servei dispensat pel sistema sanitari, malgrat créixer les demandes i les expectatives per augmentar l'accés als serveis i als avenços diagnòstics i terapèutics.

- **Esforç per ampliar l'oferta en serveis socials**

L'equip d'atenció social, amb cobertura a Cabanelles, assumeix uns àmbits d'actuació molt heterogenis i porta a terme programes i projectes de prevenció, atenció i promoció social, apropiats i necessaris dins el territori que hi té competència.

- **Solidaritat i assistència veïnal**

Unes relacions de veïnatge estretes garanteixen la cooperació i ajuda entre els habitants de Cabanelles, quelcom especialment valuós a l'hora de corregir dèficits o limitacions en la cobertura del sistema públic d'atenció social.

- **Seguretat viària sense punts negres**

Cabanelles, malgrat ser el municipi de l'àmbit d'estudi on s'ha registrat el major nombre d'accidents de trànsit (9 de 25, any 2006), no s'hi detecta cap punt negre, és a dir, cap punt de reincidència excessiva d'accidentalitat.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **Precarietat del consultori local**

El consultori d'Espinavessa és un servei qüestionat tant per la població del municipi com pels professionals sanitaris. La situació, l'equipament i l'horari d'atenció no és l'adequada i, per aquest motiu, la població acudeix majoritàriament al consultori de Lladó. La disponibilitat del consultori d'Espinavessa (1 hora/2 setmanes) és simptomàtica dels dèficits generals que presenta.

- **Noves necessitats d'atenció socio sanitària**

L'envelliment de la població és un fenomen a l'alça a Cabanelles i resta dels municipis de l'Agenda 21. La detecció de problemàtiques associades a aquests fenòmens contemporanis requereix l'atenció especial dels dispositius assistencials socials i sanitaris.

- **Marge de millora en la cobertura i personal d'assistència social**

L'equip bàsic d'atenció primària que assisteix al terme de Cabanelles està format per 1 treballadora social i 1 educadora social que també donen servei a altres municipis de la seva àrea d'atenció. El nombre de persones ateses a Cabanelles és limitat (5 usuaris, any 2006) però creix la problemàtica associada a les persones grans (4 usuaris majors de 80 anys) i que és motiu de més atenció i dependència.

- **Dèficit en equipaments d'assistència social**

Sobretot, la dotació d'un centre de dia o d'una residència assistida per a gent gran, es revela com a una infraestructura a planificar a escala local o supramunicipal, vist el nou context demogràfic i sociològic que experimenta Cabanelles i la resta de municipis del territori.

- **Necessitat d'una policia propera als ciutadans i moderat nivell de delinqüència**

És necessari assegurar una tasca policial dels Mossos d'Esquadra propera i interactiva amb el teixit social del municipi, que previngui de situacions conflictives i, en definitiva, incrementi la sensació subjectiva de seguretat entre els seus habitants. Per tant, els itineraris de proximitat rural s'han de potenciar i dimensionar molt més, millorar en rapidesa i eficiència ja que es produeixen robatoris als habitatges (sobretot al nucli d'Espinavessa) amb una freqüència excessiva.

4.4. Educació

4.4.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

El desenvolupament sostenible és aquell que procura satisfer les necessitats de la societat actual sense comprometre les capacitats de desenvolupament de les futures generacions. Significa la recerca d'una evolució ambientalment equilibrada, socialment justa, econòmicament racional i culturalment plural de tots els territoris. En aquest sentit, l'educació hauria de ser un instrument de conscienciació social, que orienti l'activitat personal i col·lectiva en un entorn sostenible, o sigui, que *“contribueixi a una correcta percepció de l'estat del món, generi actituds i comportaments responsables i prepari les persones per a la presa de decisions fonamentades”* (Aikenhead, 1985). Es tracta, en definitiva, de formar ciutadans i ciutadanes conscients dels riscos socials i ambientals emergents de contribució humana, que han de resoldre's amb l'establiment d'unes mesures polítiques, educatives i tecnològiques d'àmbit local ben integrades, i sempre des de perspectives d'eficiència i compromís global.

En aquest context de nous reptes socials i educatius, les Nacions Unides, designant la UNESCO com a organisme executor, està impulsant la ***Dècada de l'Educació pel Desenvolupament Sostenible (2005-2014)***, amb l'objectiu principal de *“promoure l'educació com el fonament d'una societat més viable per a la humanitat, que integri el desenvolupament sostenible en el sistema d'ensenyament escolar a tots els nivells”*, i que proporcioni una visió general de les repercussions de l'actual canvi social i crisi ambiental derivades dels nous processos demogràfics, econòmics, tecnològics i polítics que resulten de l'activitat humana, i intensifiquen les fragilitats del medi natural i l'equilibri de les relacions socials, i vulneren el seu equilibri ambiental. Aquesta proposta *“intensificarà la cooperació internacional a favor de l'elaboració i de la posada en comú de pràctiques, polítiques i programes innovadors d'educació pel desenvolupament sostenible”*.

Per això, cal assumir un compromís comú amb l'objectiu que tota l'educació, tant la formal (des de l'ensenyament infantil fins l'universitari) com la no reglada (iniciatives públiques i privades, mitjans de comunicació,...), proporcioni una percepció adient dels problemes i fomenti valors i actituds favorables a un desenvolupament sostenible.

En aquest marc internacional, des de l'any 2000, el Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya desenvolupa ***l'Estratègia Catalana d'Educació Ambiental (ECEA)***, un pla de funcionament participatiu, socialment obert i integrador, que pretén definir les línies estratègiques i les actuacions necessàries per millorar l'educació ambiental i la seva rellevància com a projecte comunitari, que asseguri la formació de tots els sectors de la societat en els principis de la cultura i de la sostenibilitat.

Els **objectius de la component educativa en el model de la sostenibilitat** són:

- Formar sense exclusions persones responsables amb un fort compromís social.

- Crear centres educatius reglats i no reglats que fomentin la cohesió, integració, cooperació i convivència social i, alhora, siguin espais de formació didàctica adients per a la preparació i la inserció professional dels alumnes.
- Adequar un model d'ensenyament adaptat a la nova realitat social i ambiental.
- Transmetre procediments, actituds i valors socials que ajudin a sostenir un clima d'igualtat en els drets al benestar de tots els col·lectius de la societat.

En aquest sentit es requereixen estratègies educatives/formatives de planificació i gestió local amb l'objectiu de comprometre's a desenvolupar una consciència ciutadana sobre la necessitat i la possibilitat de la sostenibilitat, a partir d'unes opcions que generin la creixent implicació social al procés del desenvolupament local i sostenible. Per això en són objectius específics:

- Repartir equiparadament els recursos i les possibilitats educatives sobre el territori.
- Enfortir els centres escolars com a espais de cohesió, d'integració, d'interpretació i de comunicació, bases per a la participació social i col·lectiva.
- Promoure la voluntat comuna a la cohesió social fomentant la igualtat d'oportunitats en l'educació bàsica i la formació personal, sense gestos d'exclusió ni discriminació social.
- Formar en temàtica ambiental als professionals de l'educació, als responsables polítics, tècnics i administratius, capaços d'actuar per a un desenvolupament més sostenible.
- Impulsar canals de difusió per a campanyes informatives i de conscienciació ambiental amb cobertures a tots els sectors de la societat.
- Fomentar els acords i esforços de cooperació entre la comunitat educativa, el teixit associatiu i els responsables d'activitats de formació no reglada.
- Integrar la formació ambiental en el model d'ensenyament.

En aquesta línia de treball, dins el règim normatiu a Catalunya, el **Pacte Nacional per a l'Educació** (2006), que ha de ser la base per a la futura llei catalana d'educació, fomenta un sistema educatiu orientat per la igualtat d'oportunitats, l'equilibri territorial i la cohesió social.

Finalment es poden afegir referències més específiques a les capacitats i millores d'intervenció legislativa de l'administració catalana en el marc de l'educació per a la sostenibilitat:

- Integrat als principis de la *Dècada de l'Educació pel Desenvolupament Sostenible (2005-2014)*, la Direcció General de Polítiques Ambientals i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, a partir del Decret 68/2004 de 20 de

gener d'assignació de competències i funcions de diferents departaments de l'administració de la Generalitat, té la capacitat de promoure i coordinar plans i programes d'investigació i de formació ambientals, que fomentin la implicació de tots els agents socials als processos pel desenvolupament sostenible.

- Actualment s'estan debatent les bases per a la futura *Llei d'Educació permanent de Catalunya* –avui encara es parteix de la Llei 3/1991 de 18 de març, de formació d'adults–, que ha de garantir el dret a la formació bàsica, a la preparació professional, a les oportunitats educatives per a millores laborals, i a la formació i l'enriquiment personal, que han de permetre la cohesió social en els territoris. Es procura que el conjunt del sistema educatiu sigui més flexible, obert i adequat a les necessitats i expectatives dels amplis i diversos col·lectius de la societat.

4.4.2. Diagnosi estratègica

a) Àmbit d'estudi

En el conjunt d'aquesta diagnosi es revisen les formes del funcionament sostenible de l'activitat educativa a l'àmbit d'estudi, des de la mateixa organització territorial de les estructures de l'educació reglada, fins a les capacitats generals de desenvolupar mecanismes per a la formació permanent i l'educació ambiental del conjunt de la societat, així com les maneres d'assolir un clima d'igualtat d'oportunitats de les persones en l'accés i evolució a l'educació, que fomenti la cohesió i el benestar social.

PUNTS DE CONTEXT

• Municipis sense centres d'ensenyament

El mapa escolar, com a eina bàsica d'ordenació i gestió, determina la organització territorial de l'activitat educativa. L'escenari educatiu de l'àmbit d'estudi es caracteritza per no disposar de centres d'educació primària a tots els municipis i per l'absència generalitzada d'instituts d'educació secundària, així com la tendència puntual d'alguns pares de matricular els fills a escoles que no pertanyen al seu àmbit assignat (sobretot en el cas dels alumnes de Cabanelles) o destinant-los a centres privats.

En aquest sentit, els centres existents a l'àmbit i que acullen 231 dels 415 alumnes de Cabanelles, Crespià, Esponellà, Fontcoberta (segons dades del curs 2005/06) i Serinyà (segons dades del curs 2006/07) són la Llar d'infants "Els Solets" i el CEIP Carles de Fortuny d'Esponellà, el CEIP Alzina Reclamadora de Fontcoberta, la Llar d'infants "el Casalet" i el CEIP Bora Gran de Serinyà.

Aquesta manca de centres dins l'àmbit d'estudi obliga al 44% dels alumnes que hi resideixen a matricular-se en centres de fora l'àmbit i a desplaçar-se per assistir-hi.

- **El nivell d'escolarització predominant a l'àmbit d'estudi és el graduat escolar i el batxillerat elemental o EGB**

Les dues titulacions predominants a la majoria de municipis són el graduat escolar o les seves equivalències, i l'antic ensenyament general bàsic. Aquesta realitat és una mostra del nivell d'escolarització que resulta d'una població amb una estructura d'edats madura, amb tendències a l'envelliment, vinculada als contextos socials, demogràfics i escolars anteriors i diferents.

- **Elevat nivell de coneixement i ús del català**

Pràcticament tota la població resident als municipis entén el català, essent el percentatge més alt, calculat sobre la població de 2 o més anys, a Fontcoberta (99,2%), i el més baix a Esponellà (97,2%). La diferència entre municipis respecte al coneixement del català és ínfima. Les dades deixen palesa el predominant ús del català i una bona salut de l'idioma en aquest àmbit.

- **Oferta insuficient de centres d'educació infantil i primària**

Dels 265 alumnes d'educació infantil i primària del curs acadèmic 2005/06¹, 28 viuen en municipis que no disposen de centres educatius (Cabanelles i Crespià) i es veuen obligats a desplaçar-se. Per tots els municipis de l'àmbit d'estudi, però, d'aquests 265 alumnes, 34 van acabar estudiant a fora dels centres de l'àmbit, encara que el seu municipi disposés d'oferta educativa.

En aquest sentit, és important millorar l'autonomia de l'educació en els entorns rurals, sense subjectar-se rígidament a criteris quantitius a l'hora de valorar i respondre a les demandes escolars.

- **Les assignacions territorials de les places escolars són, en general, adequades a les necessitats de l'alumnat (a excepció de Cabanelles)**

Aquestes assignacions, decidides pel Departament d'Educació, segueixen bàsicament criteris de proximitat geogràfica, i sobretot d'accessibilitat viària.

Segons nivells educatius, els centres assignats on s'imparteixen els dos cursos d'educació infantil i els sis cursos d'educació primària són el CEIP Carles de Fortuny (Esponellà), el CEIP Alzina Reclamadora (Fontcoberta), el CEIP Bora Gran – ZER les Goges (Serinyà) i el CEIP Joaquim Vallmajó (Navata). Els alumnes d'Esponellà i Crespià estan assignats al CEIP d'Esponellà i els alumnes de Cabanelles al CEIP de Navata.

El 57% dels alumnes matriculats al CEIP Carles de Fortuny d'Esponellà, el 72% dels alumnes matriculats al CEIP Alzina Reclamadora de Fontcoberta i el 92% dels alumnes

¹ Per als centres del municipi de Serinyà es disposa de dades del curs acadèmic 2006/07.

matriculats al CEIP Bora Gran de Serinyà assisteixen al seu centre assignat.

Altrament, l'11% dels alumnes del CEIP d'Esponellà i l'1% dels alumnes del CEIP de Fontcoberta procedeixen de Cabanelles. Els alumnes de Cabanelles estan assignats al CEIP de Navata (CEIP Joaquim Vallmajó) però en canvi es matriculen preferentment al CEIP d'Esponellà (CEIP Carles de Fortuny). Aquest fet denota que el mapa escolar és millorable ja que en el curs 2005/06, cap alumne de Cabanelles d'educació infantil o primària es va matricular al centre assignat.

Pel què fa a l'educació secundària obligatòria (ESO) els alumnes de Cabanelles estan assignats a l'IES Alexandre Deulofeu (Figueres), mentre que els alumnes de Crespià, Esponellà i Fontcoberta estan assignats a l'IES Pere Alsius i a l'IES Josep Brugulat (ambdós a Banyoles). Mentre que els alumnes de Serinyà, amb edat de cursar l'ESO, estan assignats a més de a l'IES Pere Alsius i IES Josep Brugulat, a l'IES de l'Estany, també a Banyoles.

El 88% dels alumnes de l'àmbit d'estudi en edat de cursar l'ESO, i el 80% dels alumnes en edat de cursar batxillerat, estan matriculats als centres assignats pel Departament d'Educació, fet que demostra que l'assignació per proximitat territorial en aquesta etapa educativa és adequada.

Per tant, les assignacions de centres educatius són més eficients en l'etapa educativa de secundària que en la d'infantil i primària.

- **La centralitat funcional de l'educació dels alumnes de secundària de l'àmbit d'estudi recau a Banyoles i Figueres.**

La distribució territorial de la població escolar respon a les evolucions socials, demogràfiques i econòmiques del territori, que expliquen la centralització de la població en nuclis demogràfics de certa entitat en retraïment dels àmbits rurals.

En aquest sentit, la major part dels alumnes en edat de cursar l'ESO estudien a Banyoles (el 91% dels matriculats), el mateix passa amb els alumnes en edat de cursar el Batxillerat que també estudien predominantment a Banyoles (el 73% dels matriculats). Així mateix, tots els alumnes de Cabanelles en l'etapa educativa d'educació secundària, estan matriculats a Figueres (IES Alexandre Deulofeu).

- **Només el CEIP Bora Gran de Serinyà es troba inclòs en una zona escolar rural (ZER les Goges)**

Les zones escolars rurals són institucions escolars de caràcter públic formades per l'agrupació de col·legis d'educació infantil i primària d'estructura unitària o cíclica. Les ZER es constitueixen amb la finalitat d'oferir el servei d'ensenyament en condicions de major qualitat en zones de baixa demografia escolar. El Departament d'Educació, a sol·licitud dels centres interessats, pot crear o suprimir les zones escolars rurals.

En aquest sentit les ZER les Goges (única ZER de la comarca del Pla de l'Estany) inclou el CEIP Bora Gran de Serinyà, el CEIP Frigolet de Porqueres i el CEIP Roqueta de Sant Miquel de Campmajor.

Aquestes escoles rurals de l'àmbit d'estudi ajuden a vertebrar i equilibrar el territori, a descentralitzar l'activitat educativa, i a valoritzar la qualitat dels entorns i les identitats rurals. El despoblament rural en els segments de població més joves, no ajuda a compensar les tendències generalitzades de l'envelliment demogràfic. Aquestes dinàmiques són les que van provocar el tancament de les antigues escoles de l'àmbit d'estudi. El paper territorial i social dels centres educatius és fonamental. La pèrdua d'escoles rurals ha frenat les capacitats de respondre més localment a les necessitats educatives del territori i no ha pogut mantenir ni consolidar àmbits regionals més petits amb independència educativa.

- **Preferència per centres educatius de titularitat pública**

Clara prevalència d'una educació pública en la primera etapa: el 98% dels alumnes d'infantil i el 94% dels alumnes de primària. Únicament el 17% del total d'alumnes de Fontcoberta i el 9% dels alumnes de Crespià són escolaritzats en centres d'educació infantil o primària de titularitat privada.

En canvi, el percentatge d'estudiants d'educació secundària que assisteixen a centres de titularitat pública és més baix, amb un 89%, però de nou, a batxillerat, la pràctica totalitat dels alumnes, un 93%, cursen en centres de titularitat pública. A Fontcoberta hi ha 2 estudiants de batxillerat que el cursen en centres privats i un a Serinyà.

- **Transport escolar eficient, fins i tot amb itineraris i horaris ajustats a les necessitats particulars de l'alumnat**

El servei de transport és un recurs d'ús col·lectiu fonamental per vertebrar el funcionament sostenible de la mobilitat escolar en un àmbit rural on es multipliquen les necessitats del transport en carretera. La correcta planificació d'aquests fluxos locals i regionals de població ha beneficiat els interessos socials i ambientals del territori. Es disposa d'una bona oferta de transport escolar col·lectiu, gestionat públicament pels Consells Comarcals de l'Alt Empordà i del Pla de l'Estany.

Les rutes decidides resulten de la planificació de la mobilitat obligada d'acord amb el mapa escolar de l'àmbit d'estudi. Es concreta un servei de transport escolar que té parada als principals nuclis dels municipis, i fins i tot els alumnes de Cabanelles compten amb un servei de minibus que ajusta l'itinerari i l'horari a les necessitats particulars dels alumnes.

- **No s'ha fomentat la creació de casals d'estiu a l'àmbit d'estudi**

Els casals d'estiu i casalets ajuden a donar continuïtat al procés de formació educativa al mateix municipi. Fontcoberta és l'únic municipi de l'àmbit d'estudi que compta amb aquesta activitat d'educació en el lleure.

- **Absència generalitzada d'oferta en formació no reglada**

En l'àmbit d'estudi no hi ha escoles de formació no reglada, és a dir, escoles de música, d'informàtica, centres d'idiomes... i tampoc s'organitzen cursos d'aquestes matèries que s'imparteixin en els propis municipis, els quals podrien servir per millorar la formació ocupacional i, alhora, dinamitzar l'interès de la població per activitats específiques. Només els Ajuntament de Fontcoberta i Serinyà organitzen cursos puntuals.

- **Poca formació ambiental en els centres existents a l'àmbit d'estudi**

L'objectiu de les escoles hauria de ser establir, canalitzar i fomentar una millora de les relacions del mateix centre i dels alumnes amb el medi ambient i l'entorn rural més pròxim, a partir d'unes bones pràctiques ambientals, que siguin diàries, flexibles, variades i sistemàtiques.

No tots els centres de l'àmbit d'estudi s'adhereixen a programes d'educació ambiental. El CEIP Alzina Reclamadora de Fontcoberta ho està al programa de recollida selectiva del Consell Comarcal del Pla de l'Estany i col·labora amb l'escola de Natura de Banyoles.

- **Diverses campanyes de conscienciació ambiental per a la ciutadania**

Al Pla de l'Estany, i a l'àrea d'influència dels municipis, hi actuen 3 entitats d'educació ambiental que col·laboren en la formació ambiental ciutadana (Escola de Natura Mas Batllori, Escola de Natura de Banyoles i AJUD) . D'altra banda els Consells Comarcals realitzen diverses campanyes de conscienciació adreçades a tots els públics com: ofertes pedagògiques per a les escoles, obres de teatre de conscienciació ambiental itinerants, compostatge casolà, deixalleries mòbils...

Si bé aquesta oferta pública d'educació i conscienciació ambiental és positiva i ha tingut una molt bona acollida en els municipis de l'àmbit d'estudi, és convenient mantenir-la i potenciar-la.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **Bona i propera oferta escolar reglada, assegurada per un transport escolar a mida de l'alumne**

Malgrat que al curs 2005/06 cap alumne de Cabanelles es va matricular al centre assignat CEIP Joaquim Vallmajó de Navata, en el curs actual, segons les previsions del Consell Comarcal de l'Alt Empordà, sí que s'hi preveuen matriculats.

En aquest sentit, el transport escolar públic, organitzat pel Consell Comarcal de l'Alt Empordà, assegura una bona comunicació amb el CEIP de Navata i també amb l'IES

Alexandre Deulofeu de Figueres amb uns horaris i itineraris adequats a les necessitats de cada alumne.

- **Suficiència tècnica, material i humana en els centres escolars de referència**

Segons la valoració dels propis professionals de l'educació, els CEIPs assignats disposen de recursos tècnics, materials i humans suficients per desenvolupar correctament l'activitat educativa.

- **Existència d'un entorn natural de rellevància ambiental, ecològica i paisatgística idònia per a l'establiment d'escoles rurals o activitats d'educació en el lleure (casals)**

La utilització del paisatge local com a recurs i àmbit didàctic ajuda a diversificar el mètode docent, a despertar les inquietuds dels alumnes per les problemàtiques ambientals, a valorar el nostre entorn natural i, en definitiva, a garantir la preservació d'espais no protegits, però també fràgils i pròxims. El reconeixement de les identitats locals ajuda a crear i/o ampliar la conscienciació i contribució ambiental.

Aquests espais poden ser llocs sistemàtics de treball de les escoles més properes o en matèria d'educació en el lleure, amb l'objectiu d'integrar el medi natural a l'activitat didàctica.

- **Ús extensiu del transport escolar col·lectiu i adequat a les necessitats dels alumnes**

Gairebé la totalitat dels alumnes utilitzen la línia de transport que proporciona el Consell Comarcal de l'Alt Empordà fins als centres públics assignats. Es tracta d'un minibus que personalitza el seu recorregut a les necessitats de cada alumne del municipi.

- **Existència de recursos educatius i informatius i d'activitats de conscienciació ciutadana**

El municipi disposa d'una revista municipal i una pàgina web com a canals principals d'informació, difusió i comunicació sobre activitats que podrien incloure la promoció de sensibilitats ambientals, i ajudar a estimular processos participatius que contribueixin en la millora ambiental del municipi.

Paral·lelament, el Consell Comarcal proposa diverses campanyes de conscienciació ciutadana a les que Cabanelles s'hi ha adherit: educació ambiental sobre la segregació dels residus (panells, xerrades informatives, deixalleria mòbil...).

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **No existeix cap llar d'infants ni cap centre d'educació en el municipi**

La inexistència de centres educatius (CEIP, IES, escoles rurals, centres de formació no

reglada o centres d'educació ambiental) a Cabanelles suposa una mobilitat obligada i no funcional dels alumnes, que no és sempre cap als centres educatius assignats, cas en què el Consell Comarcal n'assegura el transport escolar.

Tot i que el nombre limitat de població en edat escolar no fa viable recuperar l'escola del municipi, una llar d'infants municipal i/o un centre d'educació infantil i de primària a Cabanelles afavoririen l'autonomia educativa del municipi, potenciant equitat pels alumnes de Cabanelles i respostes educatives adequades a l'entorn social i rural del municipi.

- **El 54% dels alumnes del curs 2005/06 no es van matricular als centres assignats**

En la lectura del mapa escolar de Cabanelles cal considerar que el municipi compta amb molt poca població en edat estudiantil, i que no es disposa de les dades de les matriculacions actuals. No obstant, a partir de la informació disponible es posa de manifest que l'assignació dels centres en el cas de Cabanelles és millorable. Aquesta anomalia en les assignacions possiblement sigui conseqüència dels alumnes residents a Espinavessa, que per proximitat geogràfica, els resulta més fàcil matricular-se al CEIP d'Esponellà que al de Navata. En aquest sentit seria necessari reconsiderar les assignacions i adequar un transport escolar intercomarcal que facilités als alumnes d'Espinavessa l'assistència al CEIP d'Esponellà.

- **Escassa diversitat d'activitats i de cursos formatius pel conjunt de la població de Cabanelles**

Al municipi hi ha una escassa o nul·la organització de cursos formatius adaptats i sensibles a les demandes dels col·lectius socials. Caldria considerar aquests tipus d'oferta d'activitats a tots els segments de la població, que reverteixin en la formació laboral, personal, ambiental o de lleure i entreteniment, que afavoreixin l'aprenentatge continuat i reforcin la participació col·lectiva.

4.5. Associacionisme i activitat cultural

4.5.1. Objectius i criteris de sostenibilitat

En la nostra societat de benestar, l'accés a la cultura és un objectiu que ha de vetllar per l'acompliment d'aquest dret, fonamental pel desenvolupament de les persones, sense discriminació social, econòmica o territorial.

El repte del reequilibri territorial entre els espais urbans i rurals passa necessàriament per trencar barreres persistents en la capacitat de generar i disposar de cultura en el sentit més permeable i extensiu possible. Aquesta necessitat de cultura sense fractura territorial ha de ser atesa en primera instància per les polítiques governamentals competents, i corresposta per la iniciativa i participació activa de la població local.

La cultura, en tota la seva expressió, és un excel·lent baròmetre per mesurar la vitalitat dels municipis d'arreu del nostre país. Res és més revelador que disposar d'un associacionisme ben arrelat i dinàmic, una programació cultural estimulants i a on conflueixi l'esforç públic i privat, i uns equipaments que assegurin una cobertura infraestructural suficient en prestació social i manifestació cultural.

Són justament aquests criteris els que s'han convertit, per aquesta diagnosi, en objectius per al territori eminentment rural d'aquesta Agenda 21. Així, per al conjunt dels municipis d'estudi, els objectius específics de dimensió sociocultural es concreten en:

- Promoure el moviment associatiu com a punt de trobada i difusió de les inquietuds socials i culturals del territori. Perseguir un associacionisme ben arrelat i dinàmic portes endins i enfora.
- Planificar una programació cultural estimulants i a on conflueixi l'esforç públic i privat. Aprofitar i generar sinèrgies per fer viable una oferta d'activitats més àmplia, més diversa, més periòdica i oberta a la projecció exterior.
- Assegurar una dotació en equipaments que assegurin la cobertura en infraestructures suficient per a la prestació social i la manifestació cultural, atenent a les necessitats i especificitats de cada municipi.

4.5.2. Diagnosi estratègica

a) Àmbit d'estudi

PUNTS DE CONTEXT

Aquesta diagnosi disposa de tres parts ben diferenciades on s'inclouen les consideracions oportunes en matèria d'(a) associacions, (b) equipaments i (c) activitats d'índole social i cultural de l'àmbit d'estudi. Una última part es reserva als mitjans d'informació i participació escrita dels municipis.

ASSOCIACIONS SOCIOCULTURALS

- **Nombre elevat però desigual d'associacions socioculturals**

En el conjunt dels cinc municipis d'estudi, es té constància d'un total de 31 associacions o entitats cíviques, la meitat de les quals s'ubiquen a Fontcoberta (16), i la resta es distribueixen entre Cabanelles, Crespià i sobretot Serinyà i Esponellà que en tenen 8 i 5 respectivament.

Des de l'òptica demogràfica, l'àmbit d'estudi registra 110 habitants/associació, amb un mínim a Fontcoberta i un màxim a Crespià (77 i 259 respectivament). No hi ha cap municipi sense associació social o cultural.

- **Existència d'entitats socials i culturals de dimensió supramunicipal**

Determinades associacions no són estrictament locals i, fins i tot, algunes estan justament concebudes per afiliar a membres de municipis pròxims, per exemple les associacions esportives.

Aquest fet incrementa i diversifica l'oferta associativa real de la població i, en definitiva, permet pal·liar dèficits o limitacions de certs municipis. En una lectura inversa, la proximitat o dependència envers una oferta externa potent, resta poder d'iniciativa per al moviment associatiu local, com el cas paradigmàtic de la proximitat amb Figueres al nord i amb Banyoles al sud.

- **Diversitat d'associacions amb predomini de les culturals, de lleure i esportives**

Al territori d'estudi, les entitats analitzades són d'índole ambiental, cultural, educatiu, esportiu, de lleure i veïnal, encara que cap de social amb vocació de servei a persones necessitades. D'aquests àmbits, 3 cobreixen el 75% de les associacions: 8 esportives, 8 de lleure i 7 de culturals. Malgrat aquest domini, la diversitat és prou àmplia, sobretot perquè les entitats culturals cobreixen iniciatives de caràcter musical, teatral, tradicional, etc.

- **Vitalitat de les associacions socioculturals com a factor clau**

Indiferentment del nombre d'associacions que disposin els municipis, és essencial que les existents demostrin capacitat de mobilització de la població i d'organització d'activitats que contribueixin a dinamitzar la vida social i cultural de les poblacions.

EQUIPAMENTS SOCIOCULTURALS

- **Distribució i tipologia desigual dels equipaments**

El territori de l'àmbit d'estudi disposa de 15 equipaments socioculturals en funcionament i 2 de projectats a curt o mitjà termini. Dels 17 equipaments totals, 8 es localitzen a Fontcoberta el qual disposa de més diversitat i especialització dels equipaments (ex. biblioteca, museu), en correspondència amb la seva entitat demogràfica. L'equipament cultural amb més projecció exterior és el Parc de les Coves Prehistòriques de Serinyà.

Una dotació bàsica a tots els municipis està assegurada amb els locals socials, centres culturals o polivalents. I és particularment rellevant l'elevat nombre d'edificis religiosos (23 esglésies, ermites i capelles) els quals alguns tenen o poden tenir un altre ús cultural.

- **Absència d'equipaments mancomunats**

El territori d'estudi no està dotat d'equipaments socials o culturals, inclosos els esportius, que tinguin una titularitat compartida entre varis municipis.

Els projectes de col·laboració intermunicipal obre la possibilitat a projectes que requereixin i permetin unir esforços per promoure equipaments necessaris o d'interès comú, i que complementin els equipaments més elementals dels respectius municipis.

- **Dèficit d'equipaments en benestar social**

La majoria dels municipis rurals experimenten un nou context demogràfic i sociològic que justifica la dotació o accés a determinats equipaments especialitzats en assistència social, com la dirigida a la població en edat avançada.

Per tant, la valoració dels equipaments socioculturals està condicionada a les conclusions que sobre aquests aspectes efectuï la diagnosi del capítol de salut i benestar social.

ACTIVITATS SOCIOCULTURALS

- **Polarització en l'oferta d'activitats socioculturals**

A l'àmbit d'estudi s'han comptabilitzat 70 activitats socioculturals fora de les festes locals, amb programació anual fixa, ja siguin actes puntuals o celebracions amb varis actes i dies programats. El 60% d'aquesta oferta la centralitza Fontcoberta.

La mitjana d'activitats per municipi és de 14 (incloent Fontcoberta) o 7 (sense considerar-lo),

mentre que la mitjana d'habitants per activitat és de 44, amb un mínim a Fontcoberta i un màxim a Serinyà (28 i 87 habitants/activitat, respectivament).

- **Capacitat de projecció exterior de determinades activitats locals**

Algunes activitats que s'organitzen disposen de potencial suficient per esdevenir d'interès més enllà de la població local si es promouen i complementen convenientment (ex. campionat del fangar, ball del Tortell). Activitats com les fires de la mel i la carbassa o els pessebres vivents, confirmen les possibilitats de turisme cultural que tenen els municipis de l'Agenda 21 (vegeu diagnosi 3.2. Sectors econòmics).

- **Escassa vinculació de les activitats socioculturals amb el patrimoni**

La història, l'arquitectura, les tradicions, qualsevol plasmació patrimonial dels municipis d'estudi atorguen l'oportunitat d'idear o recuperar activitats singulars entorn el llegat sociocultural. Aquest tipus d'iniciatives reverteixen en la dinamització social i cultural, i fins i tot econòmica, de la població però també en potencien la valorització i el sentit identitari territorial.

- **Possibilitat d'optimitzar recursos en la programació sociocultural**

Caldria promoure associacions actives i implicades amb la població, mancomunar l'organització d'activitats entre diferents municipis, canals eficients de comunicació d'oportunitats i de subvencions, són mitjans per garantir més i millors activitats especialment entre municipis de pressupostos locals limitats.

MITJANS D'INFORMACIÓ MUNICIPALS

- **Mecanismes habituals d'informació**

Les publicacions periòdiques municipals com a indicadors de les possibilitats d'informació, i també de participació ciutadana, són presents a tots els municipis en format de butlletí i/o revista, i amb una periodicitat variable (de bimestral a anual). Esponellà és l'únic municipi que provisionalment no disposa de web municipal, i el mitjà més efectiu i directe per suggerir, consultar o denunciar segueix essent l'atenció personal directa de l'alcalde/ssa o els regidors.

b) Àmbit municipal

PUNTS FORTS / OPORTUNITATS

- **Capacitat de projectar activitats socioculturals**

És possible millorar la repercussió dins i fora de les activitats que en el municipi s'organitzen o es poden organitzar en el futur, a partir de la revalorització del patrimoni cultural i natural

que disposa Cabanelles.

- **Mateixa necessitat d'equipaments entre municipis**

Cabanelles té, respecte altres municipis rurals de la regió, un patró demogràfic i sociològic molt similar i uns dèficits infraestructurals, en dotacions socioculturals, també compartits. Per tant, es compleixen premisses fonamentals per sospesar la correcció d'aquests dèficits amb caràcter supramunicipal.

- **Referents territorials a l'abast**

Cabanelles es beneficia de participar d'una oferta territorial superior –capitalitzada per Figueres– molt àmplia i diversa en equipaments, activitats i associacions que poden donar una bona resposta a les inquietuds culturals de la població, dins un radi de proximitat geogràfica acceptable.

- **Publicació d'informació i participació ciutadana**

La revista municipal Aires de l'Empordà és un bon mitjà per, d'una banda, informar sobre l'esdevenir del municipi i, per l'altra, donar veu a la gent que hi viu. Ampliar els continguts és un objectiu a contemplar cares al futur.

PUNTS FEBLES / AMENACES

- **Escassa oferta d'activitats socioculturals**

Insuficient nombre i diversitat de propostes adreçades a la població del municipi de Cabanelles. És convenient més i millors d'actes i celebracions que es programen durant l'any i fer-les extensives a totes les edats.

- **Dèficits en el teixit associatiu**

Cabanelles requereix d'associacions capaces d'involucrar-se en la revitalització del municipi. Associacions dinàmiques per elles mateixes (nombre d'afiliats, relleu generacional) i amb noves idees i projectes per implicar a la població en general en activitats musicals, teatrals, tradicionals, gastronòmiques, de lleure, etc.

- **Poca comunicació entre municipis sobre les activitats socioculturals**

Manca un canal de comunicació i cooperació entre les administracions locals per a l'intercanvi d'informació, d'ajut mutu, sobre activitats itinerants en el territori, les de possible organització i coordinació conjunta, les que disposen de subvenció, etc.

- **Inexistència d'equipaments socioculturals mancomunats**

El territori d'estudi, i Cabanelles en particular, no disposa de cap equipament mancomunat que faci viable econòmicament un servei social o cultural a les poblacions de diferents municipis, malgrat necessitats detectades comunes i urgents, sobretot en l'àmbit d'assistència social.

Pla d'Acció Local per a la Sostenibilitat dels municipis de Cabanelles, Crespià, Esponellà, Fontcoberta i Serinyà

El següent Pla d'Acció Local per a la Sostenibilitat ha estat realitzat per l'empresa **GeoServei**, ajustant-se a la metodologia establerta en el Programa de suport de la Diputació de Girona a la redacció de Plans d'Acció Local per a la Sostenibilitat.

Per a la realització d'aquests treballs **GeoServei** ha comptat amb la col·laboració de l'empresa **La Vola**.

Equip director

Miquel Campos. Director Facultatiu de la Diputació de Girona

Joaquim Gummà. Alcalde de Cabanelles

Xavier Quer. Alcalde de Crespià

Rosa Teixidor. Alcaldessa d'Esponellà

Joan Estarriola. Alcalde de Fontcoberta

Josep Antoni Ramon. Alcalde de Serinyà

Equip auditor

Direcció i coordinació del projecte:

Joan Solà i Subiranas. Geòleg. GeoServei

Sotsdirecció i responsable del projecte:

Montserrat Ventura i Pujolar. Geògrafa. GeoServei

Equip redactor:

Joan Solà i Subiranas. Geòleg. GeoServei

Montserrat Ventura i Pujolar. Geògrafa. GeoServei

Montse Hervás i Sánchez. Geòloga. GeoServei

Carles Bayés i Bruñol. Geògraf. GeoServei

Ester Batlle i Genís. Geògrafa. GeoServei

Anna Pibernat i Reixach. Ambientòloga. GeoServei

Jordi Codina i Teixidor. Biòleg. La Vola

Montserrat de Castro Pascual. Ambientòloga. La Vola

Marta Besolí Castellà. Ambientòloga. La Vola

Col·laboradors:

Jordi Montaner i Roviras. Geòleg. GeoServei

Comissió tècnica de seguiment:

Miquel Campos. Director Facultatiu de la Diputació de Girona

Joan Rollan. Regidor Ajuntament de Cabanelles

Daniel Arbusà. Regidor Ajuntament de Cabanelles

Xavier Quer. Alcalde de Crespià

Rosa Teixidor. Alcaldessa d'Esponellà

Llorenç Soler. Regidor de l'Ajuntament de Fontcoberta

Jaume Colomer. Assesor Ajuntament de Fontcoberta

Gerard Juncà. Regidor de l'Ajuntament de Serinyà

Joan Solà. GeoServei

Mont Ventura. GeoServei

Carles Bayés. GeoServei

Aquest projecte ha estat redactat per:



amb la col·laboració de:



I amb el suport de:



Diputació de Girona



Finançament FEDER
*Fons Europeu de
Desenvolupament Regional*